

αριθ. 215.602

PT 2.000 - 0438

Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ : ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

***** ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ *****

**ΚΑΛΛΙΕΡΓΙΑ ΕΛΙΑΣ ΣΤΟΝ ΕΛΛΑΔΙΚΟ ΧΩΡΟ
ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ**

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 1997

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ : ΣΑΠΡΙΚΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΚΑΛΟΓΗΡΟΥ ΙΩΑΝΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το δέντρο της ελιάς, που καλλιεργείται από τα πανάρχαια χρόνια, κυρίως στις χώρες γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου, πρόσφερε και προσφέρει ένα από τα πιο βασικότερα είδη διατροφής του ανθρώπου και συνδέθηκε με όλους τους πολιτισμούς που αναπτύχθηκαν σ' αυτές.

Το ελαιόλαδο, με τη γνωστή μας χρυσοπράσινη όψη, χρησιμοποιήθηκε σε ποικίλες χρήσεις πέρα από τη διατροφή. Αποτέλεσε τη βασική καύσιμη-φωτιστική ύλη και ήταν από τα λίγα γνωστά φαρμακευτικά μέσα για πολλούς αιώνες.

Είναι γνωστά και έχουν μουσειακό πια χαρακτήρα τα γραφικά λυχνάρια που σκόρπιζαν το απαλό τους φως τις σκοτεινές νύχτες. Τροφοδότησε και τροφοδοτεί, ακόμη και σήμερα τα καντήλια στα γραφικά ξωκλήσια και τις γωνιές, στα Ελληνικά σπίτια. Χρησιμοποιήθηκε σαν γιατρικό σε πληγωμένους και σαν βάμμα σε πονεμένους.

Η ελιά αποτελεί σύμβολο ειρήνης και φιλίας των λαών. Μόνο ο κότινος (κλαδί αγριελιάς), εξαιρετική διάκριση για τους νικητές των Ολυμπιακών αγώνων της αρχαιότητας, αντικαταστάθηκε στην εποχή μας με υλιστικά έπαθλα, αφού τα πάντα, ακόμη και η Ολυμπιακή Ιδέα, εμπορευματοποιήθηκαν.

Η τεχνολογική εξέλιξη, με την εμφάνιση του πετρελαίου και την ανακάλυψη του ηλεκτρισμού και της ποικιλίας των ιατρικών φαρμάκων, περιόρισαν τις δευτερεύουσες χρήσεις του ελαιολάδου.

Εξακολουθεί όμως να αποτελεί, το λάδι της ελιάς, ένα από τα βασικότερα λιπαρά τρόφιμα, κύρια για τους πληθυσμούς των χωρών καλλιέργειας του ελαιόδέντρου, γιατί έγιναν αποδεκτά τα σημαντικά πλεονεκτήματα του απέναντι στα άλλα λάδια φυτικής προέλευσης.

Η καλλιέργεια της ελιάς, στη χώρα μας, έχει ιδιαίτερο οικονομικό και κοινωνικό ενδιαφέρον. Χιλιάδες Ελληνικών οικογενειών, κυρίως της νότιας και νησιωτικής Ελλάδας στηρίζουν την οικονομία τους αποκλειστικά στην ελαιοκαλλιέργεια.

Σε παγκόσμια κλίμακα η Ελλάδα έχει εξέχουσα θέση αφού είναι Τρίτη στην παραγωγή ελαιολάδου και πρώτη σε παραγωγή βρώσιμης ελιάς. Οι Έλληνες, συνηθισμένοι επί αιώνες στη χρήση του ελαιολάδου, διατηρούν και σήμερα την πρώτη θέση σε παγκόσμια κλίμακα στην κατ' άτομο κατανάλωση.

Παρά την ιδιαίτερη σπουδαιότητα του ελαιολάδου για τη χώρα μας η σχετική βιβλιογραφία γι' αυτό, είναι σχετικά περιορισμένη.

ΚΑΤΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΞΑΠΛΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ

I. ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ

Τα ελαιόδενδρα είναι από τα αρχαιότερα καλλιεργούμενα δένδρα στον κόσμο. Μέχρι σήμερα δεν έχει προσδιοριστεί με ακρίβεια το αρχικό είδος από το οποίο προήλθε το δέντρο της ελιάς όπως είναι σήμερα γνωστό. Υποστηρίζεται ότι προέρχεται από το OLEASTER που συναντάται και σήμερα σε άγρια κατάσταση στη βόρεια Αφρική, στην Πορτογαλία, στη νότια Γαλλία, στην Ιταλία και κοντά στη μαύρη και Κασπία Θάλασσα. Σύμφωνα με άλλη γνώμη από το OLEA CHRYSOPHYLIA, το οποίο κάλυπτε παλαιότερα μεγάλες εκτάσεις της Τροπικής Αφρικής, συμπεριλαμβανομένης της Αβησσυνίας, της Κένυας, της Ουγκάντας, και άλλων χωρών. Τα είδη αυτά της άγριας ελιάς προήλθαν, το πιο πιθανό, από την ίδια περιοχή και από κάποιο είδος που κάλυπτε μεγάλες εκτάσεις της Σαχάρας πριν από της εποχή των παγετώνων και το οποίο έχει πια εξαφανιστεί.

Χωρίς αμφιβολία, η ιστορία της ελιάς αρχίζει πριν να ανακαλυφθεί γραφή. Το ερώτημα όμως είναι πού, πότε και από ποιόν καλλιεργήθηκε αρχικά η ελιά.

Ο Α. DE CANDOLLE στη μελέτη του «ORIGINE DES PLANTES CULTIVEES» καθώς και άλλοι ιστορικοί συγγραφείς, θεωρούν σαν πιο πιθανό τόπο προέλευσης της ελιάς τις περιοχές της Συρίας και της Μικράς Ασίας, των οποίων οι βουνοπλαγιές είναι κατάφυτες από αγριελιές. Το στοιχείο όμως αυτό δε θεωρείται καθοριστικό, γιατί αγριελιές συναντώνται, σήμερα, διάσπαρτες σ' όλη τη λεκάνη της Μεσογείου, στα βόρεια παράλια της Αφρικής, στην Ισπανία, στην Ελλάδα και κυρίως στην Τουρκία.

Άλλοι πιστεύουν ότι η ελιά προέρχεται από την Αφρική (Αβησσυνία-Αίγυπτος). Στην περιοχή αυτή καλλιεργήθηκε η ελιά συστηματικά από τους Σημιτικούς λαούς και από κει διαδόθηκε στην Κύπρο και στα βόρεια παράλια της Αφρικής (Μαρόκο, Αλγερία, Τυνησία και αλλού), από του Φοίνικες που παρουσίασαν σημαντική ακμή στην Καρχηδόνα. Ο ιστορικός Θεόφραστος αναφέρει ότι η ελιά φύτευε στην Κυρηναϊκή χερσόνησο, στη Νότια Ιταλία, στη Συρία και Αραβία (προς τη μεριά της θάλασσας), στην Αίγυπτο και αλλού.

Πηγές από την Αιγυπτιακή βιβλιογραφία μαρτυρούν ότι στην Αίγυπτο καλλιεργούνταν η ελιά, πριν από πολλά χρόνια. Γύρω όμως στο 2.000 π.Χ οι ελαιώνες εξαφανίστηκαν, είτε γιατί καταστράφηκαν από άγνωστη αιτία ή το ενδιαφέρον του

τότε πληθυσμού, στράφηκε σε άλλη πηγή παραγωγής. Στη συνέχεια πιστεύεται ότι σημειώθηκε μετακίνηση των ανθρώπων προς τα νότια παράλια της Κρήτης όπου και μεταφέρθηκε, το πιθανότερο η ελιά.

Ορισμένοι υποστηρίζουν ότι η ελιά από τη Β. Συρία διαδόθηκε στα Ελληνικά νησιά και στην ηπειρωτική Ελλάδα από τους Φωκαείς και το 600 π.Χ. στην Ιταλία, στη Σικελία και στην Σαρδηνία και μετά στις υπόλοιπες Μεσογειακές χώρες. Η ελιά έφτασε στην Ισπανία διαμέσου δύο δρόμων του Ελληνορωμαϊκού και του Σημιτικού (Αραβες). Αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι ορισμένες Ισπανικές ποικιλίες ελιάς έχουν ονομασίες Λατινικές ενώ άλλες Αραβικές. Άλλο ενδεικτικό στοιχείο είναι ότι ο καρπός του ελαιόδενδρου λέγεται «ACEITUNA» και το λάδι «ACEITE» που είναι Αραβικές λέξεις, ενώ το δένδρο ονομάζεται «OLIVE» (λέξη Λατινική).

Στους Εβραίους η ελιά ήταν γνωστή πολύ πριν από την εποχή του Κέκροπα (1500 π.Χ.) αφού ανάμεσα στα αγαθά της γης του Χαναάν, που τους είχαν υποσχεθεί, ήταν και οι καρποί του δένδρου της ελιάς. Στα Εβραϊκά το δένδρο της ελιάς συμβόλιζε την ειρήνη και τη ευτυχία. Άλλωστε η λέξη Χριστός παράγεται από το ρήμα χρίω (με λάδι). Το ελαιόδενδρο ονομαζόταν από του Εβραίου «SAIT» ή «SEIT».

Αιγύπτιοι και Εβραίοι, Φοίνικες και Έλληνες φύτευαν τις ελιές με αυστηρές και προκαθορισμένες αρχές και φρόντιζαν για την παραπέρα εξάπλωσή τους. Οι Ρωμαίοι μάλιστα θεωρούσαν βαρβάρους όλους εκείνους οι οποίοι χρησιμοποιούσαν ζωικά λίπη, αντί για ελαιόλαδο, για τη διατροφή τους.

Το λάδι της ελιάς εκτός του ότι ήταν πάντα μία από τις βασικές τροφές όλων των Μεσογειακών λαών, υπήρξε και εμπορεύσιμο προϊόν, ακόμη από τα παλιά χρόνια. Η πρώτη πληροφορία σχετικά με το εμπόριο του ελαιολάδου αναφέρεται το 2500 π.Χ., στον εμπορικό κώδικα της εποχής εκείνης.

Ανεξάρτητα από την προέλευση και τον τρόπο διάδοσης της ελιάς, είναι γεγονός ότι η καλλιέργειά της εξαπλώθηκε σε μεγάλη έκταση στην ευρωπαϊκή ήπειρο και αυτός ίσως είναι ο λόγος της γνωστής ονομασίας, ελιά η Ευρωπαϊκή (OLEA EUROPEA). Ειδικότερα για τη λεκάνη της Μεσογείου η ελιά αποτελεί τη βασικότερη καλλιέργεια από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, σύμφωνα μάλιστα με στοιχεία του Διεθνούς Συμβουλίου Ελαιολάδου (ΔΣΕ), το 98% περίπου των ελαιόδενδρων φύονται σήμερα στη λεκάνη της Μεσογείου

2. ΕΛΑΙΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Η μυθολογία αναφέρει ότι η Αθηνά καθιερώθηκε ως θεά της Αττικής, επειδή πρόσφερε την ελιά ως πηγή πλούτου σε αντίθεση με τον Ποσειδώνα, που κτυπώντας

το βράχο με την τρίαινα έβγαλε το θαλασσινό νερό. Έτσι, γεννήθηκε ο μύθος της ελιάς και του λαδιού σαν θεϊκά χαρίσματα της αρχαιότητας.

Η μυθολογία αναφέρει επίσης ότι η εισαγωγή της ελιάς στην αρχαία Ελλάδα έγινε, από την Αίγυπτο, με πρωτοβουλία του Κέκροπα. Κατά τον Πausανία, η δεύτερη ήμερη ελιά φυτεύτηκε στην Ακαδημία του Πλάτωνα και πολλαπλασιάστηκε σε πυκνές δενδροστοιχίες, όπως μνημονεύεται στις Νεφέλες του Αριστοφάνη. Η ελιά του Πλάτωνα στην Ιερά οδό των Αθηνών, σώζεται μέχρι σήμερα.

Οι Αρχαίοι Έλληνες απέδιδαν ιδιαίτερη σημασία στην καλλιέργεια της ελιάς. Αξίζει να σημειωθεί ότι με ειδικούς νόμους του Σόλωνα παροτρύνονταν, όσοι σπούδαζαν Γεωπονία την εποχή εκείνη, να δίνουν ιδιαίτερη σημασία στην ελαιοκαλλιέργεια, γιατί ήταν «Μέγιστο αγαθόν προς πάσαν του βίου θεραπείαν ο της ελαίας καρπός».

Για την καλλιέργεια της ελιάς στην αρχαία Ελλάδα έχουν ασχοληθεί πολλοί συγγραφείς. Ο Πλίνιος «ομιλεί» για το θεό της γεωργίας και της κτηνοτροφίας Αρισταίο, στον οποίο και αποδίδει την επινόηση της ελαιοκαλλιέργειας, του ελαιοτριβείου και του ελαιοπιεστηρίου. Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι η Εύβοια ήταν γεμάτη από ελιές μία εποχή μάλιστα που η καλλιέργεια της ήταν άγνωστη στη Βαβυλωνία και την Περσία.

Την ίδια εποχή, όπως φαίνεται σε αρχαία γραπτά, στη Δήλο, στη Σάμο (ο Αισχύλος την ονομάζει ελαιόφυτο) και στη Λέσβο καλλιεργούνταν ελιές. Η καλλιέργεια της ελιάς στα νησιά του Ιονίου χρονολογείται από την εποχή του Ομήρου.

Η ελιά, καλλιεργούνταν σε μεγάλη έκταση κατά τη διάρκεια της χρυσής εποχής του Περικλή. Κατά τον Ηρόδοτο η Αθήνα ήταν το κέντρο της ελαιοκαλλιέργειας.

Ο VIOLA αναφέρει ότι το ελαιόλαδο είχε σπουδαία σημασία για την Ελληνική μυθολογία και περιγράφει μια ενδιαφέρουσα ιστορία για το πως η Αθηνά έκανε γνωστές τις αρετές της ελιάς.

Η ελιά για τους αρχαίους Έλληνες είχε ιδιαίτερη σημασία. Συνδεόταν με τη διατροφή τους, τη θρησκεία, τη διακόσμηση αγγείων, τοίχων, χρυσών κομψοτεχνημάτων και άλλων ειδών. Αποτελούσε γι' αυτούς σύμβολο ειρήνης, σοφίας και νίκης. Γι' αυτό άλλωστε οι νικητές των Ολυμπιακών αγώνων στεφανώνονταν με κλαδί αγριελιάς (κότινο).

Οι θεραπευτικές ιδιότητες του ελαιολάδου ήταν γνωστές στον Ιπποκράτη και στην Ιατρική επιστήμη της αρχαιότητας. Η κατανάλωση μίας κουταλιάς ελαιολάδου κάθε πρωί αποτελούσε παλαιότερα μία συνήθεια πρακτικής υγιεινής. Αυτό συνιστάται

ακόμη και σήμερα παρά τη εξέλιξη φαρμακολογίας, γιατί έχει ευεργετική επίδραση στο πεπτικό σύστημα του ανθρώπινου οργανισμού.

3. Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Στην Κρήτη η ελιά καλλιεργείται, σίγουρα από τη Μινωική εποχή. Εικόνες ελαιόδενδρων, οι οποίες βρέθηκαν στο παλάτι της Κνωσού, δείχνουν ότι οι άνθρωποι της εποχής εκείνης έτρωγαν τις ελιές και χρησιμοποιούσαν το λάδι για το φαγητό και σαν καύσιμη ύλη, στις λάμπες. Οι αρχαιολόγοι υποστηρίζουν ότι η μεγάλη οικονομική ανθηρότητα του Μινωικού βασιλείου οφείλονται στο εμπόριο του Κρητικού λαδιού που στα χρόνια εκείνα, σημείωνε μεγάλη επιτυχία. Χωρίς αμφιβολία πριν αρχίσει η καλλιέργεια της ελιάς, στη Κρήτη και στην Ελλάδα γενικότερα, οι άνθρωποι ήταν πολύ φτωχοί.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα μεγάλα πήλινα δοχεία, γνωστά σαν πιθάρια στη Κρητική ορολογία, που αποθηκεύονταν το Κρητικό λάδι στην εποχή εκείνη, διατηρούνται ακόμη και σήμερα στην Αρχαία Κνωσό και Φαιστό. Πολλά από τα πιθάρια αυτά βρίσκονται, σήμερα, στο μουσείο του Ηρακλείου.

Στα ανάκτορα της αρχαίας Φαιστού σώζονται μέρη από ένα υποτυπώδες ελαιουργείο το οποίο χρησιμοποιούσαν για την εξαγωγή του ελαιόλαδου τα χρόνια εκείνα.

Όπως αναφέρθηκε προηγούμενα, όταν το εμπόριο του Κρητικού λαδιού σημείωσε επιτυχία, παρατηρήθηκε μεγάλη οικονομική ανθηρότητα στους κατοίκους της Κρήτης. Όταν όμως για κάποιο άγνωστο λόγο, σημειώθηκε κάμψη στο εμπόριο του λαδιού προκλήθηκε μεγάλη οικονομική εξαθλίωση του Κρητικού λαού. Τότε, πολλοί Κρητικοί εγκατέλειψαν το νησί και εγκαταστάθηκαν, για καλύτερη τύχη, σε άλλα μέρη. Πολλοί πήραν μαζί τους σπόρους ελιάς ή κλαδιά για να εγκαταστήσουν στα νέα μέρη, που θα πήγαιναν, ελαιώνες. Έτσι πιστεύεται πως μεταφέρθηκε η ελιά στην ηπειρωτική Ελλάδα και στα παράλια της Μικράς Ασίας.

Όπως υποστήριξε ο Π. Αναγνωστόπουλος σε ανακοίνωση του στην Ακαδημία Αθηνών το 1951, με βάση τα ευρήματα από ανασκαφές, η ελιά θα πρέπει να προέρχεται από τη Κρήτη. Την άποψη αυτή ενισχύει και το γεγονός ότι το όνομα της ελιάς είναι Ελληνικό.

4. Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΗΜΙΣΦΑΙΡΙΟ

Είναι γεγονός ότι η ελιά δεν υπήρχε αυτοφυής στο Νέο Κόσμο σε περιοχές (π.χ. Καλιφόρνια) με κλίμα παρόμοιο με το Μεσογειακό. Ρωμαίοι, Ισπανοί και Πορτογάλοι ερευνητές και κυρίως οι Φραντiskanοί Ιεραπόστολοι, μετέφεραν την

ελιά στο Σαν Ντιέγκο της Νότιας Καλιφόρνιας και τις άλλες υπό-τροπικές περιοχές του δυτ. ημισφαιρίου και έτσι άρχισε η πρώτη εγκατάσταση ελαιώνων στη νέα αυτή χώρα.

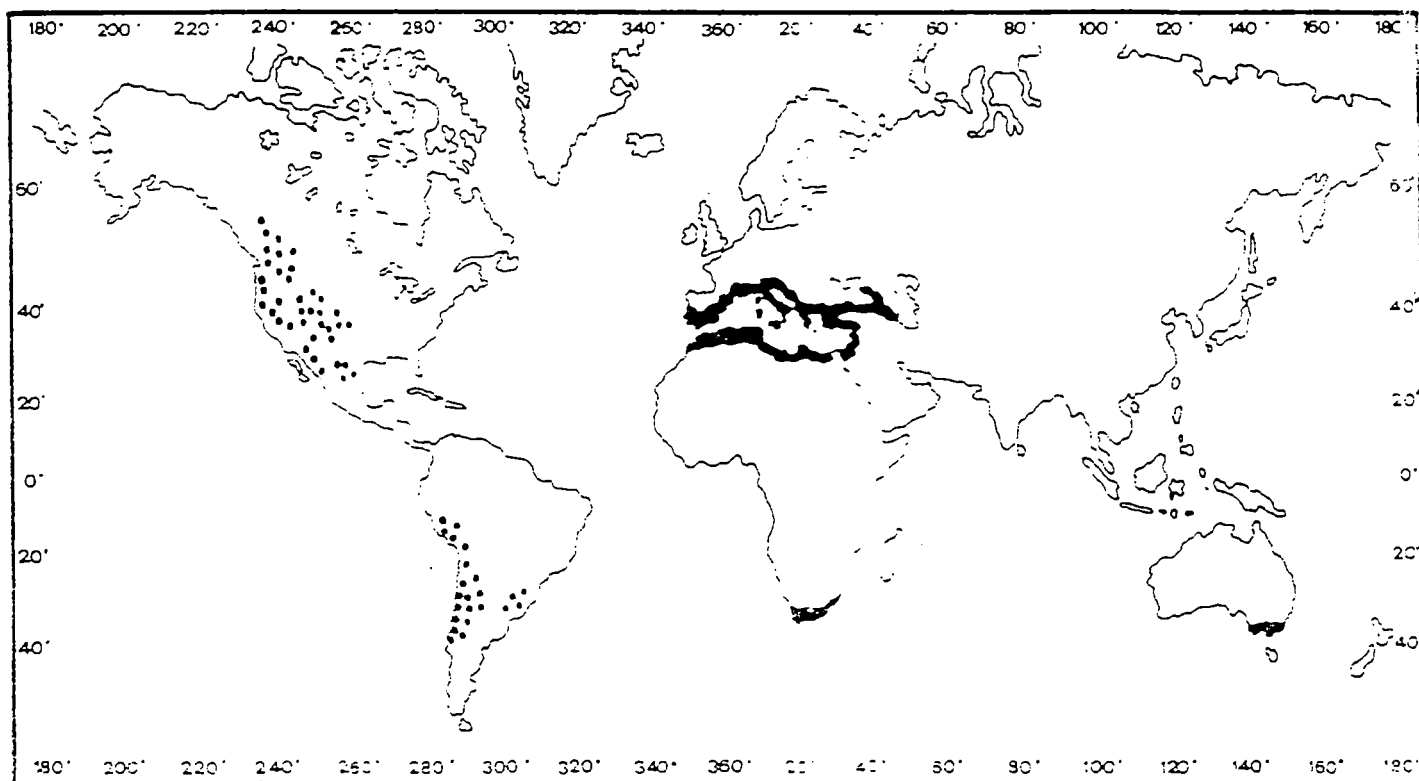
Από το 1850 έως το 1900 είχαν εισαχθεί διάφορες ποικιλίες ελιάς, από τις Μεσογειακές χώρες στην περιοχή της Καλιφόρνια. Οι ποικιλίες αυτές ήταν κυρίως ελαιοποιήσιμες. Γύρω στο 1875 διαφαίνονταν ότι η ελαιοκομία θα αποτελούσε μια σπουδαία γεωργική καλλιέργεια για την οικονομία της Καλιφόρνιας. Τότε υπήρχαν 11.500 περίπου ελαιόδενδρα ενώ το 1910 ο αριθμός τους πλησίαζε το ένα εκατομμύριο. Αργότερα, επειδή οι βρώσιμες ποικιλίες ελιάς άφηναν περισσότερο κέρδος, δόθηκε μεγαλύτερη βαρύτητα στην εξάπλωση των ποικιλιών αυτών. Έτσι πολλά ελαιόδενδρα, ελαιοποιήσιμων ποικιλιών, εμβολιάστηκαν με βρώσιμες ποικιλίες.

Στη μακρινή Αυστραλία η ελιά μεταφέρθηκε από Ιταλούς μετανάστες. Τα πρώτα δένδρα ελιάς φυτεύτηκαν στην περιοχή του Σίδνεϋ το 1805. Το 1844 με πρωτοβουλία κάποιου ερασιτέχνη γεωπόνου, του SAMUEL DAVENPORT, μεταφυτεύθηκαν ελιές στη Νότια Αυστραλία από τη Σικελία. Παρά τις μεγάλες όμως προσπάθειες οι οποίες έγιναν στην ήπειρο αυτή, από μερικούς ενθουσιώδεις υποστηρικτές της ελιάς, η καλλιέργειά της δεν επεκτάθηκε ικανοποιητικά. Η εμπόδιση της εξάπλωσης της ελαιοκαλλιέργειας, στην περιοχή αυτή, ίσως να οφείλεται στην επιρροή που ασκούσαν τότε οι Άγγλοι εκεί, οι οποίοι δεν έδειχναν ιδιαίτερη προτίμηση στην κατανάλωση των ελιών. Τόσο περιορισμένη ήταν η ελαιοκαλλιέργεια στην Αυστραλία ώστε πριν από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, τα 9/10 της ποσότητας εισάγονταν από την Ευρώπη.

Γύρω στο 1946 φυτεύτηκαν καινούργια ελαιόδενδρα στην Αυστραλία, αλλά παρ' όλα αυτά η παραγωγή ελαιολάδου δεν είναι αρκετή, ακόμη και σήμερα, για να καλύψει τις ανάγκες της ηπείρου αυτής.

Οι περιοχές στις οποίες καλλιεργείται σήμερα η ελιά, σ' όλο τον κόσμο, φαίνονται στην Εικόνα I.I.

Οι Μεσογειακές χώρες καλύπτουν το 98,5 % της παγκόσμιας παραγωγής ελαιολάδου. Πρώτη σε παραγωγή σε διεθνές επίπεδο έρχεται σήμερα η Ιταλία με 32%. Δεύτερη η Ισπανία με 31%, Τρίτη η Ελλάδα με 14%, τέταρτη η Τυνησία με 6% και πέμπτη η Τουρκία με 4%. Στην παραγωγή βρώσιμης ελιάς πρώτη έρχεται η Ελλάδα και ακολουθούν η Ισπανία και η ΗΠΑ.

Εικόνα Ι.Ι : Τόποι καλλιέργειας του ελαιόδένδρου σ' όλο τον κόσμο.

ΤΟ ΔΕΝΔΡΟ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΑΠΟ ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΣΚΟΠΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

Η ονομασία της ελιάς στη βοτανική είναι OLEA EUROPEA. Η προέλευση του όρου OLEA είναι Ελληνική- το έλαιο έγινε OLEUM στα Λατινικά.

Η ελιά υπάγεται στην οικογένεια των ελαιϊδών (OLEACEAE) η οποία περιλαμβάνει γύρω στα τριάντα είδη.

Το κύριο χαρακτηριστικό του γένους OLEA είναι η μακροζωία και η διατήρηση της παραγωγικότητας. Υπάρχουν δένδρα στην περιοχή της μεσογείου πολλών εκατοντάδων ετών, τα οποία παράγουν ακόμη καρπό. Πολλά μάλιστα ξεπερνούν και τη χιλιετηρίδα. Γνωστή είναι η ελιά του Πλάτωνα. Είναι αξιοσημείωτο ότι στην περιοχή της Καλαμάτας σώζεται μέχρι και σήμερα ένα ελαιόδενδρο, ηλικίας 800 περίπου ετών, με εντυπωσιακές διαστάσεις και μεγάλη παραγωγικότητα. Το δένδρο έχει περίμετρο κορμού 8 μέτρα, ύψος 8 μέτρα και διάμετρο κόμης 9 μέτρα. Είναι ποικιλίας Καλαμάτας και έχουν χρησιμοποιηθεί κατά καιρούς μοσχεύματα, από το δένδρο αυτό, για τον εμβολιασμό ελαιοδένδρων σε άλλες περιοχές της χώρας. Διασώθηκε σε ελαιώνα που είχε πυρποληθεί από τα στρατεύματα του Ιμπραήμ Πασά (1821-1829) και έχει χαρακτηριστεί σαν “διατηρητέο μνημείο της φύσης”.

Το ελαιόδενδρο έχει την ικανότητα να βλαστάνει ξανά και αν ακόμη τραυματιστεί ή καταστραφεί το υπέργειο τμήμα του.

Η ελιά είναι δένδρο που ευδοκimei σε ξηροθερμικές περιοχές ακόμη και σε πετρώδη και άγονα εδάφη και μπορεί να παράγει καρπό. Στα εδάφη αυτά το ριζικό σύστημα των δένδρων φθάνει σε αρκετό βάθος και απλώνεται σε πολύ μεγάλη έκταση.

Σε περιοχές γόνιμες και αρδευόμενες το δένδρο της ελιάς αποδίδει πολύ και παρουσιάζει γρήγορη και έντονη ανάπτυξη.

Η ελιά για ν' αναπτυχθεί κανονικά και να καρποφορήσει, χρειάζεται ιδιαίτερες κλιματολογικές συνθήκες. Δεν ευδοκimei σε περιοχές όπου οι θερμοκρασίες του χειμώνα πέφτουν κάτω από 9° C. Τόσο χαμηλές θερμοκρασίες μπορεί να νεκρώσουν ακόμη και τα δένδρα. Παρά το γεγονός ότι η ελιά είναι ευαίσθητη σε πολύ χαμηλές θερμοκρασίες χρειάζεται την επίδραση χαμηλών θερμοκρασιών, κατά τη διάρκεια του χειμώνα, για να ανθοφορήσει και να

καρποφορήσει κανονικά την επόμενη χρονιά. Οι απαιτήσεις σε χαμηλές θερμοκρασίες, καθώς και οι διάρκειά τους, διαφέρουν μεταξύ των ποικιλιών της ελιάς.

2. ΑΛΛΑ ΒΟΤΑΝΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΕΝΔΡΟΥ

Η ελιά είναι δένδρο αειθαλές. Σε ορισμένες ποικιλίες το ύψος των δένδρων είναι μεγάλο και μπορεί να φτάσει ακόμη και τα 20 μέτρα. Ο κορμός είναι κυλινδρικός και ανώμαλος και έχει άφθονα εξογκώματα ιδιαίτερα στα ηλικιωμένα δένδρα, αργότερα όμως παίρνει χρώμα τεφρό ή σκοτεινό. Πολλές φορές, εξαιτίας προσβολών από μύκητες ή από άλλες αιτίες, δημιουργούνται κοιλότητες μέσα στον κορμό και τους βραχίονες.

Τα φύλλα της ελιάς είναι δερματώδη, ακέραια, βραχύμισχα, λογχοειδή. Τα άνθη είναι μικρά, κιτρινοπράσινα, με μικρό κάλυμμα τεσσάρων οδόντων και αναπτύσσονται στις μασχάλες των φύλλων με μορφή βότρεων. Βγαίνουν συνήθως σε βλαστούς του περασμένου χρόνου και πιο σπάνια σε μεγαλύτερης ηλικίας. Τα άνθη είναι δύο ειδών: το ένα είδος (τέλεια) έχει κανονικά αναπτυγμένους τους στήμονες και τον ύπερο. Το άλλο είδος περιέχει μόνο στήμονες και ο ύπερος είναι ατροφικός. Η σχετική αναλογία των δύο τύπων ανθέων κυμαίνεται ανάλογα με την ποικιλία και την πορεία των καιρικών συνθηκών του έτους. Η αιτία της ατροφίας του ύπερου στη δεύτερη κατηγορία των ανθέων αποδίδεται κυρίως στην έλλειψη νερού ή θρεπτικών συστατικών κατά την περίοδο ανάπτυξης. Στα κανονικά άνθη ο ύπερος είναι μεγάλος και καλύπτει όλο σχεδόν τον εσωτερικό χώρο του άνθους.

Η ελαιοπαραγωγή ακολουθεί συνήθως ένα κύκλο δύο ετών. Μια καλή απόδοση ακολουθείται από μια μέση ή φτωχή παραγωγή. Το χαρακτηριστικό αυτό γνώρισμα της ελιάς είναι γνωστό σαν Παρενιαυτοφορία και αποτελεί σοβαρό πρόβλημα της ελαιοκομίας. Η παρενιαυτοφορία εξαρτάται από πολλούς παράγοντες. Σημαντικότερος από αυτούς είναι η ποικιλία και είναι πιο έντονη στις μεγαλόκαρπες ποικιλίες ελιάς.

ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΟΙ ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ

1. ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ

ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΠΟΙΚΙΛΙΩΝ ΕΛΙΑΣ

Διάφοροι χαρακτήρες έχουν χρησιμοποιηθεί για τη διάκριση των καλλιεργούμενων ποικιλιών ελιάς, όπως το μέγεθος του φύλλου, το σχήμα και το μέσο βάρος του καρπού, το σχήμα, η μέση παραγωγή, πάντοτε όμως σε συνδυασμό με τη γενική εμφάνιση του δένδρου.

Ο Αναγνωστόπουλος (1939) («Ελαιοκομία» I. Ποντίκη 1979) κατατάσσει τις διάφορες ποικιλίες που απαντούν στη χώρα μας με κριτήριο το βάρος των καρπών τους σε τρεις κατηγορίες: Μικρόκαρπες (1,2 - 2,6 gr). Μεσόκαρπες (2,7 - 4,2 gr.) και Ανδρόκαρπες (4,6 - 10,5 gr.).

1.1 ΜΙΚΡΟΚΑΡΠΕΣ

Αγριλιά: Η αγριελιά αυτοφύεται σε περιοχές όπου ευδοκίμει η ήμερη ελιά και αποτελεί πληθυσμό από πολλές παραλλαγές. Αναπτύσσεται συνήθως σε θάμνο ή δένδρο.

Κορωνέικη: Φέρει και τις συνωνυμίες: Βατσική, Κρητικιά, Κορωνιά, Κορώνη, Λαδολιά, Λιανολιά και Ψιλολιά. Χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την παραγωγή λαδιού εκλεκτής ποιότητας. Θεωρείται ποικιλία πολύ παραγωγική, ανθεκτική στις ξηροθερμικές περιοχές και τους ισχυρούς ανέμους.

Κουτσουρελιά: Φέρει και τις συνωνυμίες Κουτσουλιέρα, Λαδολιά, Ντόπια, Πατρινή. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού μέτριας ποιότητας, θεωρείται ποικιλία απαιτητική σε εδαφική υγρασία.

Λιανολιά Κέρκυρας: Φέρει και τις συνωνυμίες : Καρφολιά, Νερολιά. χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας. Θεωρείται ποικιλία απαιτητική σε υγρασία.

Μαστοειδής: Φέρει και τις συνωνυμίες Ανηνολιά, Μαστολιά, Τσουνάτη. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού εκλεκτής ποιότητας. Θεωρείται ποικιλία ανθεκτική στο ψύχος.

Θιακή : Φέρει και τις συνωνυμίες Ανωησάνα, Θιάκο. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας.

Μυρτολιά: Φέρει και τις συνωνυμίες: Σμερτολιά και Μουρτολιά. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού πολύ καλής ποιότητας. Θεωρείται ποικιλία ανθεκτική στο ψύχος και στην ξηρασία.

Μαυρελιά: Φέρει και τις συνωνυμίες: Μεθωνιά και Μαυρατολιά. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού εκλεκτής ποιότητας. Θεωρείται πιο απαιτητική σε εδαφική υγρασία από την Κορωνέικη.

Τραγολιά: Φέρει και τις συνωνυμίες: Νερολιά. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού μέτριας ποιότητας.

Λευκόκαρπος ή Ασπρολιά: Η ποικιλία αυτή έχει καλλωπιστική μόνο αξία και δευτερεύοντος για παραγωγή λαδιού μέτριας ποιότητας.

Μελολιά : Χρησιμοποιείται για λάδι κατώτερης ποιότητας.

Χρυσολιά : Η ποιότητα αυτή έχει καλλωπιστική μόνο αξία.

1.2 ΜΕΣΟΚΑΡΠΕΣ:

Αγουρομανακολιά : Φέρει και τις συνωνυμίες: Αγουρομάνακο, Αγουρομανάκι. Χρησιμοποιείται κυρίως για την παραγωγή λαδιού εκλεκτής ποιότητας. Είναι ανθεκτική στο ψύχος και είναι όψιμησ ωρίμανσης.

Αδραμυττινή : Φέρει και τις συνωνυμίες: Αϊβαλιώτικη, Μυτιληνιά, Καγδαγλίτισσα. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας. Θεωρείται ανθεκτική στο ψύχος.

Βαλανολιά: Φέρει και τις συνωνυμίες: Βαλάνα, Μυτιληνιά, Κολοβή. Θεωρείται ως μία από τις καλύτερες ποικιλίες για την παραγωγή λαδιού.

Θρουμπολιά : Φέρει και τις συνωνυμίες: Αρκούδα, Θασίτικη, Ρεθυμνιώτικη. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας και για την παρασκευή του εμπορικού τύπου ελιών «Θρούμπες».

Μεγαρίτικη: Φέρει και τις συνωνυμίες: Περαχωρίτικη, Χονδρολιά. Χρησιμοποιείται για την παρασκευή κονσερβών (πράσινες, τσακιστές, και μαύρες παστές). Θεωρείται ποικιλία παραγωγική και ανθεκτική στην ξηρασία.

Πικρολιά: Χρησιμοποιείται για την παραγωγή μέτριας ποιότητας λαδιού. Θεωρείται ανθεκτική στους ανέμους.

Καλοκαιρίδα ή πρώμη : Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού μέτριας ποιότητας.

Λαφνελιά: Φέρει και τις συνωνυμίες: Ντόπια και Σιφνέικη. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας.

1.3. ΑΝΔΡΟΚΑΡΠΕΣ (ΧΟΝΔΡΟΕΛΙΕΣ):

Αμυγδαλολιά ή Ισπανική : Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού και την Παρασκευή πράσινων κονσερβών μέτριας ποιότητας.

Βασιλικάδα: Φέρει και τις συνωνυμίες Βασιλική και κολοκυθάτη. Χρησιμοποιείται για την παρασκευή πράσινων και μαύρων κονσερβών ελιάς καλής ποιότητας.

Γαϊδουρελιά: Η Ανδρόκαρπος ή Κορομηλιά. Χρησιμοποιείται για την παρασκευή πράσινων και ημιώριμων κονσερβών μέτριας ποιότητας.

Καρολιά : Φέρει και τις συνωνυμίες: Καρούλα και Στραβολιά. Χρησιμοποιείται για τη παρασκευή κονσερβών.

Καρυδολιά: Φέρει και τις συνωνυμίες: Κολυμπάτη, Κωνική. Χρησιμοποιείται για την παρασκευή πράσινων και μαύρων κονσερβών ελιάς.

Καλαμών: Φέρει και τις συνωνυμίες: Αετονύχη, Χονδρολιά. Χρησιμοποιείται για την παρασκευή μαύρων κονσερβών χαρακτές ξιδάτες» εκλεκτής ποιότητας.

Κοθρέϊκη ή Κορινθιακή ή Μανάκι. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή λαδιού καλής ποιότητας και την παραγωγή βρώσιμης ελιάς σε περιοχές όπου δεν ευδοκιμεί η κονσερβολιά.

Κολυμπάδα: Φέρει και τις συνωνυμίες: Κορυδολιά, Μηλολιά. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή πράσινων τσακιστών κονσερβών μέτριας ποιότητας.

Κονσερβολιά: Φέρει και τις συνώνυμες: Αγρινίου, Άρτας, Βόλου. Χρησιμοποιείται για την παραγωγή πράσινων και μαύρων κονσερβών ελιάς εκλεκτής ποιότητας. Είναι η πιο διαδεδομένη βρώσιμη ποικιλία.

Στρογγυλολιά: Φέρει και τις συνώνυμες : Γαλανή, Πρασινολιά. Χρησιμοποιείται για την παρασκευή πράσινων κονσερβών ελιάς. Θεωρείται ανθεκτική ποικιλία στην ξηρασία και το ψύχος.

2. ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Η ποιότητα του ελαιολάδου καθορίζεται από τις οργανοληπτικές ιδιότητες, δηλαδή από το άρωμα τη γεύση και το βαθμό σε ελαϊκό οξύ που περιέχει. Το Δ.Σ.Ε (Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου) με αποφάσεις του που βασίζονται σε αυτά τα κριτήρια κατατάσσει το ελαιόλαδο σε διάφορες κατηγορίες. Κατά τη διεθνή συνάντηση, του 1985, καθιερώθηκαν οι παρακάτω κατηγορίες ελαιολάδου και πυρηνελαίου που ισχύουν μέχρι σήμερα.

Α . Ε λ α ι ό λ α δ ο

Είναι το λάδι το οποίο παραλαμβάνεται αποκλειστικά και μόνο από τον καρπό της ελιάς. Δεν περιλαμβάνονται τα λάδια τα οποία εξάγονται με διαλύτη ούτε και τα μείγματα άλλων λαδιών. Ο χαρακτηρισμός ελαιόλαδο, όταν χρησιμοποιείται μόνος του, δεν αναφέρεται σε καμιά περίπτωση στο πυρηνέλαιο.

Α.Ι. Παρθένο ελαιόλαδο

Είναι το ελαιόλαδο το οποίο παραλαμβάνεται από τον καρπό της ελιάς με μηχανικά ή φυτικά μέσα και κατά την παραλαβή του εφαρμόζονται συνθήκες οι οποίες δεν προκαλούν αλλοιώσεις στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του. Το ελαιόλαδο της κατηγορίας αυτής δεν έχει υποβληθεί σε καμιά επεξεργασία, εκτός από πιθανή μετάγγιση, φυγοκέντριση και διήθηση.

Α.Ι.Ι. Παρθένο ελαιόλαδο κατάλληλο για κατανάλωση

Το ελαιόλαδο αυτό, το οποίο μπορεί να φέρει τον χαρακτηρισμό φυσικό, περιλαμβάνει τους εξής τύπους:

- α) Παρθένο ελαιόλαδο εξαιρετικό ή έξτρα. Είναι παρθένο ελαιόλαδο με άμεμπτη γεύση και οσμή και με μέγιστη οξύτητα, εκφρασμένη σε ελαϊκό οξύ, 1 gr/100 gr λαδιού.
- β). Παρθένο ελαιόλαδο-Εκλεκτό ή φίνο. Είναι παρθένο ελαιόλαδο με άμεμπτη γεύση και οσμή και με μέγιστη οξύτητα, εκφρασμένη σε ελαϊκό οξύ, 1,5 gr/100 gr λαδιού.
- γ). Παρθένο ελαιόλαδο-Κουράντε ή ημιφίνο ή κανονικό. Είναι το παρθένο ελαιόλαδο με καλή γεύση και οσμή και με οξύτητα, εκφρασμένη σε ελαϊκό οξύ 3 gr/100 gr λαδιού. Στην οξύτητα του παραπάνω ελαιολάδου δίνεται μία ανοχή 10% δηλαδή, μέχρι 3.3 gr/100 gr λαδιού.

Α.1.2. Παρθένο ελαιόλαδο ακατάλληλο για κατανάλωση όπως έχει.

Το ελαιόλαδο αυτό φέρει το χαρακτηρισμό λαμπάντε. Είναι ελαιόλαδο με κακή γεύση και οσμή ή με μέγιστη οξύτητα, εκφρασμένη σε ελαϊκό οξύ μεγαλύτερη από 3,3 gr/100 gr λαδιού. Το ελαιόλαδο της κατηγορίας αυτής προορίζεται για ραφινάρισμα ή για βιομηχανική χρήση.

Α.2. Ραφιναρισμένο ελαιόλαδο

Είναι το ελαιόλαδο το οποίο παραλαμβάνεται από παρθένο ελαιόλαδο με ραφινάρισμα, το οποίο όμως δεν προκαλεί αλλαγές στην αρχική δομή των γλυκεριδίων.

Α.3. Ελαιόλαδο ή γνήσιο ελαιόλαδο ή αγνό ή κουπέ

Είναι μείγμα παρθένου ελαιολάδου, κατάλληλο για κατανάλωση και ραφιναρισμένου ελαιολάδου. Συνήθως χρησιμοποιούνται προσμίξεις σε διάφορες αναλογίες παρθένου και ραφιναρισμένου ελαιολάδου, οι οποίες δίνουν διάφορους τύπους (γνήσιου ελαιολάδου), τα χαρακτηριστικά των οποίων καθορίζονται με αμοιβαίες συμφωνίες μεταξύ των αγοραστών και των πωλητών. Τα μείγματα αυτά πρέπει να έχουν τα χαρακτηριστικά ποιότητας τα οποία έχουν καθιερωθεί για το γνήσιο ελαιόλαδο.

Β. Πυρηνέλαιο

Είναι το λάδι το οποίο παραλαμβάνεται από την ελαιοπυρήνα με διαλύτη και δεν περιλαμβάνει λάδια από μείγματα με άλλα είδη λαδιών. Το πυρηνέλαιο περιλαμβάνει τις ακόλουθες επιμέρους διακρίσεις:

Β.1. Ακατέργαστο πυρηνέλαιο

Είναι το πυρηνέλαιο το οποίο δεν έχει υποστεί επεξεργασία και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί όπως είναι.

Β.2. Ραφιναρισμένο πυρηνέλαιο

Είναι το πυρηνέλαιο το οποίο παραλαμβάνεται από το ακατέργαστο, με ραφινάρισμα, χωρίς αλλαγές στην αρχική δομή των γλυκεριδίων. Το λάδι αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σαν φαγώσιμο όπως είναι, ή μετά από ανάμειξη με παρθένο ελαιόλαδο.

Β.3. Ραφιναρισμένο πυρηνέλαιο και ελαιόλαδο

Είναι μείγμα ραφιναρισμένου πυρηνελαίου και παρθένου ελαιολάδου, κατάλληλο για κατανάλωση. Το μείγμα αυτό χρησιμοποιείται σε ορισμένες ελαιοπαραγωγικές χώρες, συνήθως στην εσωτερική αγορά.

Θα πρέπει να τονιστεί ότι το ΔΣΕ προτείνει τη χρησιμοποίηση και άλλων κριτηρίων, εκτός από την οξύτητα και τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, για την κατάταξη του ελαιόλαδου και του πυρηνελαίου στις διάφορες κατηγορίες.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Η διαμόρφωση της ποιότητας του ελαιολάδου αρχίζει από το χρόνο που αυτό σχηματίζεται στον ελαιόκαρπο και επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες. Έτσι η ποιότητα του ελαιολάδου, που φθάνει τελικά στον καταναλωτή, συνδέεται άμεσα με τους παράγοντες που παρεμβάλλονται σ' όλο αυτό το κύκλωμα (σχηματισμός του λαδιού στον καρπό, εξαγωγή, διατήρηση) προκαλώντας διάφορες αλλοιώσεις ή μεταβολές στη χημική του σύσταση.

Στη συνέχεια εξετάζονται και αναλύονται οι επιμέρους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν και επηρεάζουν (θετικά ή αρνητικά) την ποιότητα του ελαιολάδου στα παρακάτω στάδια:

- α. κατά το σχηματισμό του ελαιολάδου στον καρπό
- β. από το σχηματισμό του μέχρι και το χρόνο συγκομιδής του ελαιολάδου
- γ. κατά το χρόνο αποθήκευσης και διατήρησης του ελαιοκάρπου
- δ. κατά την επεξεργασία του ελαιοκάρπου στο ελαιουργείο και
- ε. κατά το χρόνο αποθήκευσης και διατήρησης του ελαιολάδου

Α' ΣΤΑΔΙΟ : ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΡΠΟ

Κατά το στάδιο αυτό ορισμένοι παράγοντες, όπως είναι η ποικιλία και οι κλιματολογικές και εδαφολογικές συνθήκες, επιδρούν στην ποιότητα και τη χημική σύνθεση του ελαιολάδου που σχηματίζεται στον ελαιόκαρπο.

- Ποικιλία

Η ποικιλία του ελαιοκάρπου συνδέεται άμεσα με την ποιότητα του ελαιόλαδου και ιδιαίτερα με τα οργανοληπτικά του χαρακτηριστικά (οσμή και γεύση). Υπάρχουν ποικιλίες οι οποίες δίνουν ελαιόλαδο με καλύτερα οργανοληπτικά και χαρακτηριστικά από άλλες. Διαφοροποίηση των Ελληνικών ποικιλιών, σε επιστημονική βάση, ανάλογα με την ποιότητα του λαδιού τους, δεν έχει γίνει μέχρι σήμερα στη χώρα μας.

-Κλίμα

Το κλίμα της περιοχής όπου καλλιεργείται η ελιά επηρεάζει, επίσης τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του ελαιολάδου. Ελαιόδενδρα τα οποία καλλιεργούνται σε ορεινές περιοχές παράγουν λάδι με ιδιαίτερα ευχάριστη γεύση, σε σχέση με εκείνα των πεδινών περιοχών.

Αναλύσεις ελαιόλαδων τα οποία προέρχονται από ελαιόδενδρα δροσερών περιοχών έδειξαν ότι σ' αυτά υπάρχουν περισσότερα λιπαρά οξέα με διπλούς δεσμούς, συγκρινόμενα με τα ελαιόλαδα που παράγονται σε ξηρές και θερμές περιοχές. Έτσι τα ελαιόλαδα των βορείων Μεσογειακών χωρών, γιατί τα πρώτα είναι πλούσια σε υγρά γλυκερίδια (μεγάλη περιεκτικότητα σε πολυακόρεστα οξέα) ενώ τα δεύτερα είναι πλούσια σε στερεά γλυκερίδια.

Γενικά σε περιοχές με μεγάλη ηλιοφάνεια, η παρουσία των αρωματικών συστατικών είναι μεγάλη και η ποιότητα του ελαιολάδου εκλεκτή.

- Έδαφος

Τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του ελαιολάδου επηρεάζονται αισθητά και από τη σύσταση του εδάφους όπου καλλιεργείται η ελιά. Σε εδάφη ξηρά και ασβεστολιθικά τα ελαιόδενδρα δίνουν ελαιόλαδο πλουσιότερο σε αρωματικά συστατικά από ότι σε εδάφη υγρά και αργιλώδη. Εδάφη πλούσια σε φώσφορο και κάλιο επιταχύνουν την ωρίμανση του ελαιοκάρπου και βελτιώνουν αισθητά την ποιότητα του ελαιολάδου.

Γενικά στα ασβεστολιθικά εδάφη οι ελιές παράγουν ελαιόλαδο λεπτόρευστο, ενώ στα αργιλώδη εδάφη οι ελιές δίνουν παχύρευστο ελαιόλαδο.

Β' ΣΤΑΔΙΟ : ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΥΓΚΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΥ

Η ποιότητα του ελαιολάδου, κατά το χρόνο παραμονής του ελαιοκάρπου στο δένδρο, μπορεί να επηρεαστεί από την επίδραση των παρακάτω παραγόντων:

- Εντομολογικές και μυκητολογικές προσβολές

Κάθε προσβολή του ελαιοκάρπου, από έντομα ή μύκητες, προκαλεί άμεσα ή έμμεσα αλλοίωση στην ποιότητα του ελαιολάδου που περιέχει αυτός.

Από τις εντομολογικές προσβολές τη μεγαλύτερη ζημιά στην ποιότητα του ελαιολάδου προκαλεί ο δάκος της ελιάς. Στις οπές οι οποίες σχηματίζονται, κατά την έξοδο των προνυμφών του εντόμου από τον καρπό, δημιουργούνται εστίες μόλυνσης. Στα σημεία αυτά κατά την αποθήκευση του ελαιοκάρπου, σε ακατάλληλες συνθήκες, αναπτύσσονται δευτερογενώς μύκητες οι οποίοι, όπως προαναφέρθηκε εκκρίνουν λιπολυτικά ένζυμα τα οποία υδρολύουν το λάδι και αυξάνουν αισθητά την οξύτητα του.

Οι οπές αυτές ευνοούν και την οξειδωση (τάγισμα) του ελαιολάδου, διότι το εκθέτουν στον ατμοσφαιρικό αέρα. Έντονη δακαπροβολή είναι φυσικό ότι προκαλεί και υποβάθμιση στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του, εξαιτίας των προνυμφών του εντόμου που υπάρχουν στον ελαιόκαρπο οι οποίες αλέθονται μαζί του στο ελαιουργείο.

Εκτός από το δάκο και τα διάφορα κοκκοειδή, προκαλούν αλλοίωση στην ποιότητα του ελαιολάδου και ιδιαίτερα στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του.

Γενικά κάθε είδους προσβολή, η οποία προκαλεί λύση στη συνέχεια των κυττάρων του καρπού, δημιουργεί προϋποθέσεις για μία σειρά βιοχημικών αντιδράσεων οι οποίες οδηγούν στην αλλοίωση της ποιότητας του ελαιολάδου. Επομένως, η φυτοϋγιεινή προστασία του ελαιοκάρπου συντελεί σημαντικά στη βελτίωση της ποιότητας του περιεχομένου λαδιού.

- Χρόνος συγκομιδής του ελαιοκάρπου.

Είναι διαπιστωμένο ότι το άριστο των ποιοτικών χαρακτηριστικών του ελαιολάδου συναντάται σε ελαιόκαρπο, ο οποίος βρίσκεται στο στάδιο της φυσιολογικής του ωριμότητας. Το στάδιο αυτό όπως προαναφέρθηκε, συμπίπτει με την αλλαγή του χρώματος του καρπού από πράσινο-κίτρινο σε μαύρο-ιώδες.

Άγουρος ελαιόκαρπος δίνει ελαιόλαδο με έντονο πράσινο χρώμα και πικρίζουσα γεύση. Εξάλλου η παράταση της παραμονής του ελαιοκάρπου στο ελαιόδενδρο (υπερωρίμανση) έχει σαν συνέπεια τη μείωση των αρωματικών συστατικών του ελαιόδενδρου, την αύξηση της οξύτητας και την αλλαγή του χρώματός του.

Είναι φυσικό ότι στις περιπτώσεις όπου ο ελαιόκαρπος συλλέγεται από τα δίκτυα, μετά από φυσική πτώση, το άριστο στάδιο συγκομιδής δεν μπορεί να ελεγχθεί. Όταν όμως η συλλογή γίνεται με ραβδισμό, με τα χέρια ή με κάποιο άλλο τρόπο, θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια ώστε να γίνεται αυτή όταν η μεγαλύτερη ποσότητα καρπού βρίσκεται στο στάδιο της φυσιολογικής ωριμότητας. Βέβαια δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι πολλοί παράγοντες, δεν επιτρέπουν πάντα τη συγκομιδή στο άριστο στάδιο ωριμότητας.

-Τρόποι συγκομιδής

Η συγκομιδή του καρπού των ελαιοποιήσιμων ποικιλιών γίνεται, είτε από το δένδρο, είτε από το έδαφος μετά από φυσιολογική πτώση.

Τα διάφορα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται, για τον ραβδισμό, χτένισμα κτλ., επηρεάζουν την ποιότητα του ελαιολάδου ανάλογα με τα τραύματα τα οποία προκαλούν στον καρπό. Τα κτυπημένα σημεία των καρπών, σε συνθήκες ακατάλληλης αποθήκευσης, αποτελούν εστίες μόλυνσης και ανάπτυξης μυκήτων.

Το ελαιόλαδο, όπως αναφέρθηκε, αποτελεί ένα φυσικό φρουτοχυμό και οποιαδήποτε πληγή ή ζημιά, προκληθεί στον καρπό, είναι δυνατό να οδηγήσει στην υποβάθμιση της ποιότητας του ελαιόλαδου το οποίο περιέχεται σ' αυτόν.

Η αλλοίωση της ποιότητας του ελαιολάδου όταν ο ελαιόκαρπος μαζεύεται απευθείας από το έδαφος, μετά από φυσιολογική πτώση, είναι πολύ μεγάλη και συνδέεται άμεσα:

1. με την αύξηση της οξύτητας,
2. με την έναρξη της οξείδωσης και
3. με την προσφόρηση δυσάρεστων οσμών (χωματίλα) από το έδαφος.

Ο τρόπος όμως αυτός ελαιοσυλλογής έχει αντικατασταθεί, σχεδόν εξ ολοκλήρου, από τα δίκτυα μόνιμης κάλυψης του εδάφους και έτσι έχουν περιοριστεί τα δυσάρεστα πιο πάνω αποτελέσματα.

Πράγματι η μέθοδος συλλογής του ελαιοκάρπου, με τα δίκτυα, βρήκε μεγάλη διάδοση τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας και αντικατέστησε, σχεδόν στο σύνολο, τη συλλογή στο έδαφος.

Η μέθοδος αυτή συνέβαλε επίσης θετικά:

1. στη μείωση του κόστους συλλογής και
2. στη βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου

διότι εμποδίζεται η επαφή των καρπών με το έδαφος και περιορίζεται το πρόβλημα της αλλοίωσης των οργανοληπτικών χαρακτηριστικών. Έδωσε επίσης λύση στο πρόβλημα της ελαιοσυλλογής για ορισμένες ποικιλίες και περιοχές της χώρας, όπως είναι οι ορεινές δύσβατες περιοχές με υψηλόκορμα δένδρα.

Η υποβάθμιση όμως της ποιότητας του ελαιολάδου είναι σημαντική ακόμη και στην περίπτωση όπου χρησιμοποιούνται τα δίκτυα επειδή, συνήθως, ο ελαιόκαρπος παραμένει αρκετές ημέρες εκτεθειμένος στις ατμοσφαιρικές συνθήκες.

Η ανάπτυξη της χλωρίδας στο έδαφος και το πέρασμά της διαμέσου των οπών των δικτύων ελαιοσυλλογής περιορίζει τον αερισμό και αυξάνει την υγρασία στο μικροπεριβάλλον όπου βρίσκεται ο ελαιόκαρπος με αποτέλεσμα την επιτάχυνση της ποιοτικής αλλοίωσης του λαδιού.

Για να περιοριστεί, στο ελάχιστο δυνατό, η αλλοίωση της ποιότητας του ελαιολάδου, ο ελαιόκαρπος θα πρέπει να συλλέγεται από τα δίκτυα ελαιοσυλλογής σε διάστημα όχι μεγαλύτερο των δύο εβδομάδων.

Γ' ΣΤΑΔΙΟ : ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Ο ελαιόκαρπος, μετά τη συλλογή, τοποθετείται σε διάφορα μέσα (συνήθως σακιά) και μεταφέρεται στην αποθήκη του παραγωγού (πολύ σπάνια) ή στο ελαιουργείο για άμεση επεξεργασία. Τα διάφορα μέσα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη μεταφορά του ελαιοκάρπου αλλά και ο τρόπος και ο χρόνος αποθήκευσης, επιδρούν σημαντικά στη διαμόρφωση της ποιότητας του ελαιολάδου το οποίο παραλαμβάνεται τελικά.

- Μέσα τοποθέτησης και διατήρησης του ελαιοκάρπου μέχρι την επεξεργασία

Στην πράξη ο ελαιόκαρπος τοποθετείται συνήθως, σε σακιά διαφόρου χωρητικότητας κατασκευασμένα από νήμα γιούτας με τα οποία μεταφέρεται στο ελαιουργείο όπου παραμένει μέχρι τη έκθλιψη. Τα σακιά του τύπου αυτού έχουν το πλεονέκτημα ότι επιτρέπουν επαρκή αερισμό του ελαιοκάρπου, από τις οπές οι οποίες υπάρχουν σ' όλη την επιφάνεια τους και αποφεύγεται η δημιουργία συνθηκών που ευνοούν την ανάπτυξη μυκήτων.

Η τοποθέτηση όμως του ενός σάκου επάνω στον άλλο, περιορίζει το αερισμό, τραυματίζει με την πίεση του ελαιόκαρπο και ευνοεί την ανάπτυξη μυκήτων με τα γνωστά αποτελέσματα.

Η χρησιμοποίηση πλαστικών σάκων χωρίς οπές αερισμού, για την τοποθέτηση του ελαιοκάρπου δημιουργεί ασφυκτικό περιβάλλον όπου υποβοηθείται η ανάπτυξη μυκήτων, με αποτέλεσμα την επιτάχυνση όλων των διαδικασιών ταχύτερης και εντονότερης αλλοίωσης του ελαιολάδου.

Μεταξύ των δύο σάκων (κοινοί γιούτας, και πλαστικοί), καλύτερες συνθήκες διατήρησης εξασφαλίζονται στα σακιά από γιούτα. Ακόμη καλύτερες συνθήκες διατήρησης του ελαιοκάρπου εξασφαλίζονται στα τελάρα τα οποία είναι κατασκευασμένα από πλαστικές συνήθως, ύλες με οπές στις γύρω πλευρές και ανοικτά από το επάνω μέρος. Έτσι ο ελαιόκαρπος διατηρείται καλύτερα και η ποιότητα του ελαιολάδου αλλοιώνεται λιγότερο απ' ό,τι στα προηγούμενα μέσα.

Τα πλαστικά τελάρα ενώ χρησιμοποιούνται, σχεδόν αποκλειστικά, για την τοποθέτηση και μεταφορά των βρώσιμων ελιών, δεν έχουν ευρεία χρησιμοποίηση στον τομέα των ελαιοποιήσιμων ποικιλιών. Θα ήταν σκόπιμο, όμως να επεκταθεί η

χρησιμοποίησή τους και στις ελαιοποιήσιμες, παρά το μειονέκτημα του κόστους και του μεγάλου χώρου που χρειάζεται για την τοποθέτησή τους στο ελαιουργείο.

- Τοποθέτηση του ελαιοκάρπου στο ελαιουργείο σε σωρούς.

Σε ορισμένα ελαιουργεία ο ελαιοκάρπος, ο οποίος προσκομίζεται από τους ελαιοπαραγωγούς, τοποθετείται σε σωρούς μέχρι την έκθλιψή του. Η δημιουργία σωρών και μάλιστα σε μεγάλο ύψος οδηγεί αναμφισβήτητα στη γρήγορη αλλοίωση της ποιότητας του ελαιολάδου. Η αλλοίωση αυτή είναι εντονότερη στις ποικιλίες όπου ο ελαιοκάρπος συλλέγεται υπερώριμος και υπάρχει μεγάλη σχέση σάρκας προς πυρήνα. Σ' ένα τέτοιο περιβάλλον, αναπτύσσεται υψηλή θερμοκρασία με αποτέλεσμα τη δημιουργία μυκήτων και την εντονότερη υδρολυτική αλλοίωση του λαδιού.

- Χρόνος αποθήκευσης του ελαιοκάρπου μέχρι την εξαγωγή του ελαιολάδου.

Αν η εξαγωγή του λαδιού, από τον ελαιοκάρπο, γίνονταν με τον ίδιο ρυθμό που πραγματοποιείται και η συγκομιδή του, θα παραλαμβάνονταν ελαιολάδο καλής ποιότητας με τα ίδια περίπου, συστατικά, που θα περιείχε στον καρπό. Αυτό όμως είναι αδύνατο να γίνει στην πράξη. Έτσι η αποθήκευση του καρπού είναι αναγκαίο κακό. Κατά το χρόνο αυτό σημειώνονται ποικίλες ποιοτικές αλλοιώσεις που συνδέονται ακόμη και με την μείωση των αλδεϋδικών ενώσεων του ελαιολάδου στις οποίες αποδίδεται το χαρακτηριστικό του άρωμα. Μείωση των αρωματικών συστατικών του ελαιολάδου συμβαίνει κατά το χρόνο αποθήκευσής του. Εκτός από τα αρωματικά συστατικά του λαδιού μειώνονται και οι φαινολικές ενώσεις, κατά το χρόνο αποθήκευσης του ελαιοκάρπου, κάτι που έχει σαν συνέπεια την αύξηση της ευπάθειας του ελαιολάδου στην οξειδωτική τάγγιση.

Χωρίς αμφιβολία ο χρόνος που διαρκεί η αποθήκευση του ελαιοκάρπου, στην αποθήκη των ελαιουργών ή στο ελαιουργείο, σε συνδυασμό με ακατάλληλες συνθήκες αποθήκευσης, αποτελούν τους σοβαρότερους παράγοντες ποιοτικής αλλοίωσης του ελαιολάδου. Το πρόβλημα μάλιστα γίνεται ακόμη εντονότερο όταν ο ελαιοκάρπος είναι πληγωμένος ή έχει προσβληθεί από εχθρούς και ασθένειες.

Απ' όσα προαναφέρθηκαν φαίνεται χαρακτηριστικά ότι ο περιορισμός του χρόνου αποθήκευσης του ελαιοκάρπου, στο ελάχιστο, συμβάλλει σημαντικά στην εξασφάλιση καλύτερης ποιότητας ελαιολάδου.

Δ' ΣΤΑΔΙΟ : ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΥ ΣΤΟ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ

Κατά την επεξεργασία του ελαιοκάρπου στο ελαιουργείο είναι δυνατό να αλλοιωθεί η ποιότητα του λαδιού, ανάλογα με τον τύπο του ελαιουργείου ο οποίος χρησιμοποιείται και ανάλογα με τις συνθήκες που τηρούνται κατά τη λειτουργία του.

Συγκεκριμένα, οι παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την ποιότητα του ελαιολάδου στο στάδιο αυτό είναι:

- Το οξυγόνο με το οποίο έρχονται σε επαφή η ελαιοζύμη και το ελαιόλαδο.
- Η θερμοκρασία του νερού το οποίο προστίθεται στις διάφορες φάσεις επεξεργασίας
- Ο σίδηρος ο οποίος προέρχεται από τις μεταλλικές επιφάνειες των επιμέρους μηχανημάτων του ελαιουργείου.

Κατά την επαφή της ελαιοζύμης και του ελαιολάδου με τον ατμοσφαιρικό αέρα, είναι δυνατό να συμπαρασυρθεί ποσότητα οξυγόνου το οποίο συντελεί στην έναρξη οξειδωτικής αλλοίωσης του λαδιού. Ακόμη, η θέρμανση της ελαιοζύμης συνδέεται με χημικές και βιοχημικές αλλαγές που οδηγούν στην αλλοίωση της ποιότητας του λαδιού. Έχει διαπιστωθεί ότι θερμοκρασίες του νερού μεγαλύτερες από 25° C, προκαλούν καταστροφή των αρωματικών συστατικών του ελαιολάδου. Τέλος, ο σίδηρος ο οποίος προέρχεται από τις μεταλλικές επιφάνειες των μηχανημάτων του ελαιουργείου, είναι δυνατό να προκαλέσει αλλαγές στα χαρακτηριστικά του ελαιολάδου και ιδιαίτερα στο χρώμα και στη γεύση του. Κυρίως όμως, όπως προαναφέρθηκε, ο σίδηρος δρα σαν καταλύτης της οξείδωσης κατά την αποθήκευση του ελαιολάδου.

Από τα παραπάνω φαίνεται ότι για να έχουμε τη λιγότερη δυνατή αλλοίωση της ποιότητας του ελαιολάδου στο ελαιουργείο θα πρέπει:

1. Να περιορίζεται με κάθε τρόπο η επαφή της ελαιοζύμης και του ελαιολάδου με τον ατμοσφαιρικό αέρα. Θα πρέπει ακόμη να απομακρύνεται κάθε υπόλειμμα ελαιοζύμης από το μαλακτήρα κατά την παύση λειτουργίας του συγκροτήματος. Ειδικά στην περίπτωση των κλασικών ελαιουργείων, τα ελαιοδιαφράγματα (ντορμπάδες) πρέπει να πλένονται συχνά και αν είναι δυνατό να τοποθετούνται μέσα σε νερό κατά τη νυκτερινή διακοπή του ελαιουργείου.
2. Να διατηρούνται όσο γίνεται χαμηλότερες οι θερμοκρασίες της ελαιοζύμης και του ελαιολάδου στις διάφορες φάσεις επεξεργασίας στο ελαιουργείο και
3. Όλες οι επιφάνειες των μηχανημάτων των ελαιουργείων με τις οποίες έρχεται σε επαφή η ελαιοζύμη, το ελαιόλαδο αλλά ακόμη και ο ελαιόκαρπος, να είναι κατασκευασμένες από ανοξείδωτα υλικά.

Συγκριτικά, το ελαιόλαδο το οποίο παραλαμβάνεται από τα ελαιουργεία κλασικού τύπου περιέχει περισσότερο σίδηρο αλλά και φαινόλες απ' αυτό των φυγοκεντρικών. Η μεγαλύτερη παρουσία των φαινολικών ουσιών, στο ελαιόλαδο των κλασικών ελαιουργείων, αποδίδεται στο γεγονός ότι δεν χρησιμοποιούνται μεγάλες ποσότητες νερού. Τα φυγοκεντρικά όμως χρησιμοποιούν μεγάλη ποσότητα νερού (για

αραίωση της ελαιοζύμης) και ως εκ τούτου συμπαρασύρονται, ορισμένες, φαινολικές ουσίες σαν υδατοδιαλυτές που είναι.

Ε' ΣΤΑΔΙΟ: ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ-ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Κατά το χρόνο της αποθήκευσης και της διατήρησης του ελαιολάδου είναι δυνατό να αλλοιωθεί αισθητά η ποιότητα του, εξαιτίας της δράσης ορισμένων παραγόντων (οξυγόνου, θερμοκρασίας, μετάλλων, φωτός, κ.α.) που αναλύθηκαν με λεπτομέρεια στο σχετικό κεφάλαιο της οξείδωσης.

Όπως έχει τονιστεί, προηγούμενα, η ποιότητα του ελαιολάδου επηρεάζεται άμεσα από διάφορους παράγοντες οι οποίοι επιδρούν σ' όλο το κύκλωμα από το σχηματισμό του στον καρπό μέχρις ότου διατεθεί στον καταναλωτή. Χωρίς αμφιβολία, ο έλεγχος των παραγόντων αυτών θα βοηθήσει αποτελεσματικά στη βελτίωση της ποιότητας του ελαιολάδου και την ενίσχυση της θρεπτικής και βιολογικής του αξίας.

Για το σκοπό αυτό θα πρέπει να λαμβάνονται ορισμένα μέτρα τα οποία μπορούν να συνοψιστούν στα εξής:

1. Προστασία του ελαιοκάρπου από κάθε εντομολογική και μυκητολογική προσβολή.
2. Συγκομιδή του ελαιοκάρπου, όσο είναι πρακτικά δυνατό στο στάδιο ωριμότητας. Σε περιπτώσεις συλλογής από τα δίκτυα, μετά από φυσιολογική πτώση, πρέπει να αποφεύγεται η παραμονή του σ' αυτά περισσότερο από δύο εβδομάδες.
3. Χρησιμοποίηση κατάλληλων μέσων για τη μεταφορά και διατήρηση του καρπού (αν είναι δυνατόν διάτρητα τελάρα).
4. Επεξεργασία του ελαιοκάρπου το συντομότερο δυνατό μετά τη συγκομιδή του.
5. Παραμονή του ελαιοκάρπου, όταν δεν γίνεται η επεξεργασία σε σύντομο χρόνο μετά τη συγκομιδή, σε χώρους δροσερούς και σε στρώματα χαμηλού ύψους.
6. Εκλογή ελαιουργείου το οποίο να πληρεί τις καλύτερες προδιαγραφές κατασκευής και λειτουργίας (κυρίως χαμηλές θερμοκρασίες).
7. Περιορισμός της επαφής του ελαιολάδου με τον αέρα, τόσο στις διάφορες φάσεις επεξεργασίας στο ελαιουργείο, όσο και κατά την αποθήκευση και την τελική του συσκευασία.
8. Αποθήκευση του ελαιολάδου σε κατάλληλα μέσα και σε αποθήκες με χαμηλές θερμοκρασίες και
9. Συσκευασία σε δοχεία από αδρανές υλικό, αδιαφανή, για την αποφυγή της δράσης του φωτός που αποτελεί την κύρια πηγή αλλοίωσης του ελαιολάδου.

Εκτός των παραπάνω πρακτικών μέτρων πρέπει να διερευνηθεί η δυνατότητα εφαρμογής των παρακάτω:

1. Διατήρηση του ελαιοκάρπου μέχρι την επεξεργασία, σε συνθήκες ελεγχόμενων ατμοσφαιρών ή αποθήκευση σε ψυκτικούς χώρους όπου η θερμοκρασία να διατηρείται πού χαμηλή.
2. Χρησιμοποίηση αδρανών αερίων (αζώτου ή αργού) κατά τη συσκευασία-τυποποίηση του ελαιολάδου.
3. Εμπλουτισμός του ελαιολάδου με φυσικά αντιοξειδωτικά, όπως είναι οι τοκοφερόλες και οι φαινόλες.

Η ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ

Η καλλιέργεια της ελιάς, αν και έχει αναπτυχθεί σε δύο στενές λωρίδες γης, στην εύκρατη ζώνη του βόρειου και νότιου ημισφαιρίου καταλαμβάνει μια σημαντική έκταση (100 εκατομμύρια στρέμματα) και δίνει προϊόν σε ελαιόκαρπο (περίπου 10 εκατομμύρια τόνοι) που καλύπτουν 4,3% της παγκόσμιας ετήσιας παραγωγής καρπών. Η ελιά με βάση τα δεδομένα αυτά συγκρινόμενη με την παραγωγή των άλλων δενδρωδών καλλιεργειών σε διεθνές επίπεδο έχει την αυτή περίπου οικονομική σημασία με τη ροδακινιά, τη δαμασκηλιά και την αχλαδιά. Η καλλιέργεια όμως της ελιάς έχει μεγάλη οικονομική σημασία για τους λαούς της Μεσογείου, όπου καλύπτει ένα σημαντικό μέρος της γεωργικής έκτασης και η παραγωγή της χρησιμοποιείται για παραγωγή λαδιού και βρώσιμης ελιάς, προϊόντα που αποτελούν σπουδαίο μέρος στη διατροφή των μεσογειακών λαών. Οι σπουδαιότερες ελαιοπαραγωγικές χώρες είναι η Ιταλία, η Ισπανία και η Ελλάδα. Βρώσιμες ελιές παράγουν κυρίως η Ελλάδα, η Ισπανία και η Καλιφόρνια.

Η ελαιοκαλλιέργεια τα τελευταία δώδεκα (12) χρόνια παρουσίασε μία σημαντική αύξηση κατά 25% που οφείλεται στη φύτευση νέων ελαιώνων κυρίως στις χώρες: Πορτογαλία, Τυνησία, Μαρόκο και Ελλάδα. Μικρή αύξηση των εκτάσεων παρουσίασαν οι χώρες: Συρία με το Λίβανο, Αλγερία, Ισπανία, Λιβύη, Η.Π.Α., ενώ στασιμότητα ή μείωση ως προς την έκταση παρουσίασαν οι χώρες: Ιταλία, Τουρκία, Γαλλία, Αργεντινή και Γιουγκοσλαβία. Ενδιαφέρον για εισαγωγή της ελαιοκαλλιέργειας παρατηρήθηκε σε νέες χώρες των ηπείρων: Αφρική, Ασία και Αμερική.

Αλλαγές παρουσίασε η ελαιοκαλλιέργεια τα τελευταία χρόνια ως προς το σύστημα εκμετάλλευσης. Έτσι παρατηρήθηκε τάση για περιορισμό των παραδοσιακών ελαιώνων με διάσπαρτα δένδρα μικρής απόδοσης και συστηματοποίηση της καλλιέργειας με την εγκατάσταση ελαιώνων σε περισσότερα γόνιμα και αρδευόμενα εδάφη.

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρήθηκε εντατικοποίηση της ελαιοκαλλιέργειας με την εφαρμογή πυκνών φυτεύσεων για περιορισμό της κόμης των δένδρων προκειμένου να διευκολυνθεί η συγκομιδή του καρπού και η εκτέλεση των άλλων καλλιεργητικών εργασιών. Όπου οι συνθήκες το επιτρέπουν (έδαφος γόνιμο με αρκετές βροχοπτώσεις ή δυνατότητα για άρδευση) παρατηρήθηκε τάση διαδόσεως

ανδροκάρπων επιτραπέζιων ποικιλιών σε βάρος των μικρόκαρπων ελαιοποιησίμων ποικιλιών.

Η ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Στην Ελλάδα η ελιά είναι δενδρώδης καλλιέργεια με πολύ μεγάλη διάδοση. Η εξάπλωσή της είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλο είδος καρποφόρου δέντρου. Η έκταση αυτή αντιστοιχεί στο 4,6% της αρόσιμης γης και στο 75,4% των εκτάσεων των δενδρωδών καλλιεργειών. Η χώρα παράγει ετησίως 275 χιλιάδες τόνους λάδι, ποσότητα που αντιστοιχεί περίπου στο 16% της παγκόσμιας ετήσιας παραγωγής ελαιολάδου και στο 20% της κοινοτικής παραγωγής. Παράγει επίσης 181 χιλιάδες τόνους βρώσιμης ελιάς. Η Ελλάδα έρχεται, μετά την Ισπανία και την Ιταλία, τρίτη χώρα στην παγκόσμια παραγωγή λαδιού και δεύτερη μετά την Ισπανία στην παραγωγή βρώσιμης ελιάς.

Το ελαιόλαδο είναι σπουδαίο προϊόν, μεγάλης οικονομικής κοινωνικής σημασίας γιατί ακαθάριστη αξία της παραγωγής του αντιπροσωπεύει το 12,5% της ακαθάριστης φυτικής παραγωγής της χώρας και το 46,5% του ακαθαρίστου γεωργικού εισοδήματος από γεωργικά προϊόντα. Η καλλιέργεια της ελιάς στις περισσότερες περιοχές της χώρας έχει τη μορφή μονοκαλλιέργειας και το ελαιόλαδο αποτελεί το αποκλειστικό εισόδημα των κατοίκων των περιοχών αυτών. Η καλλιέργεια της ελιάς συμμετέχει κατά το μεγαλύτερο ποσοστό στη συνολική ακαθάριστη αξία της γεωργικής παραγωγής, δηλαδή είναι κυρίαρχος κλάδος, στους νομούς: Χανίων, Ρεθύμνου, Ηρακλείου, Λασιθίου, Μεσσηνίας, Λακωνίας, στη νήσο Κέρκυρα, Λευκάδα, Ζάκυνθο, Λέσβο και Σάμο, που δίνουν το 70% περίπου της παραγωγής. Με την ελαιοκαλλιέργεια απασχολούνται συνολικά 350.000 αγροτικές οικογένειες, δηλαδή το 1/3 του αγροτικού πληθυσμού της χώρας και αξιοποιούνται 25 εκατομμύρια εργατικά ημερομίσθια κάθε χρόνο. Είναι δε χαρακτηριστικό για την καλλιέργεια της ελιάς ότι η εποχή πλήρους απασχόλησης των εργατικών χεριών για αυτή συμπίπτει με το τέλος του Φθινοπώρου και τις αρχές του Χειμώνα, περίοδο που απασχολούνται οι γεωργοί κυρίως για τη συγκομιδή του ελαιοκάρπου. Έτσι η ελαιοκαλλιέργεια εξασφαλίζει ομαλότερη κατανομή της εργασίας εκεί όπου οι παραγωγοί ασχολούνται και με άλλες γεωργικές εργασίες. Στις περιοχές όπου ο τουρισμός απασχολεί ένα σημαντικό μέρος του πληθυσμού κατά την τουριστική περίοδο π.χ. Κέρκυρα, Κρήτη, Χαλκιδική, η Χαλκιδική, η ελαιοκαλλιέργεια απασχολεί κατά τους χειμερινούς μήνες το εργατικό δυναμικό κυρίως στη συγκομιδή του ελαιοκάρπου. Έτσι η

ελαιοκαλλιέργεια συμπληρώνει άριστα το εισόδημα των κατοίκων των περιοχών αυτών που έχουν στραφεί στον τουρισμό.

Η καλλιέργεια της ελιάς εντοπίζεται κυρίως στις νότιες παράλιες περιοχές της χώρας. Μεγάλη συγκέντρωση ελαιοδέντρων για παραγωγή ελαιολάδου παρουσιάζεται στις θερμότερες και ξηρότερες περιοχές της χώρας, όπως στην Κρήτη, στην Πελοπόννησο (Ν. Μεσσηνίας, Ν. Λακωνίας, Αχαΐας και Ηλίας), στα νησιά του Ιονίου πελάγους (Κέρκυρα, Ζάκυνθος) και στα νησιά του Αιγαίου (Λέσβος). Ενώ οι επιτραπέζιες ελιές παράγονται σε δροσερότερες και γονιμότερες σχετικά περιοχές, όπως στους νομούς Φθιώτιδας, Μαγνησίας, Αιτωλοακαρνανίας, Εύβοιας, Άρτας, Λάρισας, Χαλκιδικής, Λακωνίας, Μεσσηνίας και αλλού.

Κατά την τελευταία εικοσαετία παρατηρείται σταθερή αύξηση των εκτάσεων που καλλιεργούνται με ελιά στη χώρα μας που αποδίδεται σε νέες φυτεύσεις με συστήματα πυκνής φύτευσης και χαμηλή ανάπτυξη κόμης. Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα παρατηρείται σημαντική αύξηση της ετήσιας παραγωγής ελαιοκάρπου για παραγωγή λαδιού και μικρότερη αύξηση της παραγωγής βρώσιμης ελιάς. Ο συνολικός αριθμός ελαιοδένδρων ανέρχεται σε 122,4 εκατομμύρια από τα οποία το 80% που αποτελούν κανονικούς ελαιώνες, καλύπτουν έκταση 6,4 εκατομμύρια στρέμματα. Τις μεγαλύτερες εκτάσεις με ελαιόδενδρα έχουν η Πελοπόννησος (28,7%), η Κρήτη (21,7%), η Στερεά Ελλάδα με την Εύβοια (19,7%), τα νησιά του Αιγαίου (11,7%) και τα νησιά του Ιονίου (6,5%). Η μέση ετήσια παραγωγή της χώρας σε ελαιόλαδο ανέρχεται σε 274 χιλιάδες τόνους και 181 χιλιάδες τόνους βρώσιμης ελιάς. Μεγάλο μέρος από την παραγωγή ελαιολάδου, περίπου 100-120 χιλιάδες τόνοι, κυκλοφορεί στην εσωτερική αγορά για κάλυψη των αναγκών των καταναλωτών.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

Η κοινή οργάνωση της αγοράς του ελαιόλαδου και των άλλων λιπαρών υλών (σπορέλαια, ζωικά λίπη, ψαρέλαια, μαργαρίνη κλπ.) στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ρυθμίζεται από το βασικό κανονισμό 136/66. Ο κανονισμός αυτός άρχισε να ισχύει από το Νοέμβριο του 1967 για το ελαιόλαδο και από τον Ιούλιο του ίδιου έτους για τα άλλα λιπαρά.

Με τον κανονισμό αυτό καθιερώθηκε ένα σύστημα αυξημένης προστασίας της Κοινοτικής παραγωγής ελαιολάδου, το οποίο αποτελεί ένα προϊόν βασικής οικονομικής και κοινωνικής σημασίας για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αντίθετα, για τα σπορέλαια και τα άλλα λιπαρά, υιοθετήθηκε ένα σύστημα ελεύθερης εισαγωγής τους

με δασμούς οι οποίοι κυμαίνονται από 5-8% και από 10-15% της αξίας τους, για τα βιομηχανικά και για τα βρώσιμα αντίστοιχα.

Όλες οι κοινοτικές ρυθμίσεις υπάγονται σ' ένα σύστημα τιμών, ενισχύσεως και μηνιαίων προσαυξήσεων και αναφέρονται σε σύνηθες ελαιόλαδο οξύτητας 3% σε λαϊκό οξύ. Οι τιμές αυτές είναι:

- 1. Ενδεικτική τιμή παραγωγού:** Πρόκειται για μια τιμή - στόχο που πρέπει να πάρει ο ελαιοπαραγωγός της κοινότητας και η οποία κρίνεται ικανοποιητική για να τον ενθαρρύνει να συνεχίσει την παραγωγική του προσπάθεια.
- 2. Ενδεικτική τιμή αγοράς:** Είναι η τιμή χονδρικής διάθεσης του ελαιόλαδου, στην αγορά της κοινότητας, με την οποία πιστεύεται ότι θα εξασφαλιστεί η ομαλή απορρόφησή του. Καθορίζεται μάλιστα, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να μην είναι πολύ μεγαλύτερη από τις τιμές των υποκατάστατων του ελαιόλαδου (σπορέλαια, κ.ά).
- 3. Τιμή παρέμβασης:** Στην τιμή αυτή οι οργανισμοί παρέμβασης αγοράζουν τις ποσότητες του ελαιόλαδου οι οποίες δεν μπορούν να διατεθούν στο ελεύθερο εμπόριο.
- 4. Τιμή κατωφλίου:** Η τιμή ορίζεται με σκοπό την προστασία του Κοινοτικού ελαιόλαδου από τον ανταγωνισμό εισαγωγών, από μη Κοινοτικές χώρες και καθορίζεται κατά τέτοιο τρόπο ώστε η τιμή του ελαιόλαδου το οποίο εισάγεται, να φθάνει στα σύνορα της Κοινότητας, στο επίπεδο της ενδεικτικής τιμής. Η τιμή αυτή αναπροσαρμόζεται ανά εβδομάδα ή και συχνότερα.

Οποιοσδήποτε θελήσει να εισάγει στην Κοινότητα ελαιόλαδο, σε τιμή μικρότερη από την καθορισμένη τιμή κατωφλίου, θα καταβάλλει αντισταθμιστική εισφορά ίση περίπου με τη διαφορά των δύο τιμών (ενδεικτική τιμή αγοράς τιμή κατωφλίου).

- **Ενίσχυση στην παραγωγή:** Είναι ένα ποσό που δίνεται σαν επιδότηση στους ελαιοπαραγωγούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και καλύπτει περίπου τη διαφορά μεταξύ της ενδεικτικής τιμής παραγωγού και της ενδεικτικής τιμής αγοράς. Την επιδότηση αυτή δικαιούνται όλοι οι ελαιοπαραγωγοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- **Ενίσχυση στην κατανάλωση:** Δίνεται στις βιομηχανίες τυποποίησης του ελαιόλαδου με σκοπό τη βελτίωση των όρων διακίνησης και εμπορίας του και ενίσχυση της προτίμησης των καταναλωτών προς το ελαιόλαδο.

- Μηνιαίες προσαυξήσεις

Ένα άλλο σημαντικό μέτρο το οποίο παίρνει η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι το σύστημα των προσαυξήσεων που έχει σαν σκοπό να κλιμακώνεται η προσφορά του ελαιόλαδου στην αγορά. Κάθε χρόνο καθορίζεται από τον Ιανουάριο μέχρι τον Ιούλιο μηνιαία αύξηση της ενδεικτικής τιμής αγοράς, της τιμής παρέμβασης και της τιμής

κατωφλίου. Οι προσαυξήσεις αυτές αντιπροσωπεύουν μια μορφή αποζημίωσης η οποία δίνεται στον ελαιοπαραγωγό, πάνω από τις προκαθορισμένες κανονικές τιμές, για να καλύψει τις δαπάνες αποθήκευσης και τους τόκους της αξίας του ελαιόλαδου που θα διαθέσει αργότερα.

Για τον καθορισμό της δαπάνης αποθήκευσης δεν λαμβάνεται υπόψη η ποιότητα του ελαιόλαδου αλλά μόνο ο χρόνος αποθήκευσης.

Η διαφορά μεταξύ της ενδεικτικής τιμής παραγωγού και της ενδεικτικής τιμής αγοράς, καταβάλλεται στους ελαιοπαραγωγούς ως εισοδηματική ενίσχυση από τον Κοινοτικό προϋπολογισμό. Η ενίσχυση αυτή είναι ίδια για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση και παραμένει αμετάβλητη σ' όλη τη διάρκεια της ελαιοκομικής περιόδου.

Για τον έλεγχο της παραγωγής του ελαιόλαδου που θα τύχει εισοδηματικής ενίσχυσης, τα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθιέρωσαν ένα διοικητικό σύστημα που βασίζεται στο λογιστικό έλεγχο των ελαιουργείων και των μονάδων εξαγωγής ελαιόλαδου και στον αριθμό των ελαιόδενδρων τα οποία καλλιεργούνται σε κάθε χώρα.

Η Κοινοτική παρέμβαση στην αγορά του ελαιόλαδου, σε κάθε ελαιοπαραγωγικό κράτος - μέλος, γίνεται σε ειδικά κέντρα παρέμβασης. Οι οργανισμοί παρέμβασης προτείνονται από κάθε ελαιοπαραγωγικό κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τη χώρα μας την παρέμβαση αυτή ασκεί η συνεταιριστική οργάνωση "ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ".

Οι οργανισμοί παρέμβασης είναι υποχρεωμένοι να αγοράζουν κάθε προσφερόμενη ποσότητα παρθένου ελαιόλαδου, καθώς και μη εξευγενισμένου πυρηνελαίου με την προϋπόθεση ότι τα λάδια αυτά πληρούν τις ποιοτικές προδιαγραφές που έχουν προκαθορισθεί.

Κάθε χρόνο το Συμβούλιο Υπουργών της Ευρωπαϊκής Ένωσης με αποφάσεις του καθαρίζει τις λεπτομέρειες για το ύψος και τον τρόπο βεβαίωσης και πληρωμής της εισοδηματικής ενίσχυσης στους ελαιοπαραγωγούς.

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στοχεύει στην απλοποίηση των διαδικασιών υπολογισμού και καταβολής της εισοδηματικής ενίσχυσης στους ελαιοπαραγωγούς αλλά και στην βελτίωση της ποιότητας του ελαιόλαδου.

Για το δεύτερο αυτό σκοπό, ενισχύει οικονομικά τη βελτίωση όλων των μέσων, παραλαβής, αποθήκευσης, επεξεργασίας και συσκευασίας του ελαιόλαδου δια μέσου ειδικών περιφερειακών προγραμμάτων. Συγκεκριμένα επιδοτείται η αγορά και εγκατάσταση νέων βελτιωμένων ελαιουργείων και πυρηνελαιουργείων, μονάδων ραφίναρισματος, δεξαμενών αποθήκευσης και σύγχρονων μονάδων τυποποίησης.

Με όλα τα παραπάνω μέτρα και γενικά με την οργάνωση της αγοράς του ελαιόλαδου η Ευρωπαϊκή Ένωση θα βοηθήσει, αποτελεσματικά, στην προστασία του προϊόντος αυτού. Κυρίως όμως με τη μεγάλη διαφορά στις τιμές, μεταξύ των μικρόβαθμων και των μεγαλόβαθμων ελαιόλαδων, που καθιέρωσε η Ευρωπαϊκή Ένωση δημιούργησε καλύτερες προϋποθέσεις και κίνητρα για τη βελτίωση της ποιότητας του ελαιόλαδου. Είναι όμως αναγκαίο να καθιερωθούν, εκτός από την οξύτητα, και τ' άλλα κριτήρια (οξειδωση, οργανοληπτικά χαρακτηριστικά) ποιοτικής αξιολόγησης και πρέπει να λαμβάνονται όλα υπόψη στον καθορισμό της τιμής του ελαιόλαδου.

Αλλά πέρα απ' αυτά επιβάλλεται να γίνει συνείδηση στους ελαιοπαραγωγούς της χώρας μας, ότι το μέλλον του ελαιόλαδου και γενικότερα της ελαιοκαλλιέργειας στηρίζεται στη μείωση του κόστους παραγωγής και στη βελτίωση της ποιότητάς του. Όταν εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις αυτές και κυρίως η ποιοτική βελτίωση, μπορεί να στηριχθεί καλύτερα μια σωστή και οργανωμένη προσπάθεια για τη διάδοση των πλεονεκτημάτων του ελαιόλαδου με αποτέλεσμα την αύξηση της ζήτησης του προϊόντος αυτού.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση θεωρείται ο μεγαλύτερος εισαγωγέας ελαιόλαδου. Η ετήσια εισαγωγή ελαιόλαδου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζει διακυμάνσεις.

Από το ελαιοκομικό έτος 1966 - 67, οπότε για πρώτη φορά εφαρμόστηκε η κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα των λιπαρών, μέχρι το έτος 1972-73 οι εισαγωγές του ελαιόλαδου, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αυξήθηκαν αισθητά. Στο διάστημα όμως 1973-78 οι εισαγωγές μειώθηκαν και αυτό οφείλεται στις υψηλές τιμές του ελαιόλαδου, σε σχέση με τα σπορέλαια, που είχε σαν αποτέλεσμα τη μείωση της κατανάλωσής του.

Αλλά και οι εξαγωγές της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζουν παρόμοιες διακυμάνσεις. Έτσι ενώ από το ελαιοκομικό έτος 1968-69 εμφάνισαν μια μικρή αλλά σταθερή άνοδο, την περίοδο 1974-75 και 1978-79 οι εξαγωγές μειώθηκαν στους 14.500 και 11.400 τόνους αντίστοιχα, που αποτελεί το χαμηλότερο επίπεδο εξαγωγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από το ελαιοκομικό έτος 1980 άρχισε και πάλι η ανοδική πορεία και το 1982-83 οι εξαγωγές έφθασαν τους 154.000 τόνους.

Οι κυριότερες χώρες οι οποίες εφοδιάζουν την Ευρωπαϊκή Ένωση με ελαιόλαδο, είναι η Ισπανία, η Ελλάδα, η Τунησία, το Μαρόκο και η Τουρκία.

Για να διευκολυνθούν οι Κοινοτικές εισαγωγές, όταν οι διεθνείς τιμές είναι μικρότερες από τις Κοινοτικές, δίνεται μια επιδότηση για να καλυφθεί η διαφορά των τιμών.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση όμως προστατεύει εκτός από τα συμφέροντα των παραγωγών και αυτά των καταναλωτών, στις περιπτώσεις όπου οι τιμές στη διεθνή αγορά είναι μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες Κοινοτικές, με την επιβολή εισφορών στις Κοινοτικές εξαγωγές ελαιόλαδου.

Ακόμη η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει τη δυνατότητα να εφαρμόζει και διάφορα άλλα μέτρα, όπως είναι η ρήτρα διαφυγής, η άρνηση έκδοσης πιστοποιητικών εισαγωγής, κλπ., στις περιπτώσεις όπου οι τιμές εισαγωγής είναι τεχνικά χαμηλές.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ελαιοκομία αποτελεί μια από τις πιο παραδοσιακές και περισσότερο διαδεδομένες γεωργικές καλλιέργειες στην Ελλάδα. Αναμφισβήτητα το οικολογικό περιβάλλον της χώρας μας είναι άριστο, ειδικά στις παραθαλάσσιες περιοχές της Ηπειρωτικής Ελλάδας και στα νησιά, για την καλλιέργεια της ελιάς.

Η καλλιέργεια αυτή έχει πολύ μεγάλη κοινωνική και οικονομική σημασία αφού απασχολεί και αποδίδει εισόδημα σε 400.000 περίπου, εργατικές οικογένειες οι οποίες βρίσκονται σ' όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της χώρας.

Είναι πράγματι σημαντικά τα οφέλη της ελαιοκαλλιέργειας για την εθνική μας οικονομία, αφού εξασφαλίζει καλύτερη απασχόληση του εργατικού δυναμικού στις αγροτικές περιοχές και καλύτερη αξιοποίηση ορισμένων κατηγοριών εδάφους. Δεν πρέπει να παραγνωρίζεται ακόμη και η συμβολή της ελαιοκαλλιέργειας στη διατήρηση μιας ελάχιστης γεωργικής δραστηριότητας, σε πολλές άγονες περιοχές της χώρας, πράγμα που συντελεί στη συγκράτηση μέρους του πληθυσμού σ'αυτές.

Οι ελαιώνες στη χώρα μας καταλαμβάνουν, περίπου, το 14,1% της καλλιεργούμενης γης.

Η συμμετοχή της αξίας των ελαιοκομικών προϊόντων, το έτος 1982, έφθασε το 8,1% της συνολικής αξίας της γεωργικής παραγωγής και το 11,8% της αξίας της φυτικής παραγωγής, της χώρας.

Με τη συμβολή των υπηρεσιών έρευνας και εφαρμογών του Υπουργείου Γεωργίας, της Αγροτικής Τράπεζας, των Συνεταιριστικών Οργανώσεων (Ελαιουργική) και άλλων φορέων, οι παραδοσιακοί τρόποι καλλιέργειας της ελιάς και τα συστήματα παραλαβής του ελαιόλαδου βελτιώθηκαν σημαντικά, κυρίως τις τελευταίες δεκαετίες.

Αξίζει να τονισθεί ιδιαίτερα η συμβολή των ερευνητικών ελαιοκομικών ιδρυμάτων της χώρας μας στην εντατικοποίηση της ελαιοκαλλιέργειας, που συντελέστηκε τα τελευταία χρόνια με:

- Την προώθηση των χαμηλών σχημάτων πυκνής φύτευσης (θάμνος).
- Τη βελτίωση της καλλιεργητικής τεχνικής (καλλιέργεια του εδάφους, λίπανση, κλάδεμα κλπ.) και
- Την αποτελεσματική καταπολέμηση των εχθρών και ασθενειών της ελιάς.

Όλα τα παραπάνω βοήθησαν σημαντικά στην επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας και την αύξηση της αποδοτικότητας των παλαιών ελαιώνων σε βαθμό που η ελαιοκομική παραγωγή να διπλασιασθεί από το τέλος της δεκαετίας του 1960 μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990 και να βελτιωθεί σημαντικά η ποιότητα του ελαιόλαδου.

Παράλληλα τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε σημαντική πρόοδος και στον τομέα εξαγωγής του ελαιόλαδου, με τη βελτίωση του κλασικού τύπου ελαιουργικού συγκροτήματος και αργότερα με την εγκατάσταση σύγχρονων ελαιουργείων (φυγοκεντρικά και μεικτά). Η ίδια περίπου πρόοδος συντελέστηκε και στον τομέα της βρώσιμης ελιάς τόσο στην αύξηση της παραγωγής όσο και τη βελτίωση των εργοστασίων κονσερβοποίησης ελιών.

Η επέκταση των ελαιοποιήσιμων ποικιλιών τα έτη 1970-1990 ήταν σημαντική στις περιοχές Κρήτης και Πελοποννήσου αλλά και σε ορισμένες περιοχές της Βόρειας Ελλάδας. Σημαντική εξάπλωση σημειώθηκε επίσης της περιόδου αυτή και στις επιτραπέζιες ποικιλίες ιδιαίτερα στην Ήπειρο, την Πελοπόννησο και τη Θεσσαλία.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ (ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ) ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ

Σημαντικό βήμα στον τομέα της συσκευασίας του ελαιόλαδου αποτελεί η στροφή προς τις μικρές συσκευασίες, που ήταν συνέπεια της πολιτικής που ασκήθηκε στον τομέα αυτό από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με τη χορήγηση επιδότησης. Έτσι, για τον καταναλωτή, η συσκευασία του ενός και των πέντε λίτρων, είναι πιο συμφέρουσα από εκείνη των 16,8 λίτρων. Στη μικρή συσκευασία, επειδή το ελαιόλαδο καταναλώνεται γρήγορα, περιορίζεται αισθητά η αλλοίωση της ποιότητας από την επίδραση του οξυγόνου και των άλλων παραγόντων.

Γενικά η στήριξη της συσκευασίας, σε μικρού όγκου δοχεία, συντελεί στην προστασία της ποιότητας του ελαιόλαδου ενώ παράλληλα διευκολύνει την εμπορία του.

Σύμφωνα με τους Κοινοτικούς κανονισμούς μια μονάδα συσκευασίας για να αναγνωριστεί επίσημα και να τύχει της Κοινοτικής ενίσχυσης θα πρέπει, εκτός από τη συσκευασία συγκεκριμένου τύπου ελαιόλαδου, συγκεκριμένο βάρος καθαρού περιεχομένου κλπ., να πληρεί και ορισμένες άλλες προϋποθέσεις, όπως:

- Να παρουσιάζει συσκευαστική δραστηριότητα τουλάχιστον 120 ημερών κατά τη διάρκεια της ελαιοκομικής περιόδου και
- Να συσκευάζει και να διαθέτει για την κατανάλωση μια συνολική ποσότητα, τουλάχιστον, 60 τόνων ελαιόλαδου.

Στις προϋποθέσεις που θέτει η Ευρωπαϊκή Ένωση για την οικονομική ενίσχυση της κατανάλωσης του ελαιόλαδου δεν λαμβάνεται, όσο θα έπρεπε, σοβαρά υπόψη ο παράγοντας της επίδρασης του φωτός στην προστασία της ποιότητας του λαδιού, αφού η επιδότηση καλύπτει και τη συσκευασία σε πλαστικά διαφανή δοχεία. Η χρησιμοποίηση, αποκλειστικά, διαφανών δοχείων θα συμβάλει περισσότερο στην προστασία της ποιότητας του ελαιόλαδου που φθάνει τελικά στον καταναλωτή.

Μια ακόμη ενέργεια που συμβάλλει στην προστασία της ποιότητας του ελαιόλαδου είναι η άμεση, μετά την εξαγωγή, παράδοση σε μονάδες συσκευασίας, όλης της ποσότητας της παραγωγής κάθε ελαιοπαραγωγού, με την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζονται συνθήκες καλής διατήρησης. Το λάδι της οικογενειακής κατανάλωσης μπορεί να το παραλαμβάνει ο παραγωγός συσκευασμένο σε μικρά δοχεία.

ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Η καλλιέργεια της ελιάς σε όλη την υφήλιο καλύπτει έκταση 100 εκατομμυρίων στρεμμάτων, ο δε αριθμός των ελαιοδένδρων ανέρχεται σε 800 εκατομμύρια. Από τις καλλιεργούμενες αυτές εκτάσεις το 98% περίπου βρίσκονται στη λεκάνη της Μεσογείου. Αυτό δείχνει πόσο μεγάλης οικονομικής σημασίας είναι η ελαιοκαλλιέργεια στις χώρες αυτές.

Η καλλιέργεια της ελιάς έχει σήμερα επεκταθεί και σε άλλες περιοχές της υφελίου: Αργεντινή, Βραζιλία, Χιλή, Μεξικό, Περού, Νότια Αφρική, Αυστραλία, Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (κυρίως στην Καλιφόρνια), Ιαπωνία, Αφγανιστάν και Πακιστάν.

Η πυκνότητα φύτευσης των ελαιοδένδρων ποικίλλει από 2-30 ή 40 δένδρα το στρέμμα. Αυτό βέβαια εξαρτάται από τη χώρα και τη συγκεκριμένη περιοχή που καλλιεργείται η ελιά. Ο μέσος όρος όμως των ελαιοδένδρων κυμαίνεται από 8-10 δένδρα το στρέμμα. Η σημασία της ελαιοκαλλιέργειας για τις ελαιοπαραγωγικές χώρες εμφανίζεται και από το γεγονός ότι τα 2/3 από τις καλλιεργούμενες με ελιά εκτάσεις των αποτελούν αμιγείς ελαιώνες.

Στην Ισπανία π.χ. από τα 23.400.000 στρέμματα τα 20.600.000 είναι αμιγείς ελαιώνες. Στη χώρα αυτή η ελαιοκαλλιέργεια καλύπτει το 11,7% της καλλιεργούμενης γης και το ποσοστό στις κυρίως ελαιοκομικές περιοχές ποικίλλει από 35,7% μέχρι 55,6%.

Στο Λίβανο, όπου η ελαιοκαλλιέργεια κατέχει την πρώτη θέση από τις δενδρώδεις καλλιέργειες, σε χρονικές με καλή σοδειά, συμμετέχει με ποσοστό 15% περίπου στο γεωργικό εισόδημα.

Στην Πορτογαλία, όπου το 50% των ελαιοκαλλιεργειών αποτελούν αμιγείς ελαιώνες, η ελαιοκαλλιέργεια καλύπτει το 23,1% της καλλιεργούμενης γης. Στις κυρίως όμως ελαιοκομικές περιοχές το ποσοστό ποικίλλει από 38,6% μέχρι 56%.

Στη Συρία η ελαιοκαλλιέργεια καλύπτει το 21% της καλλιεργούμενης γης, ενώ στην Τυνησία η ελαιοπαραγωγή αντιπροσωπεύει το 12% της αξίας του γεωργικού εισοδήματος.

Στην Ελλάδα η ελαιοκαλλιέργεια καλύπτει το 13,8% της καλλιεργούμενης γης και συμμετέχει με 3% στο εθνικό εισόδημα και 17% στο γεωργικό. Καλλιεργείται σχεδόν σε όλα τα διαμερίσματα της χώρας όπως μας δείχνει ο ελαιοκομικός χάρτης.

Η ελαιοκαλλιέργεια διαδραματίζει πρωτεύοντα ρόλο στην οικονομία των χωρών, όπου έχει αναπτυχθεί, γιατί δεν αξιοποιεί μόνο εκτάσεις που είναι ακατάλληλες για άλλες καλλιέργειες, αλλά συμβάλει και στην προστασία των εδαφών από τις διαβρώσεις. Ακόμα, ένας μεγάλος αριθμός ελαιώνων ανήκει σε μικροκαλλιεργητές, που εξασφαλίζουν έτσι εποχιακή εργασία και ικανοποιητικό εισόδημα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ

Η αυξανόμενη παραγωγή των σπορέλαιων και κυρίως της σόγιας, από τα τέλη του 11' παγκοσμίου πολέμου και ειδικότερα κατά την τελευταία δεκαετία, συγκριτικά με τη μικρή αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής του ελαιόλαδου αποτελεί πρόβλημα, του οποίου πρέπει να μελετήσουμε τα αίτια που το δημιούργησαν.

Τα στατιστικά δεδομένα δείχνουν, ότι, η μέση παραγωγή ελαιόλαδου, η οποία έφθασε τους 867.000 μετρικούς τόνους μεταξύ των ετών 1929/30 και 1934/35 και τους 1.051.000 μετρικούς τόνους είκοσι χρόνια αργότερα (1949/55), έφθασε τους 1.288/000 μετρικούς τόνους μεταξύ των ετών 1961/62-1966/67 και τους 1.390.000 μετρικούς τόνους μεταξύ των ετών 1967/68-1971/72. Τα στοιχεία αυτά δείχνουν, ότι, η μέση ετήσια αύξηση ήταν 1,75% για την περίοδο 1949/50-1954/55 και 2% μεταξύ των ετών 1961/62-1966/67 και 1967/68-1971/72.

Η αύξηση αυτή αποδίδεται αποκλειστικά στην αύξηση της παραγωγής της Ιταλίας και Λιβύης, που ανήλθε σε 4,50% κατά την περίοδο 1949/50-1954/55. Αντίθετα όμως στις άλλες ελαιοπαραγωγικές χώρες η μέση ετήσια αύξηση της παραγωγής ανήλθε μόνο κατά 0,80% την ίδια περίοδο και κατά 0,90% μεταξύ των περιόδων 1961/62-1966/67 και 1967/68-1971/72.

Η μικρή αυτή αύξηση αποδίδεται κυρίως στην έλλειψη μέτρων:

(α) προστασίας της παραγωγής από αντίξοες συνθήκες, (β) προστασίας των τιμών του ελαιόλαδου και (γ) βελτιώσεως των τεχνικών παραγωγής και επεξεργασίας του ελαιόλαδου.

Στα πιο πάνω στατιστικά στοιχεία δε συμπεριλαμβάνονται οι νέες ελαιοφυτείες, που σήμερα βρίσκονται σε παραγωγή.

Στην Αλγερία ο αριθμός των δένδρων αυξήθηκε κατά 2.124.263 και προβλέπεται να φυτευτεί ακόμα έκταση της τάξεως των 160.000 στρεμμάτων. Στην

Αργεντινή ο αριθμός των δένδρων αυξήθηκε κατά 1.000.000 και προβλέπεται ετήσια της τάξεως των 100.000 δένδρων. Στην Ισπανία η αύξηση των δένδρων ανήλθε σε 9.869.494, στο Μαρόκο σε 7.000.000, με προβλεπόμενη αύξηση περίπου 500.000 δένδρα κάθε χρόνο. Στη χώρα μας ο αριθμός των δένδρων αυξήθηκε κατά 34.500.000 και προβλέπεται αλματώδης εξάπλωση της ελιάς όχι μόνο μέσα στη ζώνη καλλιέργειάς της, αλλά και εκτός αυτής. Στο Λίβανο αυξήθηκε κατά 1.100.000, στην Πορτογαλία κατά 12.380.000, στη Λιβύη κατά 1.200.000, στη Συρία κατά 5.500.000, στην Τυνησία κατά 24.780.000 και στην Τουρκία κατά 7.500.000.

Οι προοπτικές που διαγράφονται για το 1980 δείχνουν μια μέση ετήσια παγκόσμια αύξηση από 1,4% - 2,1% για όλες τις ελαιοπαραγωγικές χώρες. Τις μεγαλύτερες αυξήσεις προβλέπεται να κάνουν η Αλγερία, το Μαρόκο, η Συρία, η Τυνησία και η Τουρκία. Για την Ισπανία προβλέπεται αύξηση 0,8%, 1,3%, ενώ για την Ιταλία 0,5% - 0,9%.

Επομένως για να αυξηθεί η παραγωγή του ελαιόλαδου θα πρέπει να βελτιωθεί η καλλιέργεια της ελιάς και να ληφθούν όλα τα πιο πάνω μέτρα προστασίας της παραγωγής του ελαιόλαδου.

ΒΡΩΣΙΜΕΣ ΕΛΙΕΣ

Η παραγωγή των βρώσιμων ελιών από 336.000 μετρικούς τόνους κατά την περίοδο 1956/57-1961/62 έφτασε τους 512.000 μετρικούς τόνους μεταξύ των ετών 1967/68-1972/73.

Τα στοιχεία αυτά δείχνουν ότι η παραγωγή των βρώσιμων ελιών, που στερούνται ανταγωνισμού, μπορεί να αυξηθεί ουσιαστικά. Βασική όμως προϋπόθεση παραμένει η διατήρηση ή βελτίωση της ποιότητας των καρπών. Αν και το κόστος παραγωγής, κατά δένδρο είναι ψηλότερο των ελαιοποιήσιμων ελιών, συνήθως δίνουν μεγαλύτερη παραγωγή και ψηλότερη τιμή, κυρίως οι καλές ποικιλίες. Η επεξεργασία τους συνήθως δεν επιβαρύνει πολύ το κόστος.

Επομένως αν λάβει κανείς υπόψη του και τις ψηλότερες τιμές, που απολαμβάνουν, τότε η καλλιέργεια της βρώσιμης ελιάς είναι επικερδής επιχείρηση.

ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Όπως είπαμε πιο πάνω η παραγωγή πυρηνελαίου ανέρχεται σε 156.000 μετρικούς τόνους. Στην Τουρκία, η παραγωγή χρησιμοποιείται αποκλειστικά στη βιομηχανία, ενώ σε άλλες χώρες καταβάλλεται προσπάθεια αύξησεως της παραγωγής για επιτραπέζια χρήση. Πάντως το μέλλον της παραγωγής του πυρηνελαίου εξαρτάται

από την τεχνολογική πρόοδο της παραλαβής του, που θα εξασφαλίσει υψηλή ποσότητα και ποιότητα.

ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΛΑΙΟΔΕΝΔΡΩΝ

Αν και πολλά υποπροϊόντα των ελαιόδενδρων χρησιμοποιούνται ευρύτατα (ξυλεία κ.ά.) χρειάζεται ακόμα περισσότερη έρευνα για καλύτερη αξιοποίηση του πυρήνα και διεύρυνση χρησιμοποίησεως των φύλλων για φαρμακευτικούς σκοπούς.

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Τα προϊόντα και υποπροϊόντα της ελιάς, έχουν, όπως ξέρουμε για τον άνθρωπο, πάρα πολλή μεγάλη αξία και σημασία και γι' αυτό επιβάλλεται η καλλιέργειά της, όπου μπορεί να ευδοκιμήσει. Θα πρέπει να τονίσουμε, πως από την ελαιοκαλλιέργεια ζει σήμερα ένα μεγάλο μέρος του πληθυσμού των Μεσογειακών χωρών και των χωρών της Λατινικής Αμερικής.

Εκτός όμως από της αξία του προϊόντος της ελιάς την καλλιέργειά της επιβάλλει η μακροζωία της, η ευρεία προσαρμοστικότητα της, η μεγάλη αντοχή της και η ικανότητά της να καρποφορεί κάτω και από τις πιο αντίξοες συνθήκες. Ένα ελαιόδενδρο μπορεί να ζήσει μεγάλα χρονικά διαστήματα χωρίς 3καμιά απολύτως καλλιεργητική φροντίδα. Μπορεί ακόμα να αναλαμβάνει εύκολα, ύστερα από μεγάλες δοκιμασίες, που δημιουργούν οι κακές καιρικές συνθήκες ή οι ακατάλληλες καλλιεργητικές φροντίδες. Κοινωνικοί όμως και άλλοι λόγοι οικονομικοί συντέλεσαν να επεκταθεί η ελαιοκαλλιέργεια και σε περιοχές, που θεωρούνται σήμερα οικονομικά μάλλον αδύνατες, πράγμα που αποτελεί εμπόδιο στη βελτίωση ή τον εκσυγχρονισμό των ελαιώνων, ώστε αυτοί να αποβούν περισσότερο προσοδοφόροι.

Έτσι έχουν δημιουργηθεί ελαιώνες με διάφορη παραγωγικότητα, λόγω διαφορετικών οικολογικών συνθηκών, διαφορετικού ανάγλυφου εδάφους, διαφορετικών μορφών ιδιοκτησίας και διαφορετικών τεχνικών καλλιέργειας. Στις τεχνολογικά και οικονομικά αναπτυγμένες χώρες, επειδή οι βιομηχανικές δραστηριότητες δίνουν καλύτερο εισόδημα εργασίας, ο παραδοσιακός ελαιώνας έχει, εδώ και μερικά χρόνια, συναντήσει αυξημένο ανταγωνισμό.

Η κατάσταση αυτή είναι πιο έντονη σε περιοχές όπου η ελιά καλλιεργείται σε μη ευνοϊκές συνθήκες ή σε αναβαθμίδες όπου η μηχανοποίηση είναι δύσκολη. Ακόμα πιο έντονη εμφανίζεται σε ελαιώνες, που έχουν καταστεί μη παραγωγικοί και χρειάζονται ανανέωση.

Σε ορισμένες χώρες, όπως είναι η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, ο Λίβανος, η Πορτογαλία και η Αργεντινή, όπου οι πιθανότητες για επέκταση της

ελαιοκαλλιέργειας σε πιο γόνιμα εδάφη είναι πολύ περιορισμένες, καταβάλλεται προσπάθεια να αυξήσουν την παραγωγή τους με τον εκσυγχρονισμό των ελαιώνων τους.

Σε άλλες όμως χώρες, όπως είναι η Αλγερία, η Ελλάδα, το Μαρόκο, η Συρία και η Τυνησία, συνεχίζεται και σήμερα ακόμα να διαδίδονται οι παραδοσιακές τεχνικές καλλιέργειας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η αύξηση της παραγωγής να παραμένει σε χαμηλό επίπεδο. Παρ' όλο όμως αυτό η ελαιοκαλλιέργεια δε φαίνεται να αντικαθίσταται από άλλη πιο προσοδοφόρα.

Η ετήσια παγκόσμια αύξηση των ελαιοφυτειών, που υπολογίζεται σε 5-6 εκατομμύρια δένδρα, παρατηρείται κυρίως στις υπανάπτυκτες χώρες. Αν όμως ληφθεί υπόψη η πιθανή μείωση της παραγωγής στις πιο σπουδαιότερες ελαιοκομικές χώρες (Ισπανία, Ιταλία) λόγω ενδεχόμενων μεταβολών στις υπάρχουσες ελαιοφυτείες, τότε είναι δικαιολογημένη η επέκταση της ελαιοκαλλιέργειας και η αύξηση της παραγωγής του ελαιόλαδου και των βρώσιμων ελιών στις προαναφερόμενες χώρες, για να ικανοποιηθεί η διεθνής αγοραστική ζήτηση.

Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε πως το επίπεδο της ελαιοπαραγωγής κατά τα επόμενα χρόνια, θα είναι ικανοποιητικό, λόγω επεκτάσεως της ελαιοκαλλιέργειας σε περιοχές με ευνοϊκότερες κλιματικές και εδαφικές συνθήκες, αν και σε πολλές περιπτώσεις δεν επελέγη το πιο κατάλληλο εμφυτευτικό υλικό.

ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

Το μέλλον της ελαιοκαλλιέργειας εξαρτάται από τη συνδυασμένη προσπάθεια του κρατικού και του ιδιωτικού φορέα να προωθήσουν την επέκτασή της και να αυξήσουν το κέρδος, το οποίο μπορεί να επιτευχθεί χωρίς καμιά απολύτως αμφιβολία. Αυτό θα επιτευχθεί μόνον αν προσδιοριστεί το ύψος της ελαιοπαραγωγής και καθοριστούν τα μέτρα προστασίας των ελαιοκομικών προϊόντων.

α. ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Η δυνητική παραγωγική ικανότητα ενός ελαιώνα είναι η ποσοτική και ποιοτική προσάξηση της παραγωγής του με την εφαρμογή βελτιωμένων καλλιεργητικών προγραμμάτων.

Η σημερινή παραγωγή ενός παραδοσιακού ελαιώνα κατά μέσο όρο μόνο δύο (2) κιλά λάδι κατά δένδρο, ποσότητα υπερβολικά χαμηλή. Ο δείκτης αυτός έχει μεγάλη σημασία, γιατί δείχνει, πως οι ελαιώνες με πολύ μικρή παραγωγικότητα,

επικρατούν στις υπό ανάπτυξη χώρες, αφού είναι γνωστό, ότι δείκτες μεγαλύτεροι του μέσου όρου επιτεύχθηκαν σε χώρες τεχνολογικά και οικονομικά πιο αναπτυγμένες.

Η δυνητική παραγωγική ικανότητα καθορίζεται κυρίως από τις οικολογικές συνθήκες και το γενετικό χαρακτήρα των δένδρων. Επομένως οι ελαιώνες εκείνοι που βρίσκονται σε οριακές κλιματολογικές και εδαφικές συνθήκες, δύσκολα μπορούν να δώσουν βιώσιμα οικονομικά αποτελέσματα, η δε βελτίωσή τους χρειάζεται μια περίοδο μεγάλης διάρκειας και αξιόλογη δαπάνη. Στη λεκάνη της Μεσογείου το 30% των ελαιώνων ανήκει σ' αυτή την κατηγορία.

Η παραγωγικότητα των ελαιώνων αυτών ίσως είναι δικαιολογημένη από κοινωνικής απόψεως, μόνο όταν η γη δε μπορεί να αξιοποιηθεί καλύτερα ή όταν πρόκειται να προστατευθούν οι λοφώδεις εκτάσεις από τις διαβρώσεις ή όταν κρίνεται αναγκαία η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας.

Η δυνητική παραγωγική ικανότητα σε τέτοιες περιπτώσεις είναι πολύ περιορισμένη. Στην περίπτωση αυτή τα μόνα ικανοποιητικά μέτρα, που μπορεί να ληφθούν είναι η αλλαγή της δομής των ελαιώνων, αλλαγή που θα αποβλέπει στην εντατικοποίηση της καλλιέργειας με την εφαρμογή σύγχρονων καλλιεργητικών τεχνικών.

Αντίθετα προς τους ελαιώνες αυτούς υπάρχουν και ελαιώνες, που δέχονται τις πιο κατάλληλες και σύγχρονες καλλιεργητικές φροντίδες, των οποίων η δυνητική παραγωγική ικανότητα είναι πολύ υψηλή. Στη λεκάνη της Μεσογείου το 70% των ελαιώνων ανήκουν στην κατηγορία αυτή.

Η δυνητική παραγωγική ικανότητα είναι υψηλή στους ελαιώνες που βρίσκονται στη ζώνη των 400 έως 700 m m βροχής οι οποίες θεωρούνται περιοχές κατάλληλες για ελαιοκαλλιέργεια.

Στην πρώτη περίπτωση μπορούμε να επιτύχουμε, κατά προσέγγιση αύξηση 30-40% της παραγωγής με την εφαρμογή λογικού κλαδέματος, κατάλληλης καλλιέργειας για την αύξηση της εισροής του νερού στο έδαφος και κατάλληλου προγράμματος καταπολέμησης των διαφόρων παρασίτων. Η δε χρησιμοποίηση των κυριότερων λιπαντικών στοιχείων μπορεί να αυξήσει την απόδοση τους πιο πολύ.

Οι ελαιώνες των υπολοίπων κατηγοριών μπορούν ν' αυξήσουν την παραγωγικότητά τους κατά 50-60 % αν σ' αυτούς εφαρμοστεί κατάλληλο πότισμα και σωστή λίπανση.

β ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ

Οι τεχνικές καλλιέργειας, που αποβλέπουν στη βελτίωση των ελαιώνων, πρέπει να εφαρμόζονται το ταχύτερο, γιατί οι συνεχείς οικονομικοί περιορισμοί

ενδέχεται να τις αναστείλουν. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με την εκπαίδευση των παραγωγών, των γεωπόνων γεωργικών εφαρμογών και με υποδειγματικούς ελαιώνες.

Παράλληλα θα πρέπει να ενεργοποιηθεί η περιφερειακή έρευνα για να αντληθούν το γρηγορότερο χρήσιμα συμπεράσματα, που θα αφορούν άμεσα τη βελτίωση της ελαιοκαλλιέργειας.

Τα πειράματα και οι επιδείξεις θα πρέπει να αφορούν κυρίως την κλωνική επιλογή, τις σύγχρονες τεχνικές πολλαπλασιασμού, την κατάλληλη λίπανση, άρδευση, κλάδεμα, φυτοπροστασία, τον εκσυγχρονισμό των παραδοσιακών ελαιώνων, τη συλλογή του ελαιοκάρπου και τον εκσυγχρονισμό των τεχνικών παραλαβής του ελαιόλαδου και επεξεργασίας των βρώσιμων ελιών.

ΤΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ

Συνεχής αύξηση

Σχεδόν όλες οι αγορές παρουσιάζουν μια συνεχή αύξηση της κατανάλωσης η οποία σε μερικές περιπτώσεις είναι θεαματική, όπως π.χ. στη Μεγάλη Βρετανία όπου η είσοδος στην αλυσίδα SAINSBURYS οδήγησε σε μια μεγάλη ποικιλία ιδιωτικών ετικετών (PRIVATE LABEL) οι οποίες είναι πια διαθέσιμες στον καταναλωτή. Επίσης στη Φινλανδία, όπου η κατανάλωση σε 2 χρόνια αυξήθηκε κατά 140%. Σημαντική άνοδο της κατανάλωσης τα τελευταία 5 χρόνια εμφανίζουν οι Αυστραλία, ΗΠΑ. (Δυτική Ακτή) και Γερμανία. Αντιθέτως η μόνη που εμφανίζει μείωση είναι η Γαλλία οι τύποι των ελιών που προτιμούνται.

Οι καταναλωτικές αγορές που προσδιορίσαμε, είναι όλες αγορές όπου το παραδοσιακό προϊόν τόσο για την κατανάλωση των νοικοκυριών, όσο και στα μπαρ, ήταν οι ελιές γεμιστές με πιπεριά (ή πολτό πιπεριάς), οι οποίες ακόμη αντιπροσωπεύουν μεταξύ του μισού και του ενός τρίτου των ισπανικών εξαγωγών προς χώρες όπως η Γερμανία, η Ολλανδία, το Βέλγιο κλπ. Σε αυτές τις αγορές, οι τάσεις οδηγούν προς μία μεγαλύτερη διαφοροποίηση των γεύσεων και των μίξεων ειδικά με αντσούγια, ένα προϊόν το οποίο επιδεικνύει την πιο σταθερή άνοδο σ' αυτές τις αναδυόμενες αγορές.

Σε όλες τις βιομηχανοποιημένες χώρες, παρατηρείται μια τάση για πιο εξεζητημένα προϊόντα. Αυτό σημαίνει μια μείωση της ολόκληρης ελιάς και μια αύξηση στις αποπυρηνωμένες, κάτι που αποτελεί ευκολία για τον καταναλωτή. Επίσης παρατηρούμε μια απομάκρυνση από τις λιγότερο γευστικές ποικιλίες.

Οι εισαγωγές στις ΗΠΑ παρουσιάζουν μια σημαντική ανάπτυξη στις ώριμες κομμένες σε φέτες μαύρες ελιές για τις πίτσες, ιδίως στη μαζική εστίαση.

Ειδικά στη Γερμανία και στην Αυστραλία είναι διαθέσιμη στον καταναλωτή μια ολοένα αυξανόμενη ποικιλία από μίξεις της ελιάς με άλλα προϊόντα.

Συσκευασία

Υπάρχει μια οριστική τάση απομάκρυνσης από τις εξαγωγές χύμα. Οι αγορές έχουν υιοθετήσει την αξία που προσθέτει η καλή συσκευασία. Στα σημεία λιανικής

πώλησης πολύ σπάνια οι ελιές πωλούνται σε λευκοσιδηρά δοχεία, με εξαίρεση τις ΗΠΑ για τις ώριμες ελιές Καλιφόρνιας. Το κύριο μέσο συσκευασίας παραμένει το γυάλινο βαζάκι που επιτρέπει την ορατότητα του προϊόντος.

Υπάρχουν πολλές νέες προσπάθειες που αποσκοπούν στο να δώσουν στο προϊόν κάποια ξεχωριστή εμφάνιση ή να χαμηλώσουν το κόστος συσκευασίας και μεταφορικών που συνεπάγεται η γυάλινη συσκευασία. Τέτοια παραδείγματα αποτελούν διάφορες πλαστικές συσκευασίες. Στην Ιταλία είχε μεγάλη επιτυχία μια διπλή συσκευασία από ξεχωριστά σακουλάκια 2 X 40 γραμ. που ικανοποιεί την ανάγκη για μικρές συσκευασίες, αποφεύγοντας τα προβλήματα συντήρησης του προϊόντος και επιτρέπει μια πολύ υψηλότερη τιμή πώλησης ανά μονάδα του προϊόντος.

Από την άλλη πλευρά, οι μονάδες μαζικής εστίασης εφοδιάζονται κυρίως με λευκοσιδηρά δοχεία μεγαλύτερης περιεκτικότητας.

Χρήσεις των ελιών

Σε όλες τις αγορές, οι ελιές καταναλώνονται από τα νοικοκυριά είτε μόνες τους ή σαν συνοδευτικό ενός ποτού. Πάνω από το 90% των καταναλωτών συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ και Αυστραλίας χρησιμοποιούν τις ελιές με τους ίδιους τρόπους όπως στη νότια Ευρώπη. Η χρήση στις σαλάτες είναι πιο διαδεδομένη σε Ισπανία, Ανατολική Ακτή των ΗΠΑ, Αυστραλία και Γερμανία. Η άλλη επικρατούσα χρήση είναι στις πίτσες, ιδίως σε ΗΠΑ και Γαλλία.

Πιθανοί παράγοντες για αύξηση της χρήσης των ελιών

Παράγοντες που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τους καταναλωτές στο να καταναλώσουν περισσότερες ελιές είναι οι ακόλουθοι:

- Περισσότερες συνταγές και πληροφορίες για τους τρόπους χρήσης
- Μεγαλύτερη προώθηση από κλάδο μαζικής εστίασης
- Λογικές τιμές στις ΗΠΑ, αν και σε όλες τις χώρες που μελετήθηκαν, η τιμή δεν αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα που να επηρεάζει τις λιανικές πωλήσεις.

Διαφήμιση

Αν και τα σουπερμάρκετ ευκαιριακά διεξάγουν κάποιες ενέργειες προώθησης, όπως εβδομάδες αφιερωμένες στη Μεσόγειο, ωστόσο είναι εμφανής η έλλειψη οποιουδήποτε είδους συνεχούς διαφήμισης και η περιορισμένη διαφήμιση συγκεκριμένων εμπορικών ονομασιών. Αυτό είναι αξιοσημείωτο ειδικά Γαλλία όπου δύο εμπορικές ονομασίες κυριαρχούν στην αγορά και θα μπορούσαν να επωφεληθούν από τη διαφήμιση ώστε να αναστρέψουν την τάση μείωσης των πωλήσεων.

Συσχετισμός με την κατανάλωση ελαιολάδου

Η συσχέτιση με την κατανάλωση ελαιολάδου είναι ενδιαφέρουσα. Παρουσιάζεται ισχυρή συσχέτιση, όχι μόνο σε χώρες που κάτι τέτοιο είναι αναμενόμενο όπως η Ισπανία και η Ιταλία, αλλά ακόμη και στις ΗΠΑ και Γερμανία όπου πάνω από το 80% και 70% αντιστοίχως των καταναλωτών επιτραπέζιων ελιών καταναλώνουν και ελαιόλαδο.

Τρόποι προώθησης

Μερικές από τις πιο σημαντικές συμβουλές που προκύπτουν από τις έρευνες είναι οι ακόλουθες:

* Οι ελιές έχουν μία γεύση ανάλογα με την επεξεργασία που έχουν υποστεί. Συνεπώς είναι πολύ σημαντικό να δώσουμε τον κόσμο την ευκαιρία να τις δοκιμάσει. Αυτό μπορεί να γίνει:

- Να προσφέρονται στα εστιατόρια μαζί με ένα ποτό στην αρχή του γεύματος ή στα μπαρ μαζί με τα ποτά.

- Στα σουπερμάρκετ να δίνεται η δυνατότητα στον καταναλωτή να τις δοκιμάσει.

- Με μικρά δείγματα που αποστέλλονται στα σπίτια.

* Πολλοί άνθρωποι έχουν άγνοια της ποικιλίας που παρουσιάζει το προϊόν. Μέρος της προώθησης θα πρέπει να αφιερώνεται στη διαφοροποίηση του προϊόντος λόγω περιοχής, ποικιλίας ή τρόπου επεξεργασίας, πληροφορίες που θα πρέπει να ενθαρρύνεται η αναγραφή τους στις ετικέτες.

* Πολλοί δεν γνωρίζουν πως να χρησιμοποιήσουν τις ελιές. Συνταγές και συμβουλές είναι ευπρόσδεκτες.

* Η ύπαρξη μεγαλύτερης ποικιλίας σε συσκευασίες και εμπορικές επωνυμίες στα καταστήματα λιανικής, ενθαρρύνει τους καταναλωτές να δοκιμάζουν και αγοράζουν ελιές.

* Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ενθαρρύνονται να περιλαμβάνουν τις ελιές στα διαφημιζόμενα προϊόντα τους. Το Διεθνές Συμβούλιο Ελαιολάδου θα μπορούσε να συνεισφέρει με κάποιο λογότυπο ο οποίος θα εξασφάλιζε μια συνέχεια.

ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σ' όσα αναφέραμε παραπάνω εμφανίζεται η διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού συμμετοχής των ελληνικών εξαγωγών βρώσιμων ελιών στις διεθνείς εξαγωγές και της παγκόσμιας παραγωγής βρώσιμης ελιάς.

Συγκρίνοντας τα παραπάνω στοιχεία μεταξύ τους, παρατηρούμε ότι το ποσοστό συμμετοχής των ελληνικών εξαγωγών βρώσιμων ελιών στις παγκόσμιες εξαγωγές, με εξαίρεση ίσως τα πρώτα χρόνια, ακολουθεί πορεία αρκετά παράλληλη προς εκείνη της παγκόσμιας παραγωγής βρώσιμων ελιών. Η εμφανιζόμενη πτώση των τελευταίων ετών οφείλεται κυρίως στη διακοπή των εξαγωγών προς τη Λιβύη και θεωρείται σαν απλή μετατόπιση της καμπύλης μέχρις ότου σταθεροποιηθούν και πάλι οι εξαγωγές στα παλιά επίπεδα.

Αυτό σημαίνει ότι οι διακυμάνσεις της παγκόσμιας παραγωγής δεν επηρεάζουν το ποσοστό συμμετοχής των ελληνικών εξαγωγών βρώσιμων ελιών στις παγκόσμιες κάτι που θα μπορούσε παραπέρα να ερμηνευτεί σαν σημαντική σταθερότητα στη διατήρηση των ήδη κατακτημένων ξένων αγορών.

Θα μπορούσε, επίσης, να ερμηνευθεί σαν ένδειξη ότι οι ελληνικές βρώσιμες ελιές δεν συναντούν έντονο ανταγωνισμό, κάτι όμως που γνωρίζουμε ότι δεν είναι ακριβές προκύπτει από τη μέχρι τώρα ανάλυση.

Οι συνθήκες αυτές τις αγοράς επιβάλλουν για τα προϊόντα μας να γίνουν περισσότερο ανταγωνιστικά, δηλαδή θα πρέπει να διαθέτουν καλύτερη ποιότητα, τυποποίηση, συσκευασία, διαφήμιση και γενικότερα MARKETING.

Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι τα τελευταία χρόνια οι ελληνικές βρώσιμες ελιές έχουν χάσει την ανταγωνιστικότητά τους.

Θα πρέπει να σημειωθεί επίσης, ότι η διάρθρωση της διεθνούς ζήτησης είναι κατά πολύ διαφορετική από τη διάρθρωση της ελληνικής παραγωγής, αφού σε μεγάλο ποσοστό προτιμούνται οι πράσινες ελιές που στην Ελλάδα καλύπτουν μόνο το 13% της παραγωγής.

Επομένως, χωρίς να περιοριστούν οι προσπάθειες μας για τη διατήρηση της ελληνικής θέσης στις παραδοσιακές αγορές μαύρης ελιάς, επιβάλλεται, παράλληλα, εντατικοποίηση των ενεργειών για την παραγωγή πράσινων ελιών (ιδιαίτερα γεμιστών) και υιοθέτηση επιθετικής πολιτικής, ώστε να διεισδύσουμε στις αγορές των ΗΠΑ, Καναδά, Γαλλίας, όπου, όπως είδαμε, η συμμετοχή του πράσινου ελληνικού προϊόντος είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Με βάση τα μέχρι τώρα διαθέσιμα στοιχεία θα μπορούσαμε να συμπεράνουμε ότι τα περιθώρια ζήτησης των ελληνικών βρώσιμων ελιών στην ευρωπαϊκή αγορά είναι μάλλον περιορισμένα, λόγω του έντονου ανταγωνισμού που υφίστανται από τις ισπανικές πράσινες και μαροκινές μαύρες βρώσιμες ελιές.

Για το λόγο αυτό θα πρέπει να καταβληθεί αξιόλογη, συνεχής και συντονισμένη προσπάθεια για την αύξηση των εξαγωγών από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Γενικά πιστεύεται ότι οι εξαγωγές από τις χώρες αυτές μπορούν εύκολα να φτάσουν τους 20.000 με την προϋπόθεση ότι θα καταβληθούν προσπάθειες για την βελτίωση της ποιότητας, της τυποποίησης, της συσκευασίας και της διαφήμισης του προϊόντος έτσι ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα του.

Στις ανατολικές χώρες υφίστανται ακόμα περιθώρια για την αύξηση της ποσότητας των ελληνικών εξαγωγών μέσω των διακρατικών συμφωνιών. Βέβαια υπάρχουν και εδώ δυσχέρειες όπως η έλλειψη ελεύθερου συναλλάγματος, οι διάφορες οικονομικές και πολιτικές σκοπιμότητες που επικρατούν κατά την σύναψη των διακρατικών συμφωνιών κλπ. Όμως, και εδώ πιστεύεται ότι ο στόχος αύξησης και σταθεροποίησης των εξαγωγών στα επίπεδα των 10.000 τόνων είναι εφικτός.

Στις χώρες της Βόρειας Αμερικής (ΗΠΑ, Καναδάς) οι συνθήκες ανταγωνισμού (μεγάλη απόσταση, εθισμός κλπ.) μειώνουν τα περιθώρια των ελληνικών εξαγωγών που ωστόσο δεν παύουν να είναι αξιόλογα λόγω της τεράστιας αγοράς των χωρών αυτών.

Εκείνο που πρέπει και εδώ να τονιστεί είναι ότι στην προσπάθεια διεύρυνσης και στο άνοιγμα της αγοράς σημαντικό ρόλο παίζει η βελτίωση της ποιότητας με την τυποποίηση και τον ποιοτικό έλεγχο καθώς και η παρουσίαση των προϊόντων σε μικρά μέσα συσκευασίας.

Πρέπει, επίσης, να καταβληθεί προσπάθεια αποφυγής αθέμιτου και ζημιογόνου ανταγωνισμού μεταξύ των ελληνικών εξαγωγικών φορέων (συνεταιριστικών και ιδιωτικών), δεδομένου ότι αυτός έχει αποτέλεσμα αδικαιολόγητη μείωση των τιμών του προϊόντος. Σ' αυτόν τον τομέα πιστεύουμε ότι θα'ταν χρήσιμο να συσταθεί και για τις βρώσιμες ελιές ενιαίος εξαγωγικός φορέας όπως γίνεται σήμερα με τα εσπεριδοειδή.

Ειδικότερα, σε ότι αφορά τις εξαγωγές βρώσιμων ελιών προς τις αραβικές χώρες έχουμε να παρατηρήσουμε τα παρακάτω:

1). Η Αίγυπτος εμφανίζεται σαν σταθερή αγορά με δυνατότητα απορρόφησης 4.000 τόνων το χρόνο και με προοπτικές παραπέρα αύξησης, λαμβανομένης υπόψη της μικρής κατά κεφαλήν κατανάλωσης (μόλις 0.3 χλγρ./άτομο). Ας σημειωθεί επίσης ότι η Ελλάδα αποτελεί τον κύριο προμηθευτή της αγοράς αυτής, γεγονός που ευνοεί τις προοπτικές δυναμικής παραπέρα εκμετάλλευσης της.

2). Στη Λιβύη που ήταν μέχρι το 1981 ο σημαντικότερος μεταξύ των Αραβικών χωρών εισαγωγέας ελληνικών βρώσιμων ελιών, σταμάτησαν οι εξαγωγές από το 1982, διότι η χώρα αυτή αδυνατεί να καλύψει με ελεύθερο συνάλλαγμα τις εισαγωγές της.

3). Στην Ιορδανία και τον Λίβανο οι εξαγωγές ελληνικών βρώσιμων ελιών είναι μικρότερης σημασίας, διότι οι χώρες αυτές καλύπτουν τις ανάγκες τους με εισαγωγές από άλλες χώρες (Τουρκία κλπ.).

4). Τέλος, το Κουβέιτ εισάγει σταθερά 1.000 - 1.300 τόνους το χρόνο.

Με βάση τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε ότι υπάρχει δυνατότητα αύξησης των εξαγωγών προς τις αραβικές χώρες σε επίπεδο πάνω από 15.000 τόνους με την προϋπόθεση σωστού MARKETING, τυποποίησης και ποιοτικής βελτίωσης του προϊόντος και με την προϋπόθεση επιδότησης των εξαγωγών από την Ευρωπαϊκή Ένωση (εξαγωγές προς τρίτες χώρες).

Πρέπει, τέλος, να σημειωθεί ότι εκτός από την Ισπανία σημαντικό ανταγωνισμό στις εξαγωγές βρώσιμων ελιών, ιδιαίτερα μαύρων, αναμένεται να ασκήσει προσεχώς και η Τουρκία. Η χώρα αυτή διεισδύει αργά πολύ σταθερά στις αγορές των αραβικών και ανατολικών χωρών. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί στις αραβικές χώρες με τις οποίες η Τουρκία έχει κοινούς ιδεολογικούς δεσμούς.

**** ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ****

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΛΙΑΣ		
ΧΩΡΑ	Έκταση σε χιλιάδες στρέμματα	
	1979	1987
ΕΥΡΩΠΗ		
Ισπανία	22.773	23.340
Ιταλία	22.270	22.500
Πορτογαλία	5.000	11.100
Ελλάδα	4.160	5.220
Γαλλία	800	410
Γιουγκοσλαβία	600	340
Αλβανία	180	180
ΑΦΡΙΚΗ		
Τυνησία	8.700	12.400
Μαρόκο	1.000	2.220
Αλγερία	1.000	1.660
Λιβύη	750	1.140
Αίγυπτος	10	0
ΑΣΙΑ		
Τουρκία	7.500	7.230
Συρία & Λίβανος	920	1.688
Παλαιστίνη	550	660
Κύπρος	160	128
Ιράκ	10	10
Ιράν	10	10
ΑΜΕΡΙΚΗ		
Αργεντινή	850	1.700
ΗΠΑ	102	440
Χιλή	64	40
Ουρουγουάη	12	12
ΣΥΝΟΛΟ	77.421	92.428
Στατιστική Υπηρεσία		

ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

a/a	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ (ΝΟΜΟΣ)	ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ Μ.Ο. ΤΡΙΕΤΙΑΣ (σε τόνους)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ %
1	Μεσσηνίας	32.049	11,6
2	Ηρακλείου	30.721	11,2
3	Χανίων	22.250	8,1
4	Λέσβου	19.438	7,1
5	Λακωνίας	18.185	6,6
6	Αχαΐας	14.031	5,1
7	Ηλείας	12.823	4,7
8	Λασιθίου	12.248	4,5
9	Κορινθίας	10.242	3,7
10	Κερκύρας	10.199	3,7
11	Αιτολ. & Ακαρνανίας	9.924	3,6
12	Ρεθύμνου	9.635	3,5
13	Ζακύνθου	7.219	2,6
14	Ευβοίας	6.897	2,5
	Σύνολο	215.861	78,5
	Σύνολο Χώρας	274.884	100,0

ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΕΛΙΩΝ

a/a	ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ (ΝΟΜΟΣ)	ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ Μ.Ο. ΤΡΙΕΤΙΑΣ (σε τόνους)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΠΙ ΤΟΥ ΣΥΝΟΛΟΥ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ %
1	Φθιώτιδας	54.508	30,0
2	Αιτολ. & Ακαρνανίας	31.190	17,2
3	Μαγνησίας	15.416	8,5
4	Φωκίδας	11.461	6,3
5	Αρτας	10.495	5,8
6	Λάρισας	9.871	5,4
7	Χαλκιδικής	6.580	3,6
8	Ευβοίας	6.474	3,5
9	Λακωνίας	6.399	2,8
10	Μεσσηνίας	5.072	2,4
11	Ηλείας	4.388	2,2
12	Λέσβου	3.968	1,5
13	Καβάλας	2.924	1,1
	Σύνολο	168.746	90,3
	Σύνολο Χώρας	181.363	100,0

Πηγή ΠΑΣΕΓΕΣ 1990-91-92

**ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
(Γιά το έτος 1994)**

	Σύνολο Χώρας	Πεδινές Κοινότητες	Ημιορεινές Κοινότητες	Ορεινές Κοινότητες
Έκταση κανονικών ελαιώνων εκατομ. στρέμματα	6,4	2,5	2,2	1,7
Αριθμός δέντρων κανονικών ελαιώνων εκατομ. δέντρα	100,3	38,3	34,2	27,7
Αριθμός δέντρων διάσπαρτων ελαιώνων εκατομ. δέντρα	22,1	8,5	7,3	6,4
Συνολικός αριθμός ελαιόδεντρων σε εκατομ.	122,4	46,8	41,5	34,1
Παραγωγή λαδοελιάς χιλιάδες τόνους	1.578	712	500	366
Μέση ετήσια παραγωγή βρώσιμων ελιών σε χιλιάδες τόνους	181	71	69	41
Μέση ετήσια παραγωγή λαδιού σε χιλιάδες τόνους	274	167	106	78
Πηγή ΠΑΣΕΓΕΣ 1994				

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ (Μ.Ο τριετίας 1990-91-92)			
a/a	ΧΩΡΑ	Σε χιλιαδες τόνους	Ποσοστό %
1	Ισπανία	104,4	36,2
2	Τυνησία	77,0	26,7
3	Ελλάδα	31,1	10,8
4	Ιταλία	30,3	10,5
5	Γαλλία	9,7	3,4
6	Μαρόκο	5,9	2,0
7	Πορτογαλία	2,8	1,0
8	Λοιπές Χώρες	26,8	9,4
	Σύνολο	288,0	100,0
Στατιστική Υπηρεσία			

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ - ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
(κατά τα έτη 1991-1992)**

a/a	ΧΩΡΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε χιλ.τόννους)	ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ (σε χιλ. τόννους)	ΕΞΑΓΩΓΕΣ (σε χιλ. τόννους)	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (σε χιλ. τόννους)
1	Αλγερία	19,7	14,7	5,1	0,0
2	Αργεντινή	9,5	1,1	7,0	0,0
3	Ελλάδα	156,7	162,0	5,6	9,0
4	Μαρόκο	30,0	14,2	16,9	0,0
5	Πορτογαλία	60,1	68,1	9,5	15,4
6	Ισπανία	393,1	308,0	152,2	0,9
7	Συρία	19,4	22,3	3,1	0,0
8	Τυνησία	94,0	22,2	68,3	0,0
9	Τουρκία	74,6	80,5	1,6	0,0
10	Ιταλία	503,0	581,6	16,7	124,3
11	Λιβύη	11,4	29,4	0,0	18,4
12	Γαλλία	2,3	21,9	10,4	29,7
13	Η.Π.Α.	0,9	30,1	0,0	29,2
14	Υπόλοιπες	30,5	93,2	1,7	69,1
	ΣΥΝΟΛΟ	1405,2	1449,3	298,1	296,0
Υπουργείο Γεωργίας					

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΟΣΤΟΥΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ				
ΠΡΟΙΟΝ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ		ΕΛΙΕΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΕΣ	
ΕΤΗ	1991	1993	1991	1993
Παραγωγή (κιλά/στρεμ.)	70,3	67,6	425,9	433,0
Τιμή παραγωγού (δρχ./κιλ.)	217,3	847,8	193,9	177,8
Ακαθάριστη αξία παραγωγής (δρχ./στρεμ.)	64.501,80	57.280,70	82.576,60	76.962,00
Σύνολο δαπανών παραγωγής (δρχ./στρεμ.)	59.208,40	53.390,90	84.484,50	96.558,30
Συμετοχή των χρηματικών δαπανών στην παραγωγή (%)	27,1	31,1	31,8	37,1
Κόστος παραγωγής (δρχ./κιλ.)	841,98	790,26	198,37	223,02
Γεωργικό εισόδημα (δρχ./στρεμ.)	49.757	40.399	61.865	50.596
Δείκτης ολικής παραγωγικότητας Βιωσιμότητας	1,09	1,07	0,98	0,80
Στατιστική Υπηρεσία				

**ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΒΡΩΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ**

a/a	Χώρα	κιλά / έτος	a/a	Χώρα	κιλά / έτος
1	Συρία	4,10	15	Βουλγαρία	0,50
2	Λίβανος	4,04	16	Καναδάς	0,41
3	Τουρκία	3,20	17	Αργεντινή	0,40
4	Ελλάδα	3,10	18	Αλγερία	0,40
5	Ιορδανία	2,40	19	Χιλή	0,40
6	Ισραήλ	2,40	20	Η.Π.Α.	0,40
7	Κύπρος	2,10	21	Αίγυπτος	0,30
8	Πορογαλία	2,00	22	Ρουμανία	0,25
9	Ιταλία	1,40	23	Γιουγκοσλαβία	0,20
10	Ισπανία	1,30	24	Βραζιλία	0,17
11	Τυνησία	1,30	25	Βέλγιο	0,10
12	Λιβύη	1,10	26	Ελβετία	0,10
13	Μαρόκο	1,00	27	Γερμανία	0,03
14	Γαλλία	0,50			

Πηγή Στοιχεία Α.Τ.Ε.

ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΒΡΩΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ				
Μέσος όρος διαιτίας 1990/91-1991/92				
		Ποσότητες που εισήχθησαν		Ποσοστό συμμετοχής της Ελλάδας
a/a	Χώρα Εισαγωγής	Συνολικά (σε τόννους)	Από την Ελλάδα (σε τόννους)	Στις συνολικές εισαγωγές %
1	Αίγυπτος	3.000	2.690	89,67
2	Ρουμανία	8.500	5.610	66,00
3	Λιβύη	5.750	3.690	64,17
4	Αυστραλία	2.550	1.625	63,73
5	Γιουγκοσλαβία	1.100	679	61,73
6	Ιταλία	23.400	10.892	46,55
7	Ιρλανδία - Ολανδία	250	115	46,00
8	Μ.Βρετανία	2.000	527	26,35
9	Βουλγαρία	9.500	2.273	23,93
10	Ισραήλ	1.100	249	22,64
11	Βέλγιο - Λουξ/ργο	1.000	218	21,80
12	Γερμανία	9.600	1.744	18,17
13	Λίβανος	1.100	146	13,27
14	Καναδάς	9.500	970	10,21
15	Η.Π.Α.	39.700	2.973	7,49
16	Δανία	300	19	6,33
17	Ιορδανία	1.850	61	3,30
18	Γαλλία	28.000	316	1,13
19	Παναμάς	200	2	1,00
20	Βραζιλία	20.500	91	0,44
21	Άλλες χώρες	32.000	0	0,00
	ΣΥΝΟΛΟ	200.900	34.890	17,37
Πηγή Στοιχεία Α.Τ.Ε.				

**ΕΛΙΕΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΕΣ 1991 ΣΕ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ
ΑΝΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΕΩΡΓΙΑΣ**

α/α	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΕΝΔΡΟΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΝ. ΔΕΝΔΡ.	ΠΙΚΝΟΤΗΤΑ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΣΠΑΡΤΩΝ ΔΕΝΔΡΟΝΩΝ	ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΕΚΤΑΣΗ ΔΙΑΣΠΑΡΤΩΝ ΔΕΝΔΡ.	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ
I	ΑΝ.ΜΑΚ.ΘΡΑΚΗΣ	30.460	589.155		53.760	2.639	33.099
1	Δράμας	340	8.500	25	1.700	68	408
2	Καβάλας	2.720	72.800	27	11.140	413	3.133
3	Σερρών	3.080	74.000	24	7.000	292	3.372
4	Εβρου	20.200	354.800	18	17.000	944	21.144
5	Ορεστιάδος	0	0	0	0	0	0
6	Ροδόπης	2.940	50.225	17	12.670	745	3.685
7	Ξάνθης	1.180	28.830	24	4.250	177	1.357
II	Δ.Κ.ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	192.111	2.990.567		449.600	29.437	221.548
8	Θεσσαλονίκης	5.881	129.672	22	13.145	598	6.479
9	Πιερίας	6.700	168.440	25	7.300	292	6.992
10	Ημαθίας	180	4.500	25	150	6	186
11	Πέλλης	260	7.800	20	800	27	287
12	Γιαννιτών	170	4.710	30	900	32	202
13	Κιλκίς	140	2.178	28	1.045	65	205
14	Χαλκιδικής	178.780	2.673.267	16	426.260	28.417	207.197
15	Φλωρίνης	0	0	15	0	0	0
16	Καστοριάς	0	0	0	0	0	0
17	Κοζάνης	0	0	0	0	0	0
18	Γρεβενών	0	0	0	0	0	0
III	ΗΠΕΙΡΟΥ	80.300	1.383.613		255.009	16.821	97.121
19	Αρτης	47.850	924.903	19	46.389	2.441	50.291
20	Πρεβέζης	12.800	198.600	16	81.200	5.075	17.875
21	Ιωαννίνων	530	7.950	15	16.800	1.120	1.650
22	Θεσπρωτίας	18.480	240.100	13	90.600	6.969	25.449
23	Λευκάδος	420	8.560	20	2.820	141	561
24	Κέρκυρας	220	3.500	16	17.200	1.075	1.295
IV	ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	598.890	10.925.370		143.480	6.758	605.648
25	Λαρίσης	69.010	1.244.500	18	11.300	678	69.688
26	Μαγνησίας	227.690	4.824.520	21	98.580	4.694	232.384
27	Τρικάλων	1.560	41.650	27	11.600	430	1.990
28	Καρδίτσας	630	14.700	23	22.000	956	1.586
29	Ευρυτανίας	0	0	0	0	0	0

α/α	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΕΝΔΡΟΝΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΝ ΔΕΝΔΡ.	ΠΙΚΝΟΤΗΤΑ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ.	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΙΑΣΠΑΡΤΩΝ ΔΕΝΔΡΟΝΩΝ	ΤΕΚΜΑΡΤΗ ΕΚΤΑΣΗ ΔΙΑΣΠΑΡΤΩΝ ΔΕΝΔΡ.	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΚΤΑΣΗ
30	Φθιώτιδος	300.000	4.800.000	16	0	0	300.000
V	ΠΕΛΟΠΟΝ.Δ.ΣΤΕΡ	181.000	3.271.096		1.290.051	73.954	254.954
31	Αργολίδος	550	15.880	29	2.210	76	626
32	Κορινθίας	370	6.440	17	586	34	404
33	Αχαΐας	7.400	100.600	14	58.000	4.143	11.543
34	Αρκαδίας	2.200	51.000	23	31.000	1.348	3.548
35	Μεσσηνίας	7.320	110.000	15	318.700	21.247	28.567
36	Τριφυλίας	4.200	104.800	25	13.000	520	4.720
37	Λακωνίας	39.100	772.000	20	280.000	14.000	53.100
38	Ηλείας	11.270	198.303	18	91.785	5.099	16.369
39	Αιτωλοακαρνανίας	108.590	1.912.073	18	494.770	27.487	136.077
40	Ζακύνθου	0	0	0	0	0	0
41	Κεφαλληνίας	0	0	0	0	0	0
VI	ΑΤΤΙΚΗΣ - ΝΗΣΩΝ	188.000	2.532.217		207.335	14.476	202.476
42	Αττικής	200	3.000	15	1.600	107	307
43	Αν.Διαμ.Αττικής	20	200	10	5.745	575	595
44	Πειραιώς	120	1.800	15	20.040	1.336	1.456
45	Βοιωτίας	14.160	226.867	16	14.000	875	15.035
46	Φωκίδος	63.680	828.600	13	36.500	2.808	66.488
47	Ευβοίας	107.500	1.405.000	13	102.000	7.846	115.346
48	Λέσβου	0	0	0	0	0	0
49	Χίου	0	0	0	5.500	0	0
50	Σάμου	1.700	52.250	31	1.200	39	1.739
51	Κυκλάδων	220	4.200	19	6.750	352	572
52	Δωδεκανήσου	400	10.300	26	14.000	538	938
VII	ΚΡΗΤΗΣ	2.047	44.350		19.600	809	2.856
53	Ηρακλείου	1.150	23.000	20	0	0	1.150
54	Λασιθίου	77	2.350	30	4.100	137	214
55	Χανίων	570	13.000	23	14.000	609	1.179
56	Ρεθύμνης	250	6.000	24	1.500	63	313
	ΓΕΝ.ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	1.272.808	21.736.368		2.418.835	144.894	1.417.702
Υπουργείο Γεωργίας							

ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ Η.Π.Α. (Στοιχεία από ΝΑΟΟΑ - Σύνδεσμο Ελαιολάδου Βορείου Αμερικής)					
ΣΥΝΟΛΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (Ποσότητα σε χιλ. τόννους)					
		% ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΥΣΙΩΝ			
ΕΤΗ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ (χιλ. τόννους)	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΦΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΛΑΙΑ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΛΑΙΟ	ΜΙΓΜΑΤΑ
1988	23,9	5,8	64,6	26,2	3,4
1989	29,5	6,9	62,1	25,8	5,2
1990	31,6	7,3	59,8	26,2	6,7
1991	31,9	7,0	57,4	25,2	10,4
1992	33,5	7,2	56,8	23,1	12,9
1993	37,7	8,1	52,7	22,2	17,1
1994	39,2	8,1	50,4	20,6	20,8
1995	35,4	7,7	47,7	21,9	22,7
ΣΥΝΟΛΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (Αξία σε εκατομμύρια δολάρια)					
		% ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΛΙΠΑΡΩΝ ΟΥΣΙΩΝ			
ΕΤΗ	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ (χιλ. τόννους)	ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ	ΦΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΕΛΑΙΑ	ΑΡΑΒΟΣΙΤΕΛΛΑΙΟ	ΜΙΓΜΑΤΑ
1988	127,2	14,9	57,1	24,0	4,0
1989	160,2	17,5	53,6	22,8	6,1
1990	183,8	19,0	50,0	23,0	8,0
1991	198,5	20,5	47,4	21,7	10,4
1992	203,9	21,7	46,5	19,8	12,0
1993	200,0	21,6	44,0	18,5	15,9
1994	207,9	20,5	42,9	17,6	18,9
1995	194,7	19,9	41,2	18,4	20,5
ΛΙΑΝΙΚΕΣ ΠΩΛΗΣΕΙΣ (Σε χιλ. τόννους)					
ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (σε χιλ. τόννους)	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ			
1990	31,4	6,0			
1991	31,6	0,5			
1992	33,6	6,3			
1993	37,4	11,3			
1994	39,0	4,2			
1995	35,3	-10,3			
ΠΗΓΗ : Υπουργείο Γεωργίας					

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ - ΕΞΑΓΩΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ μέσοι όροι της εξαετίας 1988/89-1993/94						
ΧΩΡΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ		ΕΞΑΓΩΓΕΣ		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	
	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (χιλ.τόννους)	% μεριδίων αγοράς	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (χιλ.τόννους)	% μεριδίων αγοράς	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (χιλ.τόννους)	% μεριδίων αγοράς
ΙΣΠΑΝΙΑ	203	22	134	48		
Η.Π.Α.	114	12	44	16	73	27
ΤΟΥΡΚΙΑ	103	11	10	3		
ΙΤΑΛΙΑ	80	9			48	18
ΜΑΡΟΚΟ	77	8				
ΣΥΡΙΑ	74	8				
ΕΛΛΑΔΑ	68	7	38	14		
ΑΙΓΥΠΤΟΣ	38	4				
ΑΡΓΕΝΤΙΝΗ	36	4	25	9		
ΓΑΛΛΙΑ					30	11
ΒΡΑΖΙΛΙΑ					21	8
ΓΕΡΜΑΝΙΑ					15	5
ΚΑΝΑΔΑΣ					12	4
ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ					7	2
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ	930		277		267	
ΠΗΓΗ : Υπουργείο Γεωργίας						

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ
(προς τρίτες χώρες)

Ανά χώρα προέλευσης και χώρα προορισμού. ποσότητες σε χιλ. τόννους
1994/95: από 1/11/94 έως 31/7/95

	ΕΛΛΑΔΑ	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΛΟΙΠΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ
Παρθένο τυποποιημένο	2.788	13.937	3.637	161	570	9	21.102
Παρθένο χύμα	24	2.696	1.376	66	23	17	4.202
Κουπέ τυποποιημένο	2.320	10.940	10.386	2.424	42	55	26.167
Κουπέ χύμα	477	168	1.510	676	5	104	2.940
Μίγμα πυρηνελ. τυποπ.	427	1.706	349	0	51	1	2.534
Μίγμα πυρηνελ. χύμα	0	8	0	0	0	100	108
Λαμπαντέ χύμα	0	2	0	1	0	0	3
Πυρηνελ. μπρούτο χύμα	0	0	20	0	0	0	20
Σύνολο τυποποιημένου	5.535	26.583	14.372	2.585	663	65	49.803
Σύνολο χύμα	501	2.874	2.906	743	28	221	7.273
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	6.036	29.457	17.278	3.328	691	286	57.076

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ
(από τρίτες χώρες)

Ανά χώρα προέλευσης και χώρα προορισμού. ποσότητες σε χιλ. τόννους
1994/95: από 1/11/94 έως 31/7/95

	ΙΤΑΛΙΑ	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΓΑΛΛΙΑ	ΣΟΥΗΔΙΑ ΔΑΝΙΑ	ΠΟΡ/ΛΙΑ	ΓΕΡ/ΝΙΑ	ΕΛΛΑΔΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Τυνησία	10.750	305	33.400	0	0	0	0	44.455
Μαρόκο	1.230	900	44	0	0	49	0	2.223
Τουρκία	1.351	1	0	57	0	26	75	1.510
Λίβανος	0	0	0	1	0	1	0	2
Συρία	0	0	0	0	0	0	0	0
Ισραήλ	0	0	0	0	0	0	0	0
Αργεντινή	0	0	15	0	0	0	0	15
Τσεχ/κία	0	5	0	0	0	0	0	5
Αλβανία	0	0	0	0	0	0	52	52
Μη προσδιοριζόμενες	3.125	1	0	0	301	0	0	3.427
ΣΥΝΟΛΟ	16.456	1.212	33.459	58	301	76	127	51.689

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία

ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΕΣ ΕΛΙΕΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ
Για το έτος 1994-1995

Χώρα	ΠΑΡΑΓΩΓΗ (χιλ. τόννους)				ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ (χιλ. τόννους)			
	Πράσινες	Μαύρες	Λοιπές	Σύνολο	Πράσινες	Μαύρες	Λοιπές	Σύνολο
Γερμανία	0,0	0,0	0,0	0,0	8,7	6,3	1,0	16,0
Αυστρία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,9	0,8	0,2	1,9
Δανία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,6	0,3	0,1	1,0
Ισπανία	150,0	15,6	70,0	235,6	80,0	8,0	30,0	118,0
Φιλανδία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,2	0,1	0,7
Γαλλία	0,8	1,0	0,2	2,0	10,2	14,2	0,6	25,0
Ελλάδα	17,0	25,0	8,0	50,0	4,0	16,0	2,0	22,0
Ιρλανδία	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1
Ιταλία	10,0	46,3	3,0	59,3	58,0	65,0	7,0	130,0
Ολλανδία	0,0	0,0	0,0	0,0	1,7	1,8	0,1	3,6
Πορτογαλλία	4,5	9,0	0,5	14,0	8,0	8,5	2,0	18,5
Ην.Βασίλειο	0,0	0,0	0,0	0,0	2,1	1,4	0,0	3,5
Σουηδία	0,0	0,0	0,0	0,0	1,9	1,9	0,7	4,5
Βέλγιο/Λουξεμβούργο	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	1,5	0,2	3,0
ΣΥΝΟΛΟ	182,3	96,9	81,7	360,9	177,8	126,0	44,0	347,8

Χώρα	ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ (χιλ.τόννους)			ΕΞΑΓΩΓΕΣ (χιλ. τόννους)		
	Από χώρες εκτός Ε.Ε	Από χώρες της Ε.Ε	Σύνολο	Πρός χώρες εκτός Ε.Ε	Πρός χώρες της Ε.Ε	Σύνολο
Γερμανία	4,5	12,5	17,0	0,5	0,5	1,0
Αυστρία	0,3	1,7	2,0	0,1	0,0	0,1
Δανία	0,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Ισπανία	2,5	4,0	6,5	60,0	55,0	115,0
Φιλανδία	0,0	0,8	0,8	0,1	0,0	0,1
Γαλλία	22,0	4,0	26,0	1,0	2,0	3,0
Ελλάδα	0,0	0,0	0,0	13,0	17,0	30,0
Ιρλανδία	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Ιταλία	20,0	45,0	65,0	0,7	0,8	1,5
Ολλανδία	1,5	2,6	4,1	0,0	0,5	0,5
Πορτογαλλία	0,0	8,0	8,0	0,5	3,0	3,5
Ην.Βασίλειο	0,5	3,0	3,5	0,0	0,0	0,0
Σουηδία	1,4	3,4	4,8	0,2	0,1	0,3
Βέλγιο/Λουξεμβούργο	1,5	1,5	3,0	0,0	0,0	0,0
ΣΥΝΟΛΟ	54,2	87,6	141,8	76,1	78,9	155,0

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ (σε ECU / 100 kg)			
ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	1992 - 1993		
	ΕΟΚ - 10	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
(α) Ενδεικτική Παραγωγή	321,16		
(α) Τιμή Παρέμβασης (semi-fine)	201,84		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (extra)	16,96=218,8		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (fine)	5,98=207,82		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (lamprante 1ο)	9,97=191,87		
(κ) (lamprante έως 5ο:μείωση ανά βαθμό)	3,2=198,64		
(κ) (lamprante έως 8ο:μείωση ανά βαθμό)	3,5=198,34		
(α) Ενίσχυση στην Παραγωγή	84,11	55,42	52,93
(α) Μικροί παραγωγοί (έως 500Kg)	91,88 + 2,99	61,83 + 2,99	59,34 + 2,99
(ε) Προκαταβολή	70,28	46,31	44,22
(ζ) Εκκαθάριση	82,32	54,24	51,8
(λ) Παρακράτηση : Κτηματολόγιο	2,40%		
(λ) Παρακράτηση : Βελτίωση ποιότητας	1,60%		
(α,δ) Παρακράτηση :Οργανομένων Παραγωγών	1,20%		
(β) Αντιπροσωπευτική Τιμή Αγοράς	191,27%		
(β) Ενίσχυση στην Κατανάλωση	45,78	45,71	48,21
(β) Παρακράτηση :Επαγγ. Οργανισμοί	2,00%		
(β) Παρακράτηση :Προώθηση Κατανάλωσης	0,70%		
(β) Τιμή Κατωφλιού	187,97%		
Μεγέθη Παραγωγής :Μ.Ε.Π. = 1.350.000 τόνοι. Εκτιμώμενη =1.299.900 τόνοι. Πραγματική = 1.379.347 τόνοι. Συντελεστής υπέρβασης 0,9787			
ΠΗΓΗ: ΠΑΣΕΓΕΣ			

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ
(σε ECU / 100 kg)

ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	1993 - 1994		
	ΕΟΚ - 10	ΙΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ
(α) Ενδεικτική Παραγωγού	317,82		
(α) Τιμή Παρέμβασης (semi-fine)	191,98		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (extra)	13,5 =205,48		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (fine)	5,00 =196,98		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (lamprante 1ο)	9,5=182,48		
(κ) (lamprante έως 5ο:μείωση ανά βαθμό)	3,20 ώστε lampr. 6ο =166,48		
(α) Ενίσχυση στην Παραγωγή	88,18	66,34	
(α) Μικροί παραγωγοί (έως 500Kg)	95,87+2,96=98,83	73,18+2,96=76,14	
(ε) Προκαταβολή	70,54	53,07	
(ζ) Εκκαθάριση	79,84	60,06	
(λ) Παρακράτηση : Κτηματολόγιο	2,40%		
(λ) Παρακράτηση : Βελτίωση ποιότητας	1,50%		
(α,δ) Παρακράτηση :Οργανομένων Παραγωγών	1,10%		
(β) Αντιπροσωπευτική Τιμή Αγοράς	190,06%		
(β) Ενίσχυση στην Κατανάλωση	39,58%		
(β) Παρακράτηση :Επαγγ. Οργανισμοί	2,00%		
(β) Παρακράτηση :Προώθηση Κατανάλωσης	0,50%		
(β) Τιμή Κατωφλιού	186,64%		
Μεγέθη Παραγωγής :Μ.Ε.Π. = 1.350.000 τόνοι. Εκτιμώμενη =1.283.000 τόνοι. Πραγματική = 1.491.054 τόνοι. Συντελεστής υπέρβασης 0,9054			
ΠΗΓΗ: ΠΑΣΕΓΕΣ			

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ
(σε ECU / 100 kg)

ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	1994 - 1995		
	ΕΟΚ - 12	ΕΟΚ - 10	ΙΣΠΑΝΙΑ & ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.
(α) Ενδεικτική Παραγωγού	383,77		
(α) Τιμή Παρέμβασης (semi-fine)	191,92		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (extra)	12,08=204		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (fine)	4,83=196,75		
(κ) Τιμή Παρέμβασης (lamprante 1ο)	10,87=181,05		
(κ) (lamprante έως 6ο:μείωση ανά βαθμό)	3,864 ώστε lampr. 6ο=161,73		
(α) Ενίσχυση στην Παραγωγή		142,2	129,01
(α) Μικροί παραγωγοί (έως 500Kg)		151,48+3,574	137,79+3,574
(ε) Προκαταβολή			
(ζ) Εκκαθάριση			
(λ) Παρακράτηση : Κτηματολόγιο	2,40%		
(λ) Παρακράτηση : Βελτίωση ποιότητας	1,40%		
(α,δ) Παρακράτηση :Οργανομένων Παραγωγών	0,80%		
(β) Αντιπροσωπευτική Τιμή Αγοράς	229,50%		
(β) Ενίσχυση στην Κατανάλωση	12,07%		
(β) Παρακράτηση :Επαγγ. Οργανισμοί	5,50%		
(β) Παρακράτηση :Προώθηση Κατανάλωσης	0,00%		
(β) Τιμή Κατωφλιού	22513,00%		
ΠΗΓΗ: ΠΑΣΕΓΕΣ			

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΤΙΜΕΣ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ
(Γιά την εμπορική περίοδο 1994-1995)

ΤΙΜΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ
(με Πράσινη Ισοτιμία 1 Ecu = 304,136 δρχ. που ίσχυε στις 26-09-1995)

Ποιοτική Κατηγορία	Τιμές σε δρχ / κιλό	Τιμές σε Ecu /100 Kg	Παρατηρήσεις
Extra 0 -1ο	620,437	204,000	Courante + 12,08 Ecu/100 kg
Fine 1,01 - 2ο	598,388	196,750	Courante + 4,830 Ecu/100 kg
Courante 2,01 - 3,3ο	583,698	191,920	Τιμή βάσης
Lampante 1ο	550,638	181,050	Τιμή βάσης - 10,87 Ecu/100 kg
Lampante 2ο	538,886	177,186	Μείωση κατα 3,864 Ecu/100 kg ανά βαθμό οξύτητας
Lampante 3ο	527,135	173,322	
Lampante 4ο	515,383	169,458	
Lampante 5ο	503,631	165,594	
Lampante 6ο	491,879	161,730	

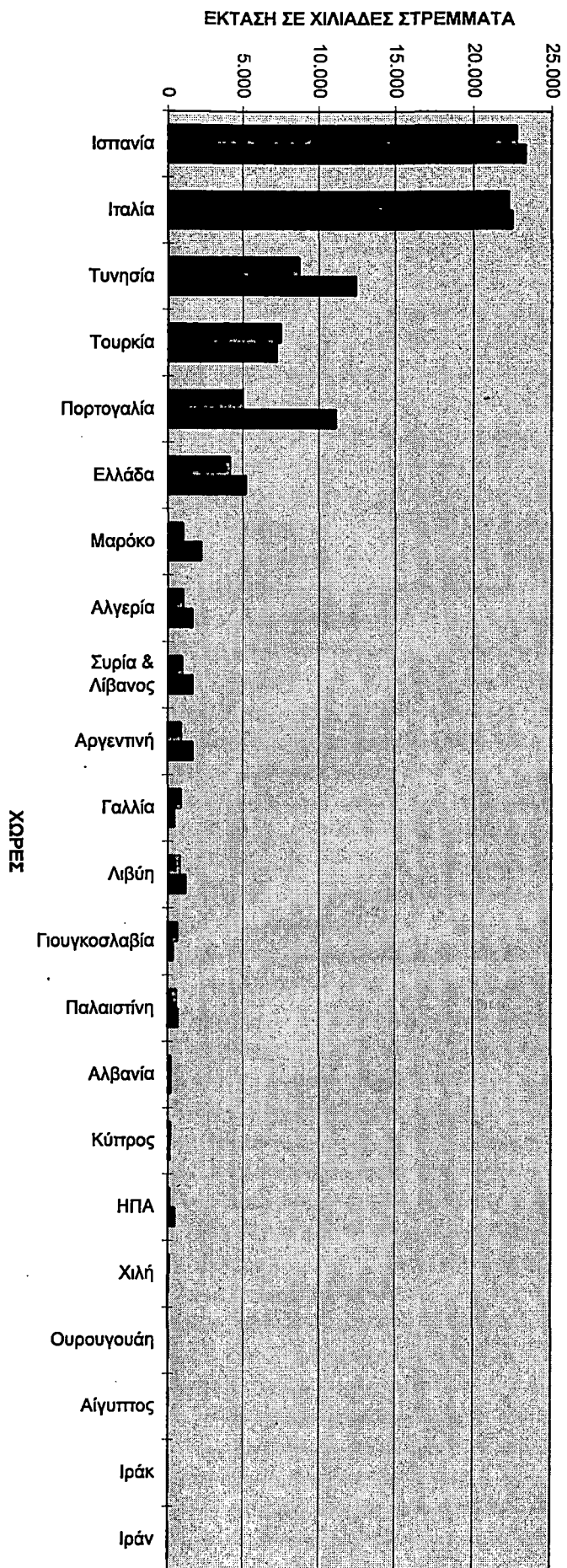
ΠΗΓΗ : ΠΑΣΕΓΕΣ

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ (για το έτος 1992-1993)				
ΗΜΕΡ/ΝΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΡΧ.	ΙΤΑΛΙΚΗ LIRE	ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΡΤΑ	ΠΟΡΤ/ΚΟ ESG
01.11.1992	290,644	1900,000	157,645	206,307
26.11.1992	292,133	1908,930	158,551	207,327
22.12.1992	ίδια	1990,000	161,262	ίδια
01.01.1993	310,351	2087,000	166,075	209,523
03.02.1993	ίδια	2156,720	ίδια	ίδια
01.03.1993	ίδια	2207,670	ίδια	212,128
30.03.1993	ίδια	2262,060	ίδια	ίδια
13.04.1993	314,412	2287,880	ίδια	214,525
21.04.1993	ίδια	ίδια	166,261	ίδια
01.05.1993	ίδια	ίδια	169,628	ίδια
11.05.1993	ίδια	ίδια	ίδια	ίδια
21.06.1993	315,843	315,843	182,744	222,758
01.07.1993	319,060	319,600	ίδια	ίδια
16.08.1993	ίδια	ίδια	190,382	236,933
01.09.1993	322,728	322,728	ίδια	ίδια
14.10.1993	328,567	328,567	ίδια	ίδια
ΠΗΓΗ : ΠΑΣΕΓΕΣ				

ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ (για το έτος 1993-1994)				
ΗΜΕΡ/ΝΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΡΧ.	ΙΤΑΛΙΚΗ LIRE	ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΡΤΑ	ΠΟΡΤ/ΚΟ ESG
01.11.1993	328,567	2222,980	190,382	236,933
30.12.1993	331,890	2264,190	ίδια	ίδια
11.01.1994	ίδια	ίδια	192,319	ίδια
21.01.1994	334,222	2274,930	ίδια	ίδια
01.04.1994	337,814	ίδια	ίδια	ίδια
21.05.1994	342,048	ίδια	ίδια	ίδια
01.06.1994	ίδια	ίδια	ίδια	239,331
21.06.1994	346,789	ίδια	ίδια	ίδια
13.07.1994	ίδια	2274,930	ίδια	ίδια
01.08.1994	ίδια	2294,570	ίδια	ίδια
16.08.1994	ίδια	2324,070	ίδια	ίδια
21.08.1994	ίδια	2339,970	ίδια	ίδια
21.09.1994	349,469	ίδια	ίδια	ίδια
ΠΗΓΗ : ΠΑΣΕΓΕΣ				

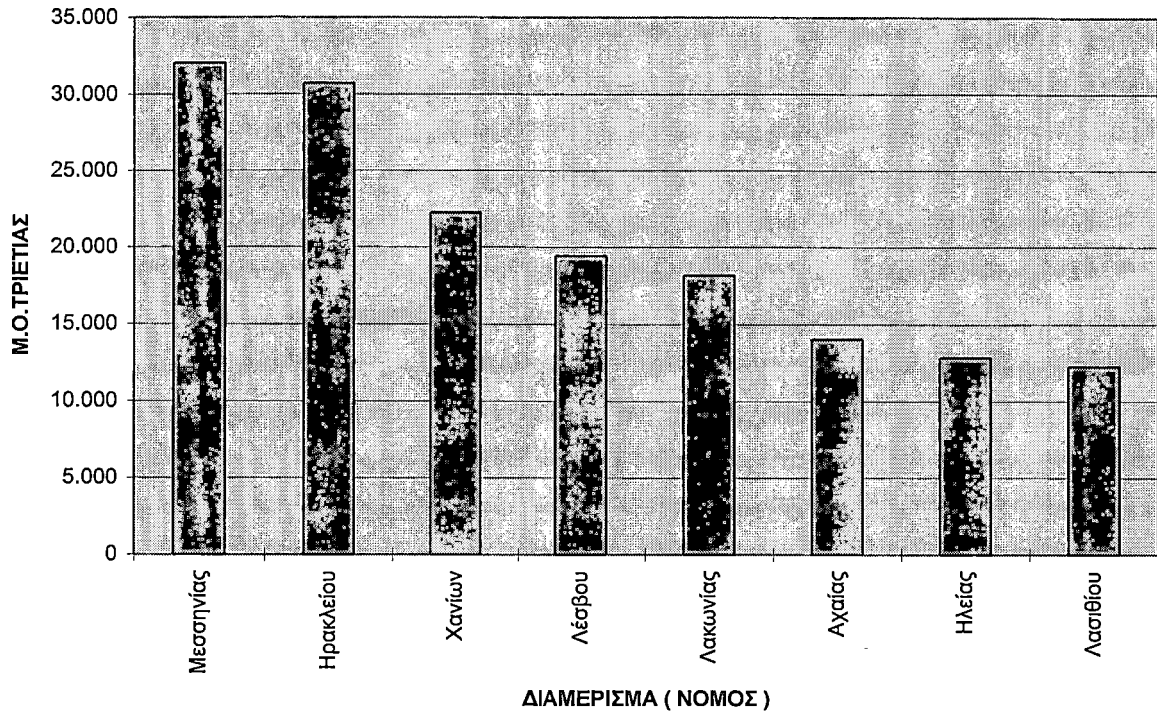
ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ (για το έτος 1994-1995)				
ΗΜΕΡ/ΝΙΑ	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΡΧ.	ΙΤΑΛΙΚΗ LIRE	ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΡΤΑ	ΠΟΡΤ/ΚΟ ESG
01.11.1994	352,829	2339,970	192,319	239,331
20.12.1994	ίδια	2361,740	ίδια	ίδια
30.12.1994	354,617	2383,420	193,683	239,331
10.01.1995	ίδια	2395,550	195,175	ίδια
13.01.1995	ίδια	ίδια	198,007	ίδια
21.01.1995	ίδια	2406,190	ίδια	ίδια
01.02.1995	293,676	1992,690	163,980	198,202
11.02.1995	295,055	1992,690	163,980	198,202
17.02.1995	ίδια	2011,570	ίδια	ίδια
21.02.1995	296,490	2041,840	164,452	ίδια
04.03.1995	298,323	2122,730	164,774	ίδια
16.03.1995	300,872	2202,720	169,712	ίδια
26.03.1995	302,187	2269,920	170,165	ίδια
05.04.1995	302,837	2277,460	ίδια	ίδια
15.04.1995	ίδια	2291,150	ίδια	ίδια
25.04.1995	ίδια	2311,190	ίδια	ίδια
04.07.1995	ίδια	2248,150	ίδια	ίδια
14.07.1995	302,927	ίδια	ίδια	ίδια
24.07.1995	ίδια	ίδια	165,198	ίδια
21.08.1995	ίδια	2164,340	ίδια	ίδια
16.09.1995	303,725	ίδια	ίδια	ίδια
26.09.1995	304,136	ίδια	ίδια	ίδια
ΠΗΓΗ : ΠΑΣΕΓΕΣ				

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΝΔΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 1979 - 1987

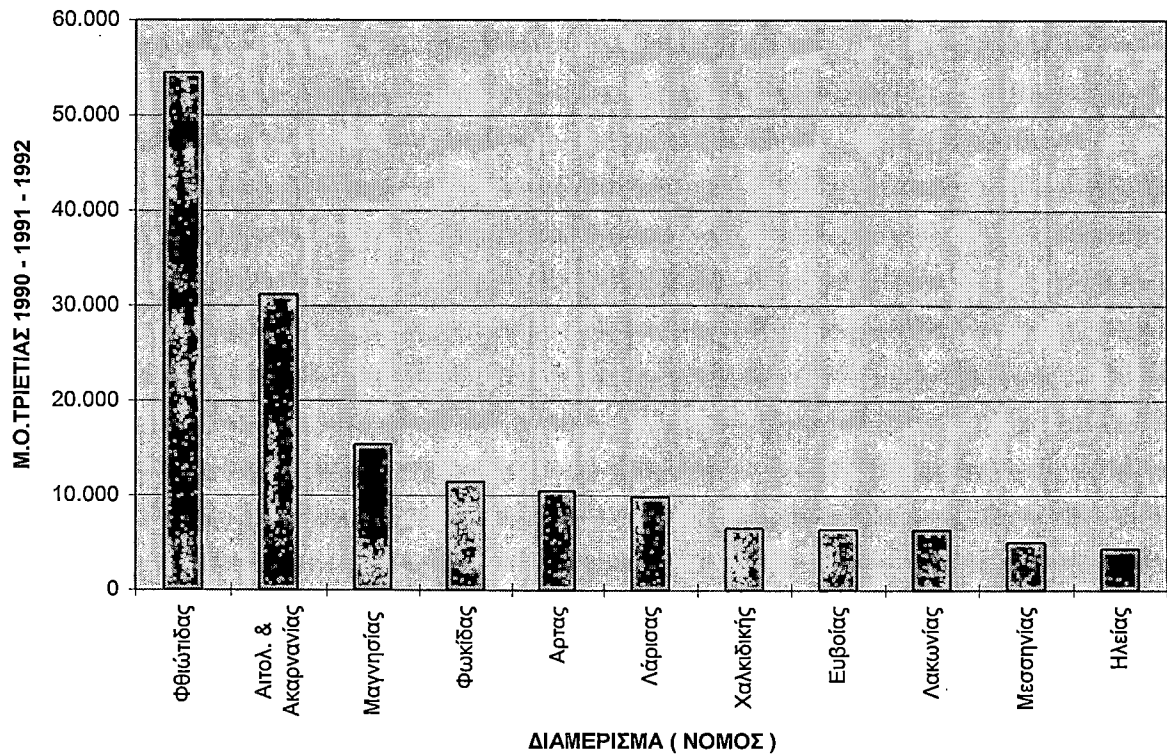

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία

**ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 1990 - 1991 - 1992**

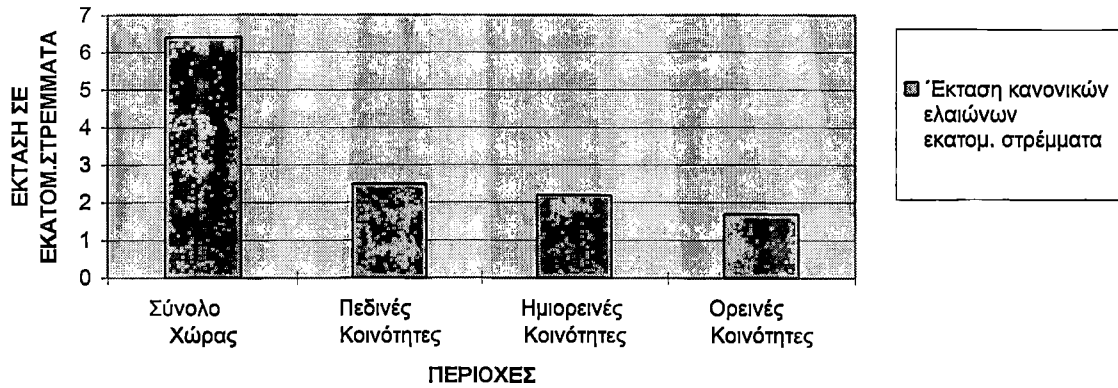

**ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΕΛΙΩΝ
ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 1990 - 1991 - 1992**

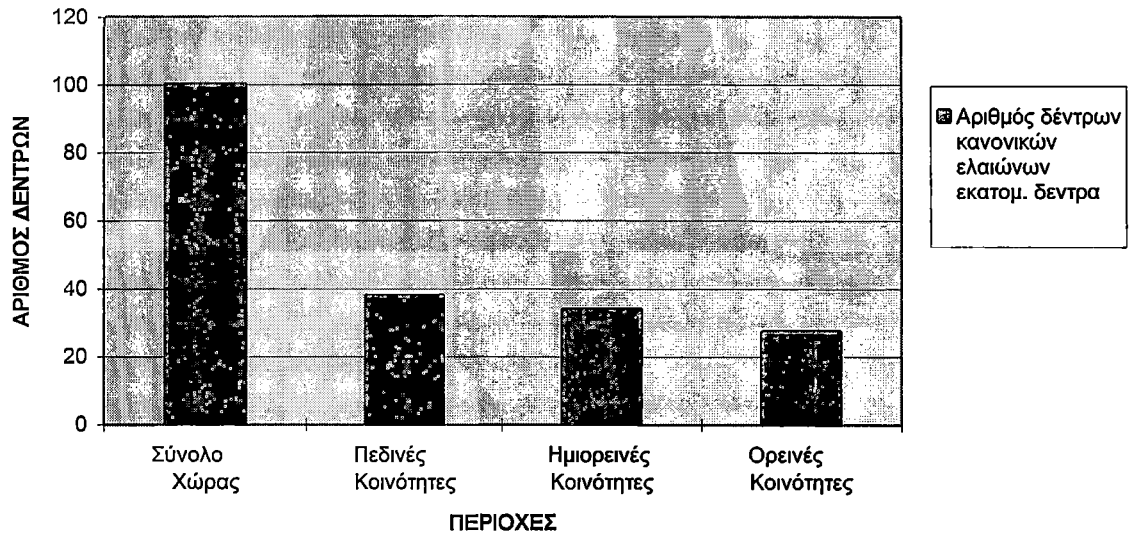

ΠΗΓΗ : ΠΑΣΕΓΕΣ

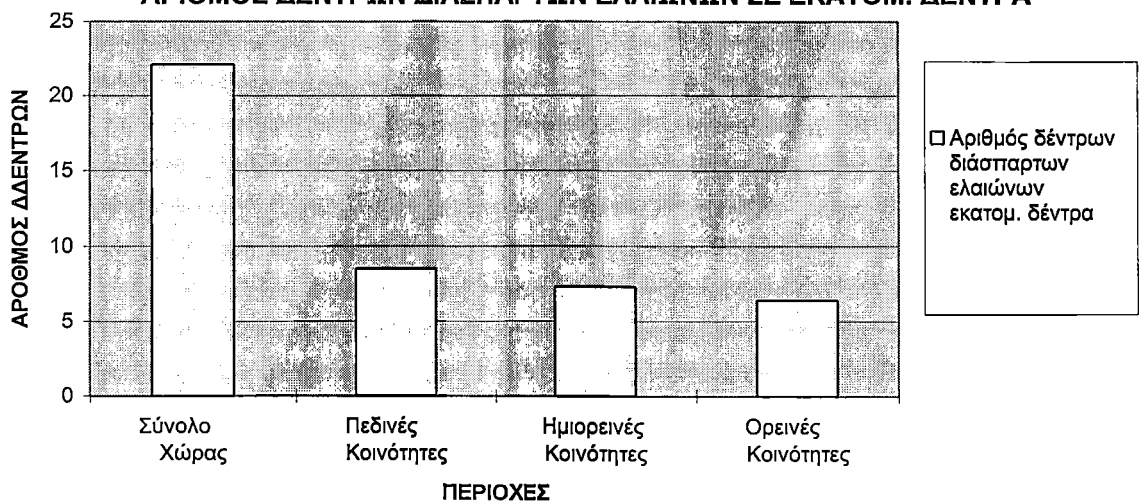
ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜ. ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

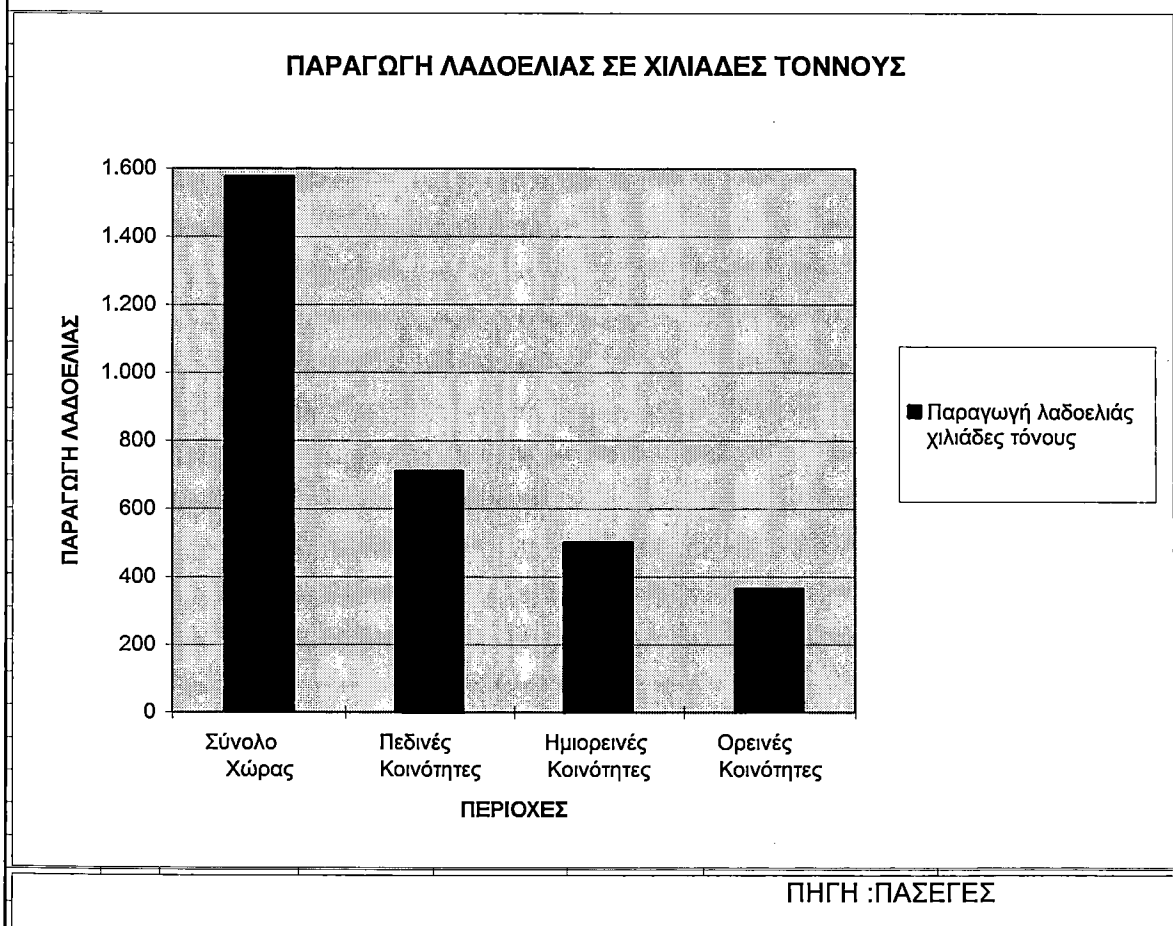
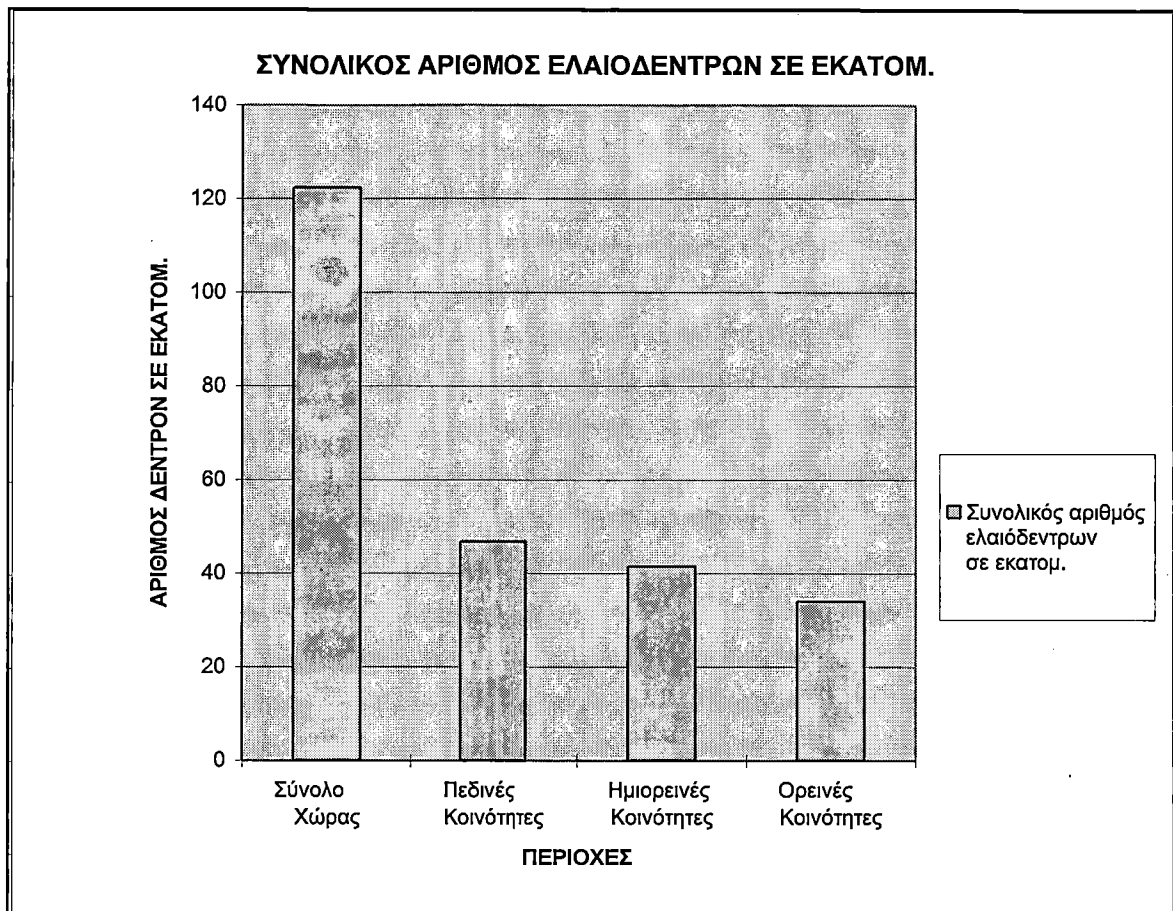

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΤΡΩΝ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜ. ΔΕΝΤΡΑ

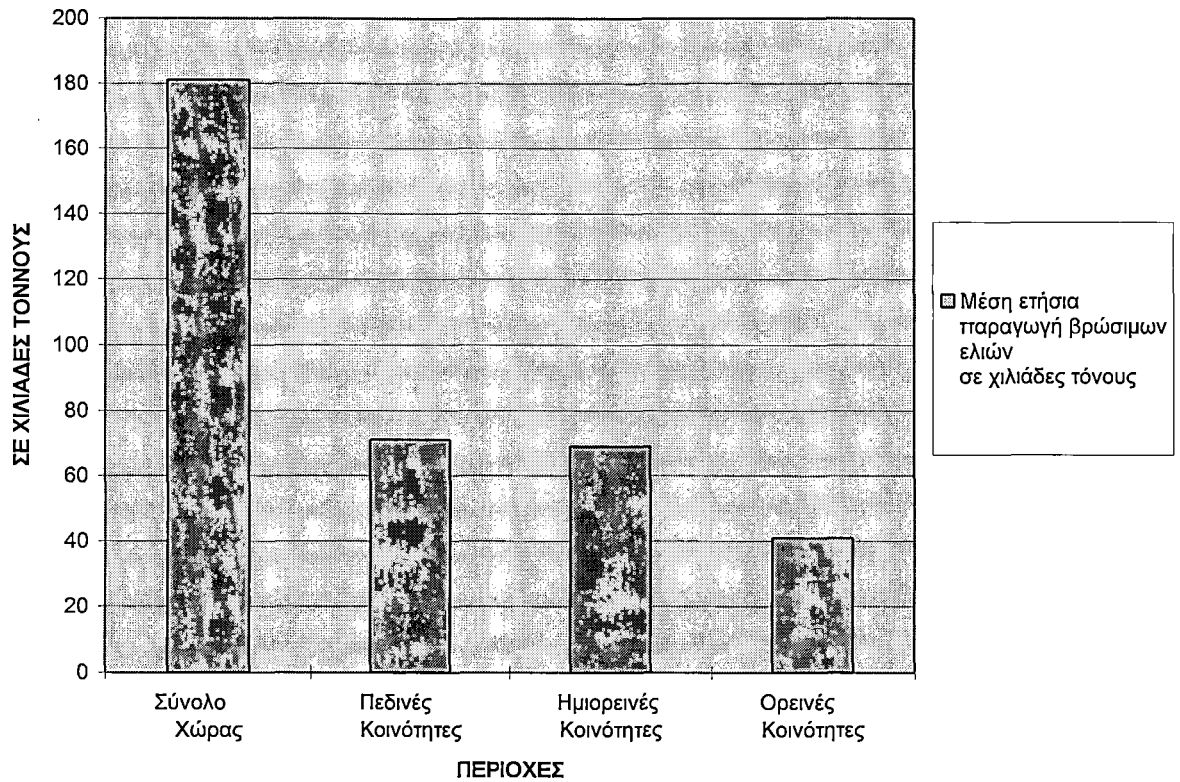

ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΠΑΡΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜ. ΔΕΝΤΡΑ

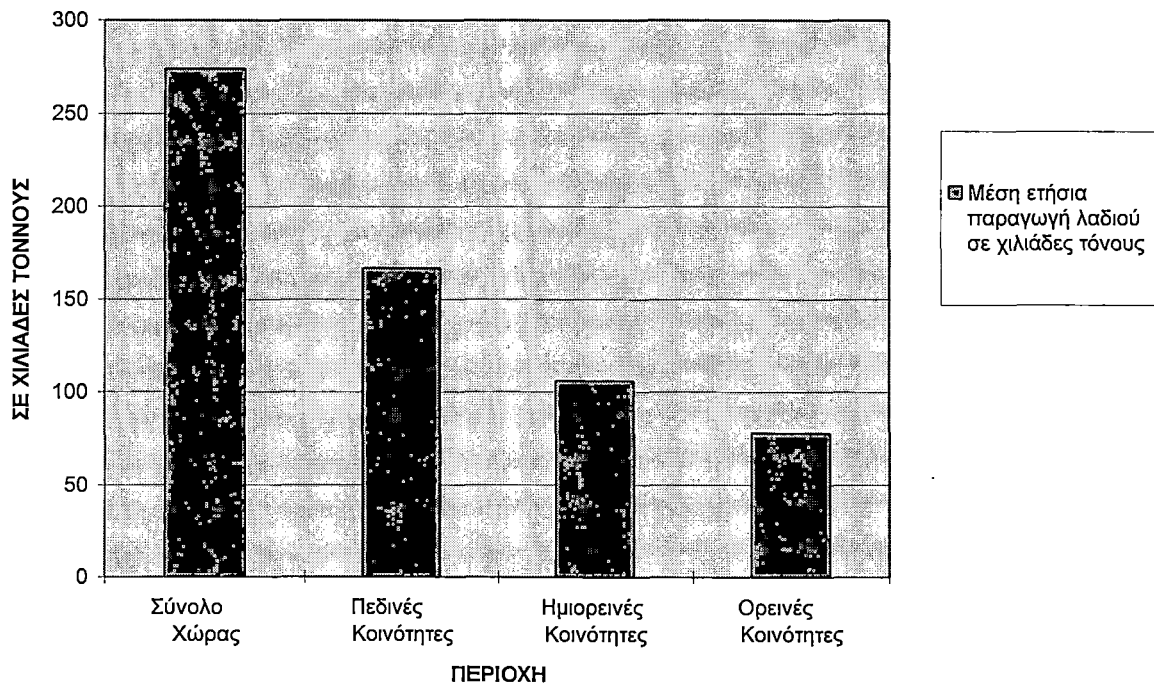

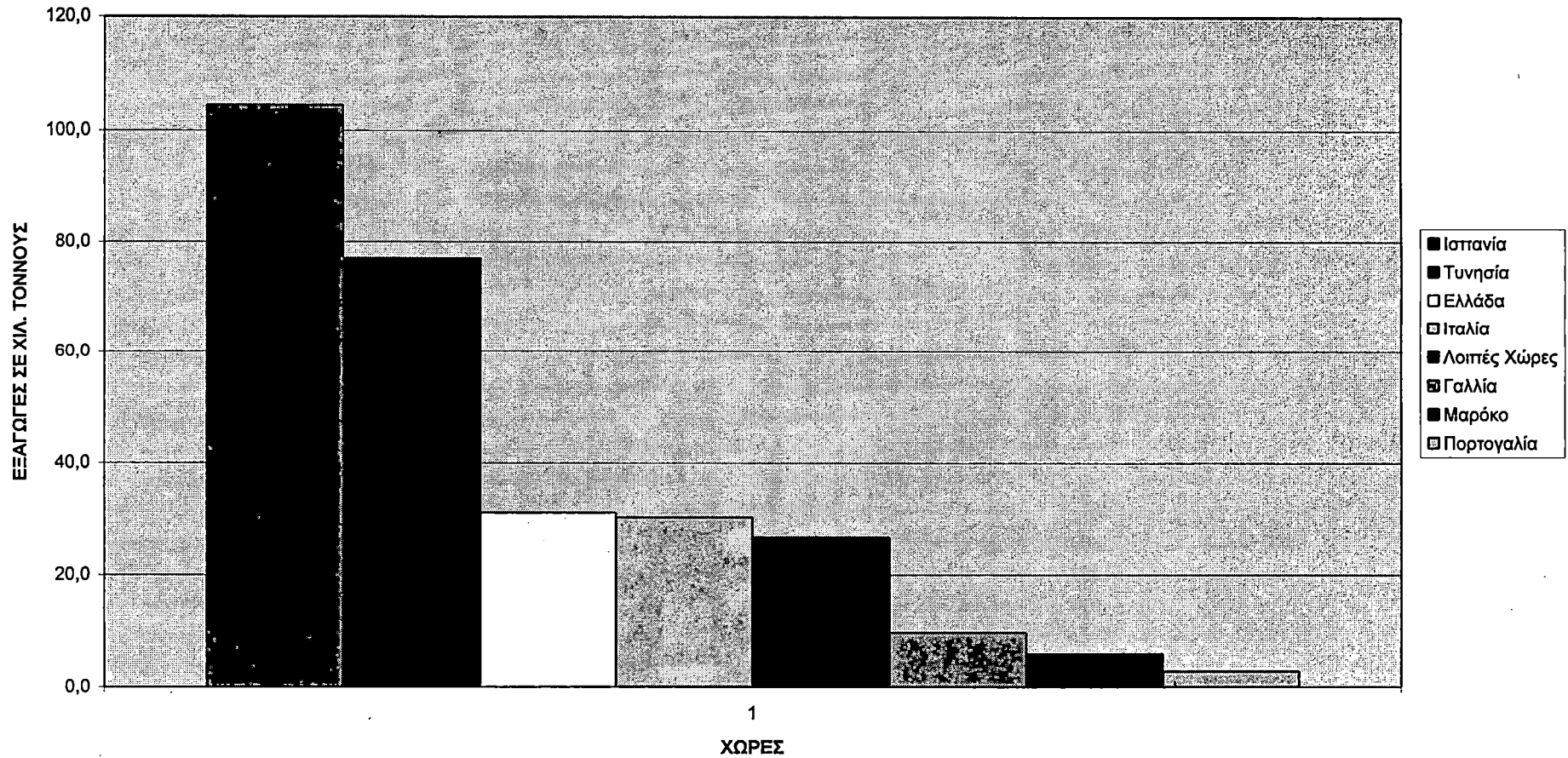
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΕΛΙΩΝ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ

ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΑΔΙΟΥ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ

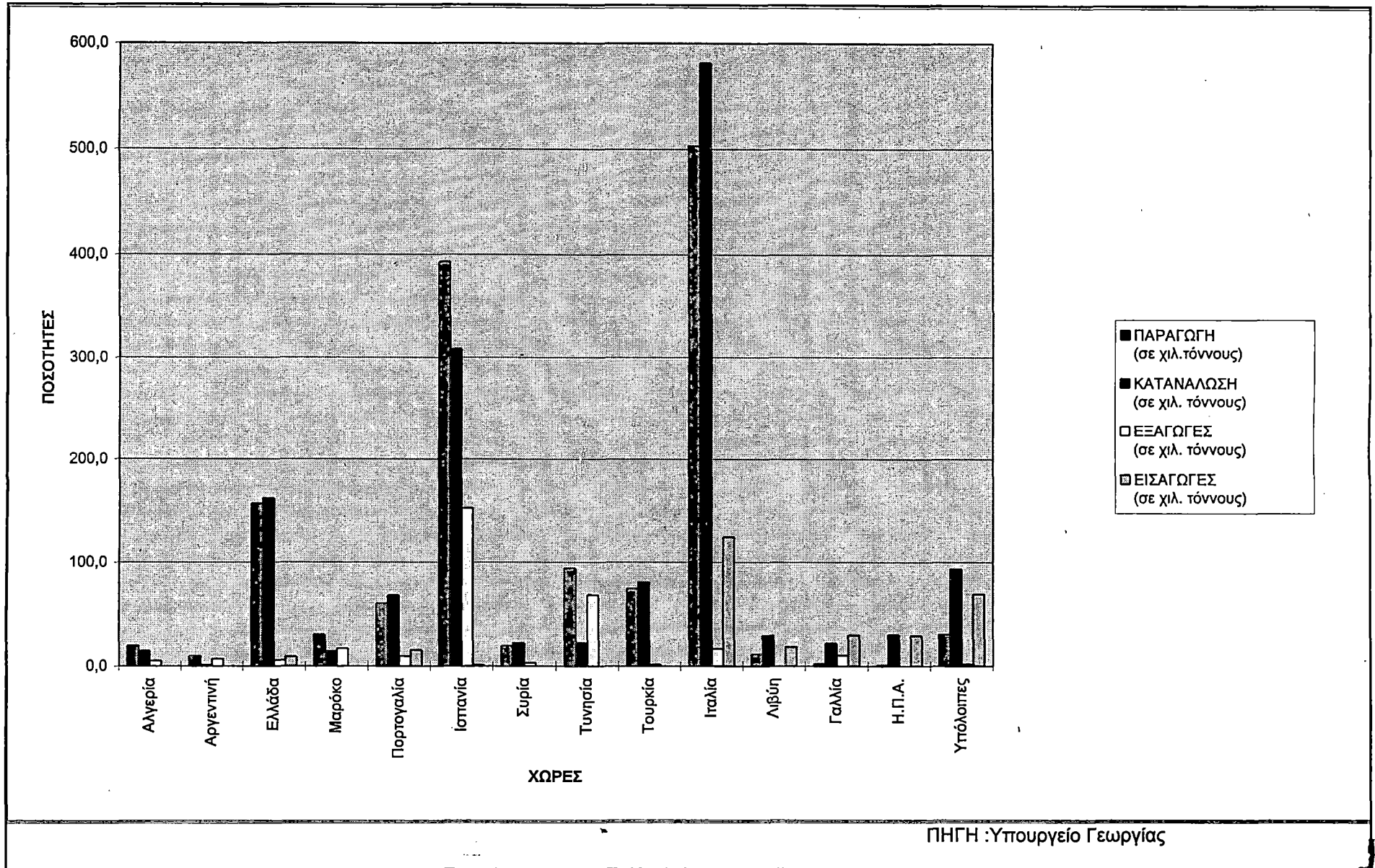

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
(μ.ο.τριετίας 1990-1991-1992)

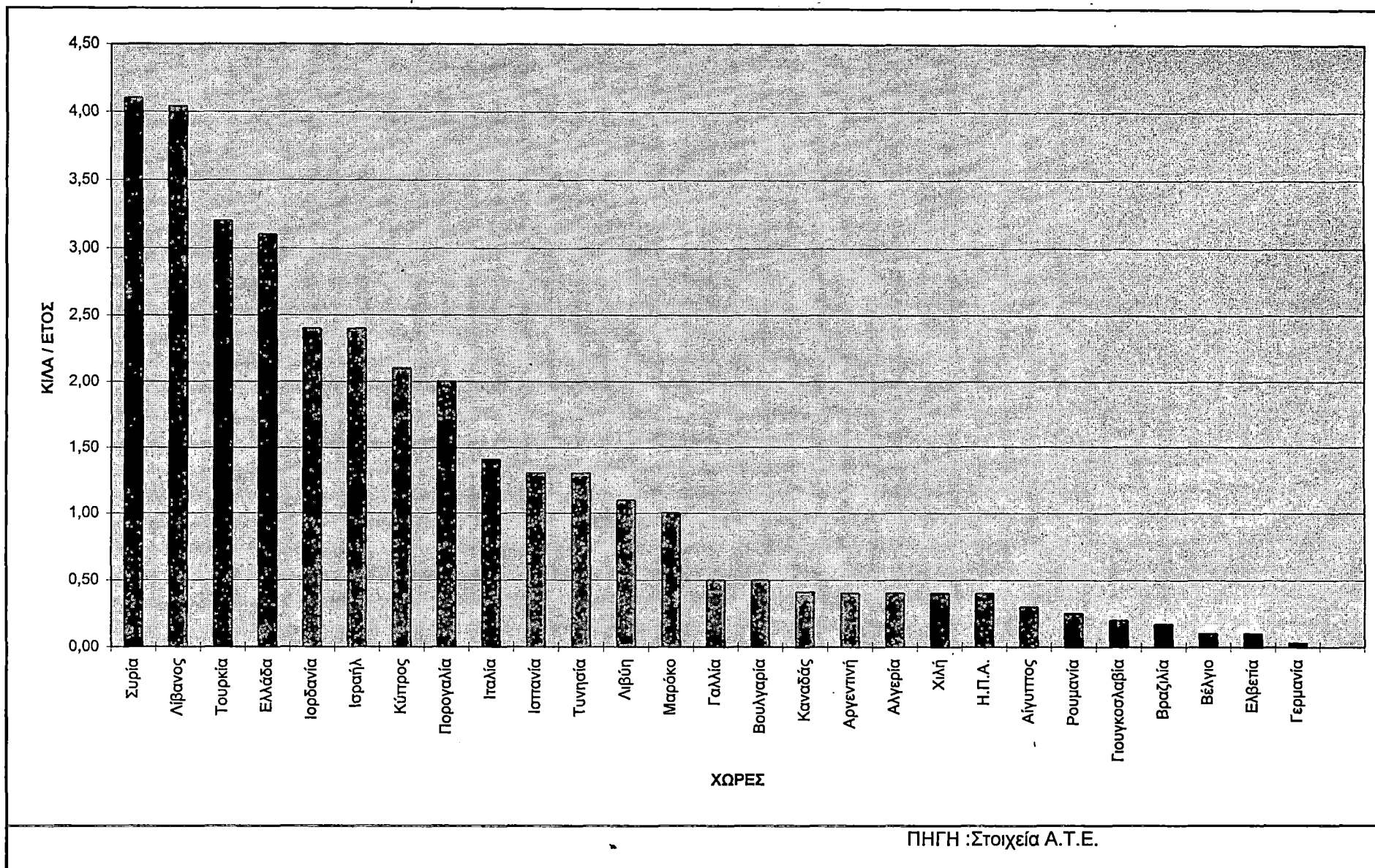
ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία

**ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ - ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ - ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΜΠΟΡΙΑ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
(κατά τα έτη 1991-1992)**

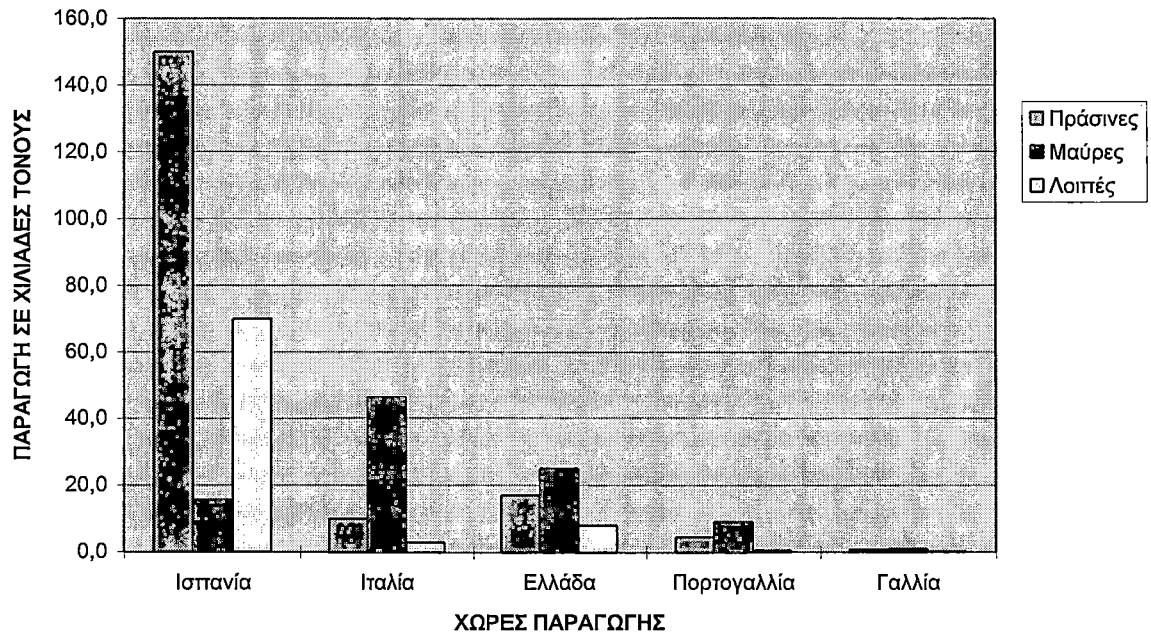
ΠΗΓΗ : Υπουργείο Γεωργίας

ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΒΡΩΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ

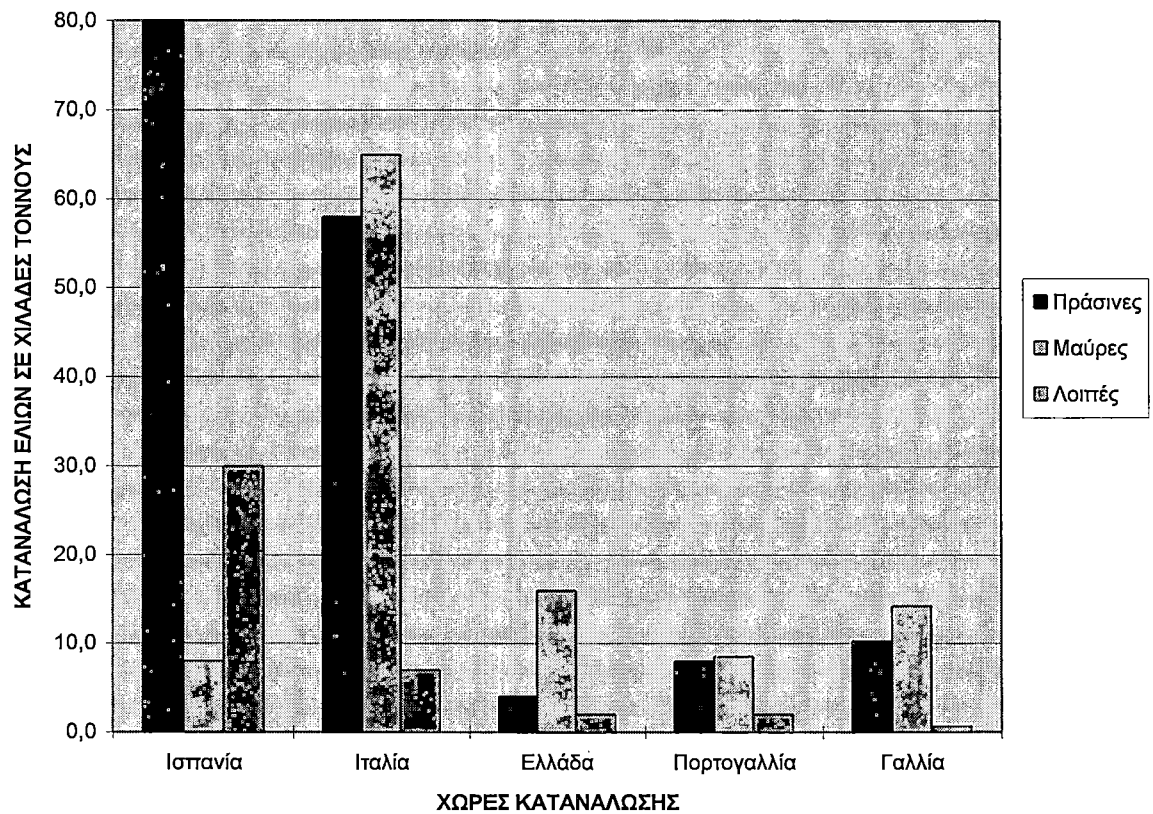

ΠΗΓΗ :Στοιχεία Α.Τ.Ε.

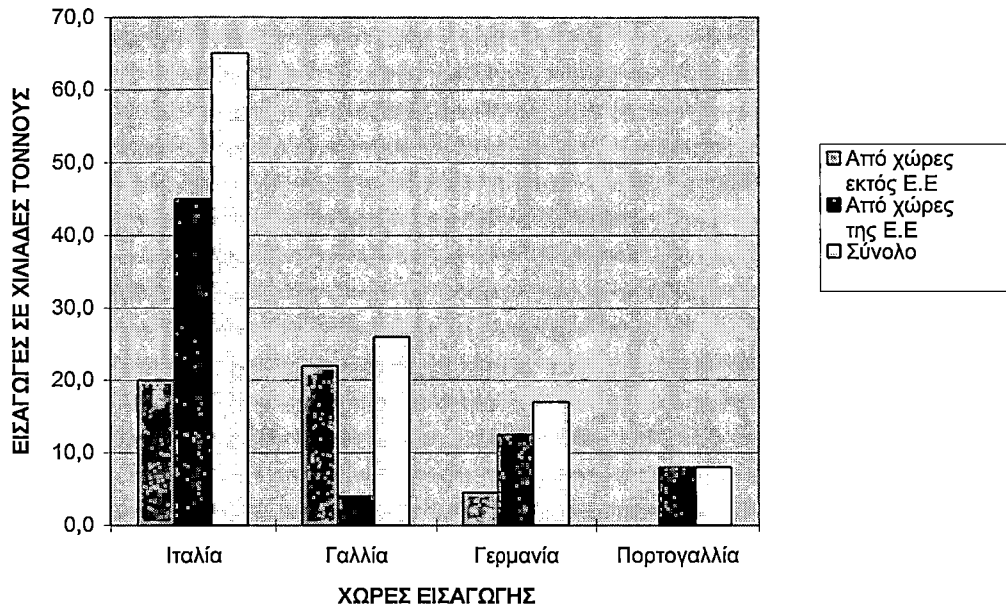
**ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΩΝ ΕΛΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

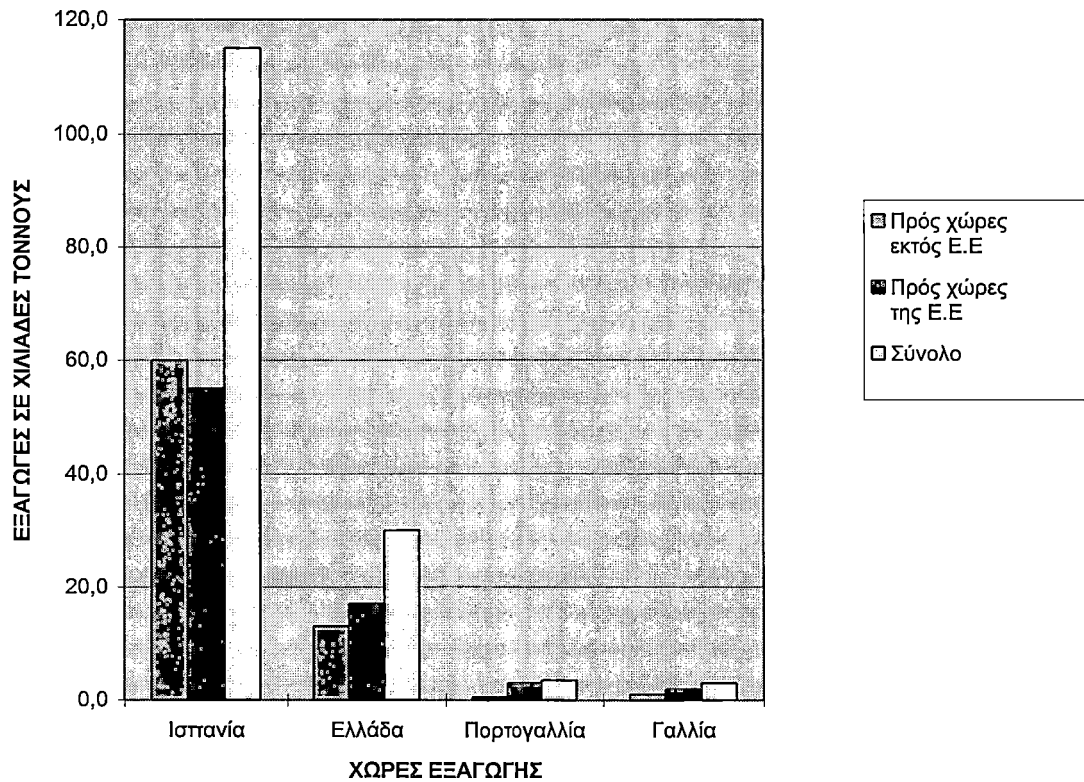
**ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΛΙΩΝ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

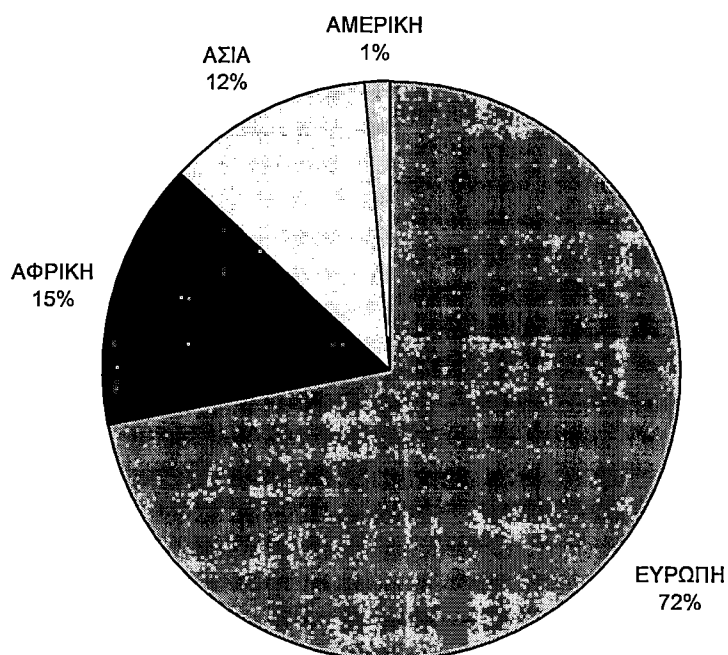
**ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

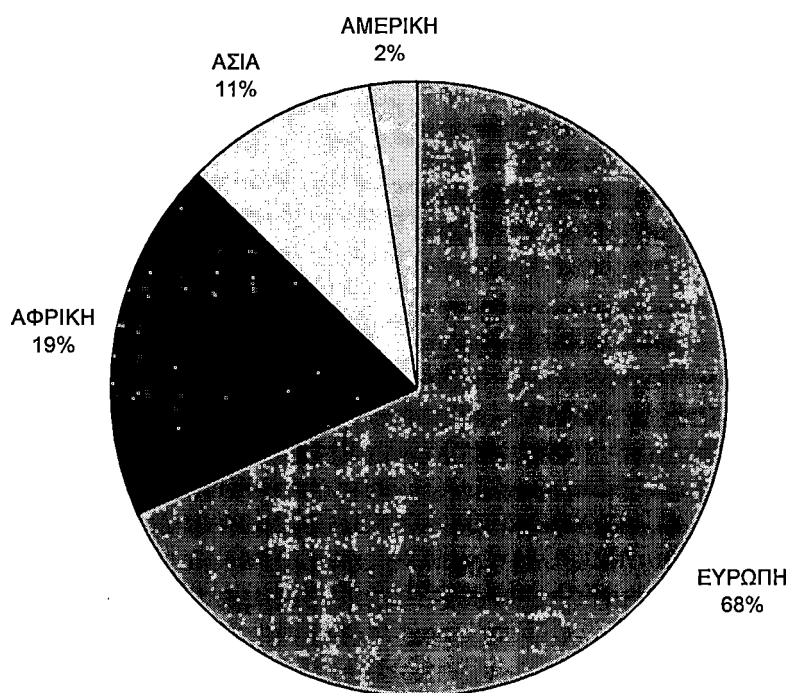
**ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ ΕΛΙΑΣ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

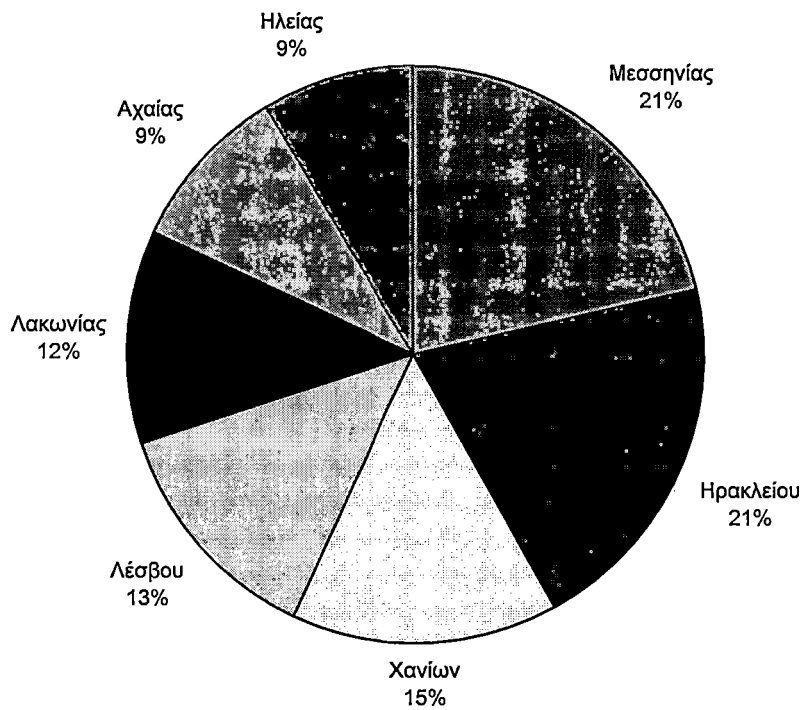
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1979

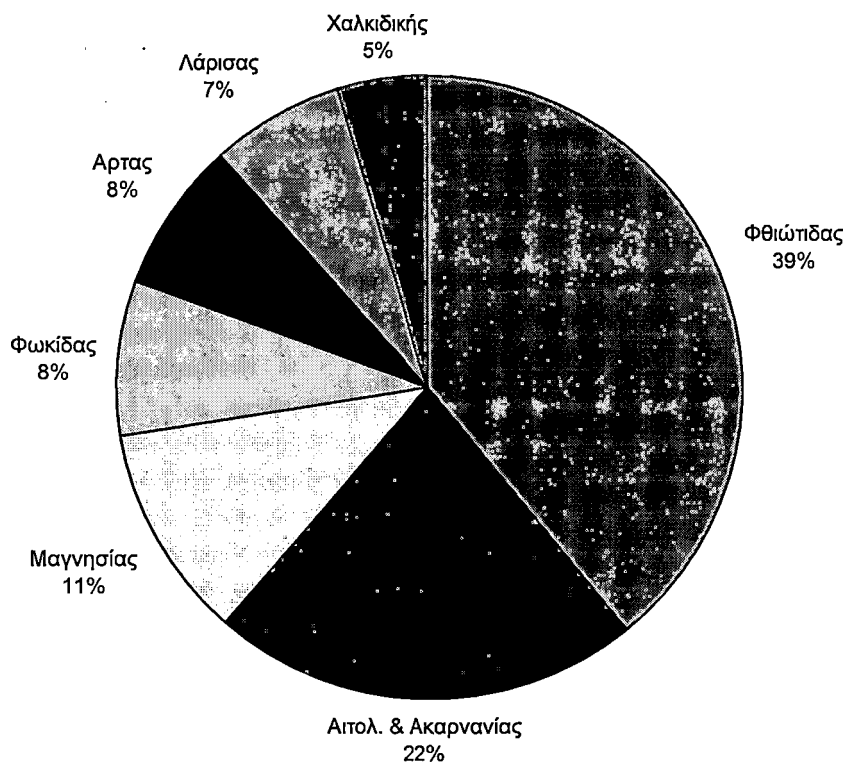
ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΕΚΤΑΣΗ ΕΛΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1987

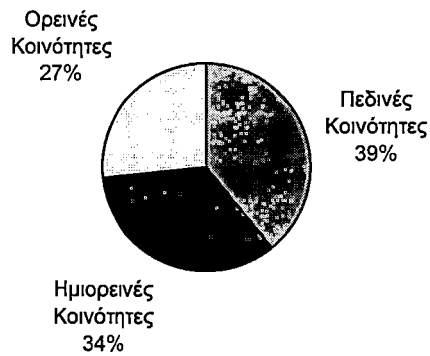
**ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 1990 - 1991 - 1992**

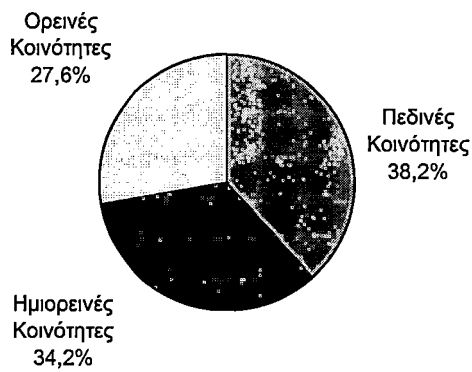
**ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΕΡΑ ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΕΛΙΩΝ
ΤΗΝ ΤΡΙΕΤΙΑ 1990 - 1991 - 1992**

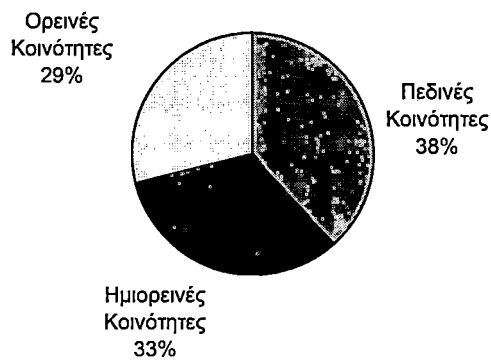
ΕΚΤΑΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜΥΡΙΑ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ

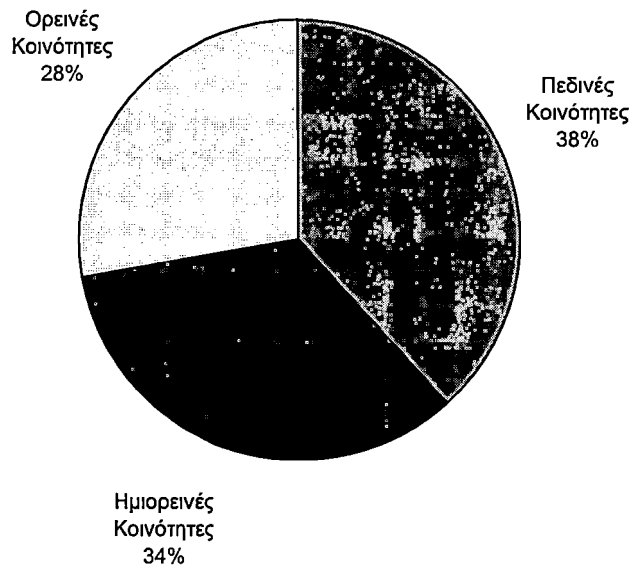
ΔΕΝΤΡΑ ΚΑΝΟΝΙΚΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ

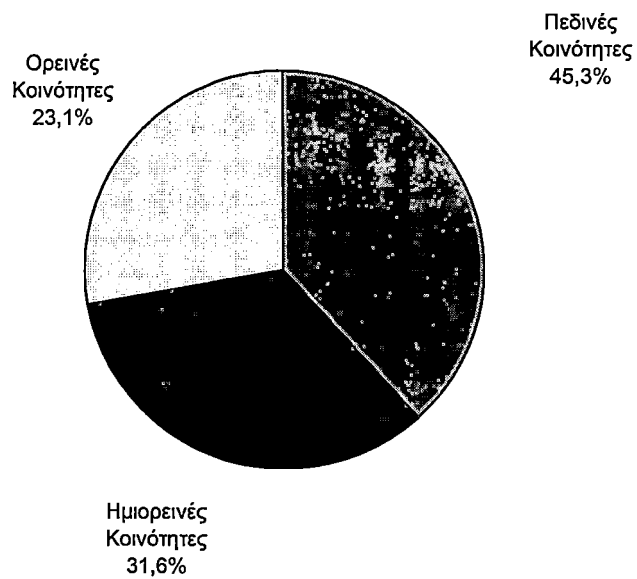
ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΕΝΤΡΩΝ ΔΙΑΣΠΑΡΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ

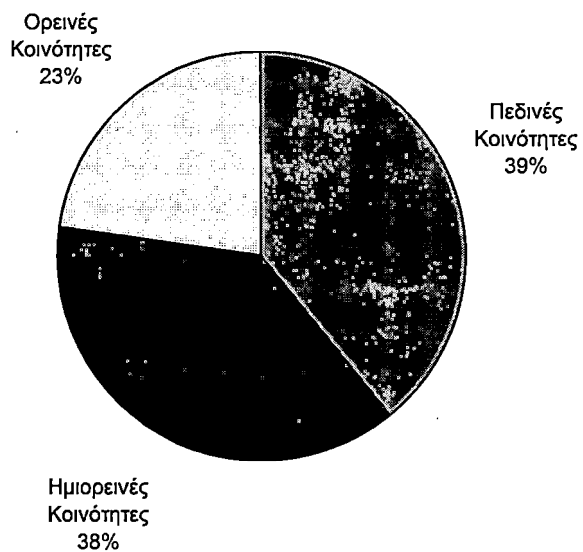
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΩΝ

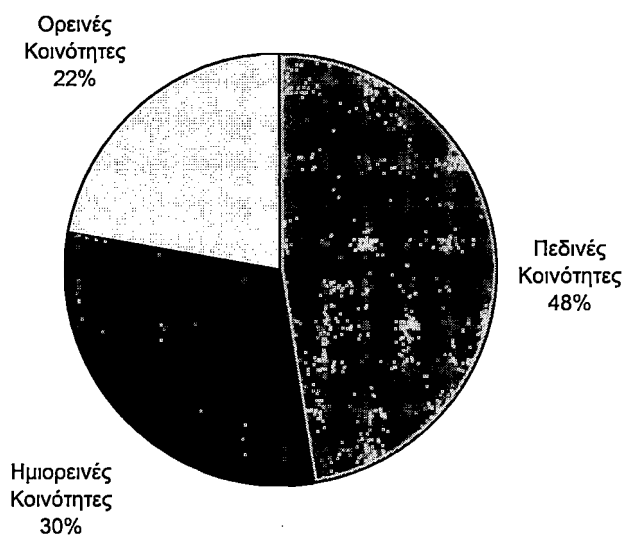
ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΑΔΟΕΛΙΑΣ

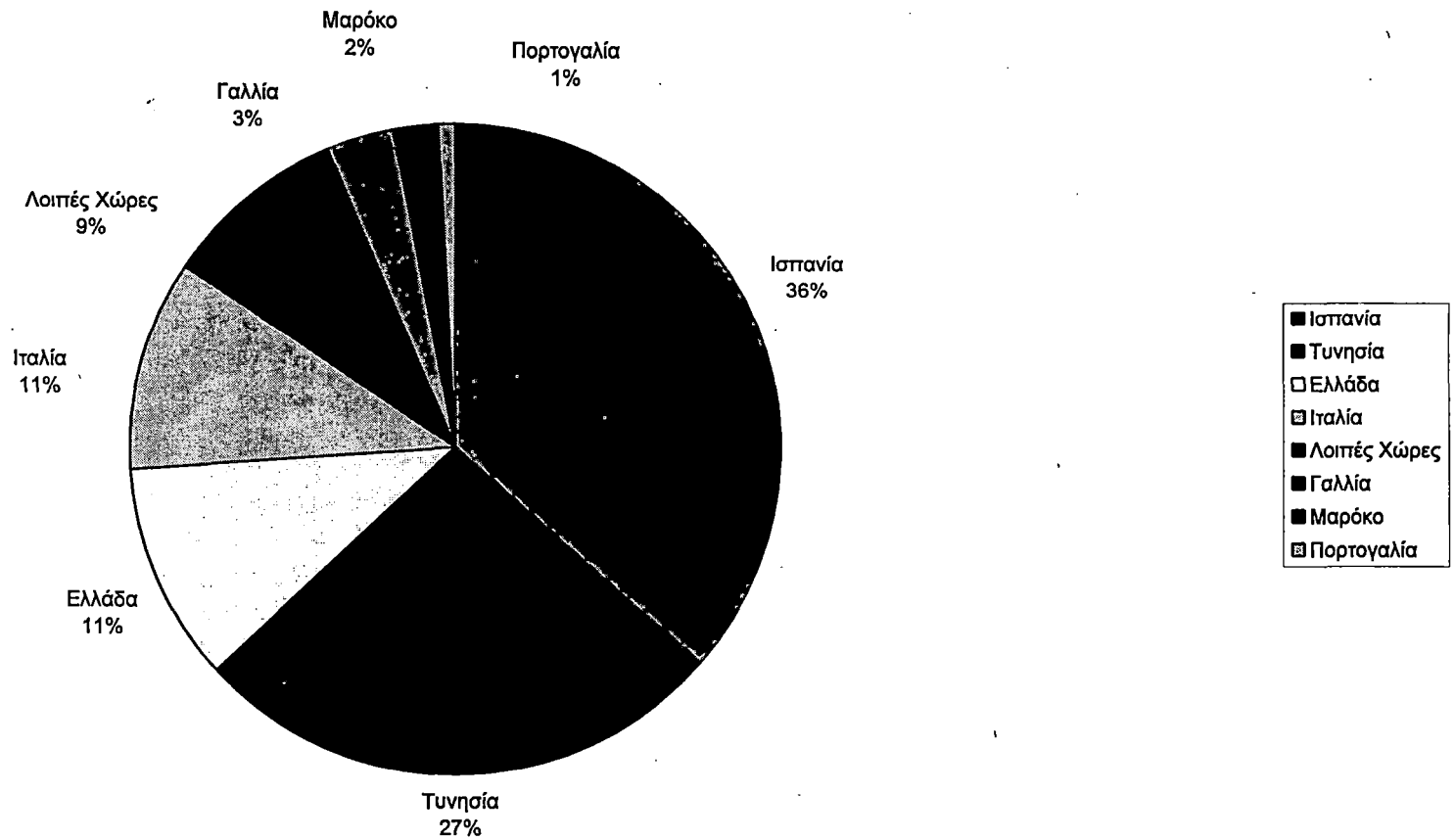
ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΒΡΩΣΙΜΩΝ ΕΛΙΩΝ

ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΑΔΙΟΥ

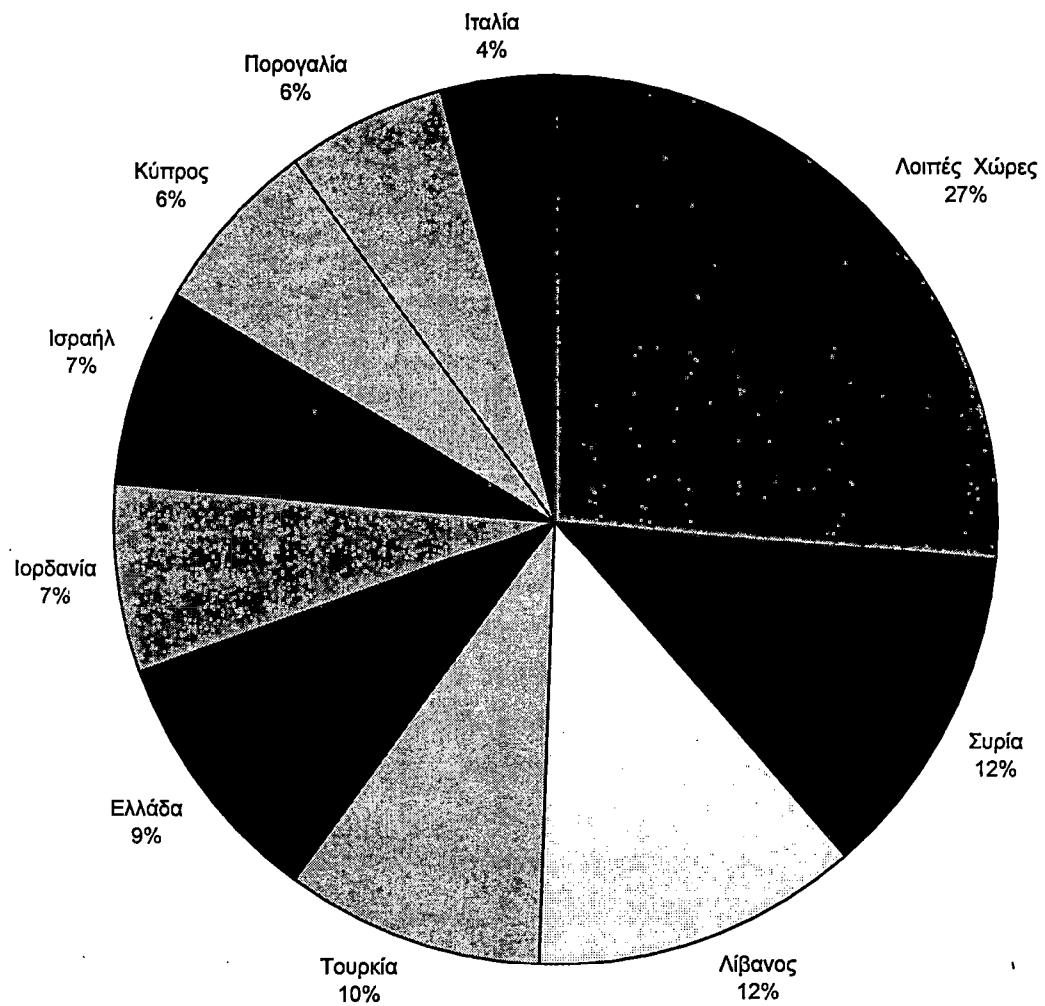

ΠΑΓΚΟΣΜΙΕΣ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ
(μ.ο.τριετίας 1990-1991-1992)

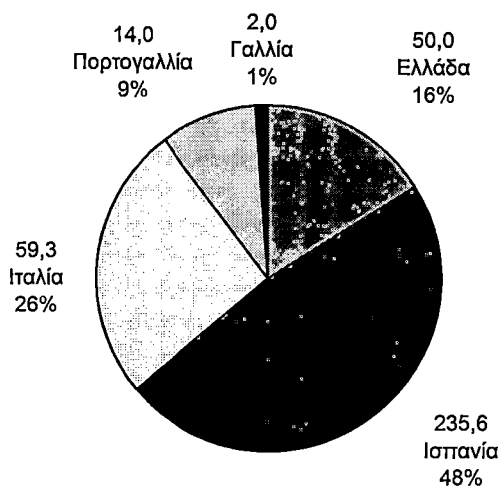
ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία

ΜΕΣΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΒΡΩΣΙΜΗΣ ΕΛΙΑΣ

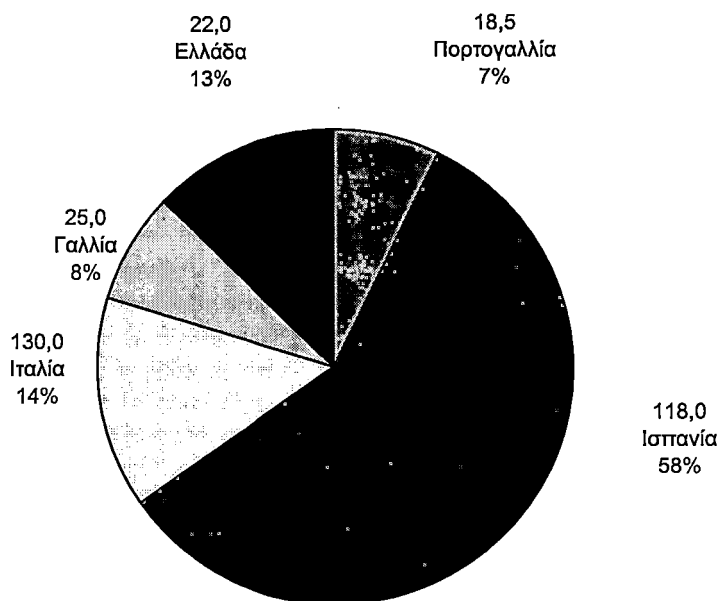

ΠΗΓΗ: Στοιχεία Α.Τ.Ε.

**ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΙΩΝ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

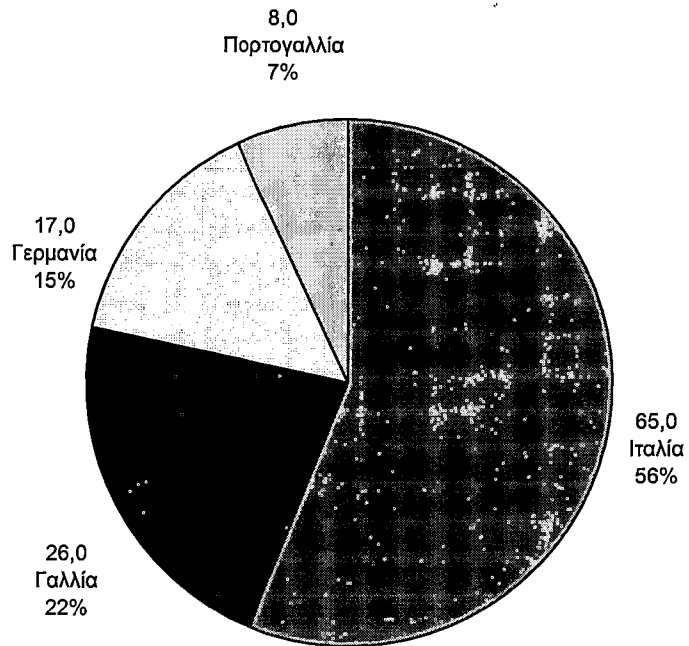

**ΧΩΡΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΕΛΙΩΝ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

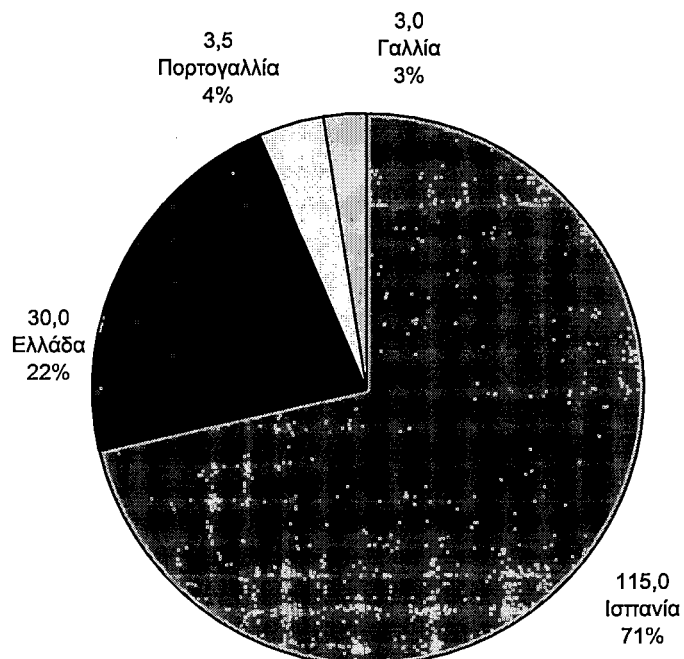

ΠΗΓΗ : Στατιστική Υπηρεσία

**ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

**ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΞΑΓΩΓΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΤΟΝΝΟΥΣ
ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ 1994 - 1995**

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- * " ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ " ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗ 1988 ΚΑΘΗΓΗΤΗ Τ.Ε.Ι. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- * " ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑΣ " ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΣΦΑΚΙΩΤΑΚΗ 1987 ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΔΕΝΔΡΟΚΟΜΙΑΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- * " ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑ " ΚΩΣΤΑ ΠΟΝΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΡΑΜΠΕΡΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε. ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΓΕΩΠΟΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ
- * ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ " ΟΓΑ " ΤΕΥΧΗ 21-33-37-38 ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
- * " ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ " 1989 ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
- * " ΚΛΑΔΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΕΛΙΑΣ " Α. ΜΙΤΣΟΤΑΚΗ 1989
- * " THE AGRICULTURAL SITUATION IN THE EUROPEAN UNION " 1994 EUROPEAN COMMISSION
- * " Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ " 1992 ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΕΚΔΟΣΕΙΣ EUROSTAT
- * ΑΡΧΕΙΟ ΠΑΣΕΓΕΣ
- * ΑΡΧΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑΣ
- * ΑΡΧΕΙΟ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ
- * ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗΣ Ν. ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	ΣΕΛΙΔΑ
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	01
ΚΑΤΑΓΩΓΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ - ΕΞΑΜΠΛΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ.....	02
1.ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ.....	02
2.ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ.....	03
3.Η ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ.....	05
4.Η ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΣΤΟ ΔΥΤΙΚΟ ΗΜΙΣΦΑΙΡΙΟ.....	05
ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΑΠΟ ΒΟΤΑΝΙΚΗ ΣΚΟΠΙΑ.....	08
1.ΓΕΝΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ.....	08
2.ΆΛΛΑ ΒΟΤΑΝΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΔΕΝΤΡΟΥ.....	09
ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΜΕΝΟΙ ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΠΟΣΟΤΗΤΕΣ.....	10
1.ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ.....	10
2.ΠΟΙΟΤΗΤΕΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ.....	12
ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΝΤΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ.....	15
Α΄ ΣΤΑΔΙΟ : ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΟΝ ΚΑΡΠΟ.....	15
Β΄ ΣΤΑΔΙΟ : ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΜΕΧΡΙ ΚΑΙ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΣΥΓΚΟΜΙΔΗΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΥ.....	16
Γ΄ ΣΤΑΔΙΟ : ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΟ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ.....	19
Δ΄ ΣΤΑΔΙΟ:ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΚΑΡΠΟΥ ΣΤΟ ΕΛΑΙΟΥΡΓΕΙΟ.....	20
Ε΄ ΣΤΑΔΙΟ : ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ - ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ.....	22
Η ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	24
Η ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.....	24
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ.....	26
ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΕΝΩΣΗ.....	29
ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΟΜΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	30
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ (ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ) ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ.....	31
ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ.....	33
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ.....	34
ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ.....	34
ΒΡΩΣΙΜΕΣ ΕΛΙΕΣ.....	35
ΥΠΟΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ.....	35
ΥΠΟΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΛΑΙΟΔΕΝΤΡΩΝ.....	36
ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΕΛΑΙΟΚΑΛΛΙΕΡΓΙΑΣ.....	36
Α.ΔΥΝΗΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ.....	37
Β.ΚΑΤΑΛΛΗΛΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΤΩΝ ΕΛΑΙΩΝΩΝ.....	38
ΤΑΣΕΙΣ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ.....	40
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	42
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	46
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	87